

**Філологія ХХІ століття.
Методика викладання іноземних мов**

Ізмаїл - 2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
СТУДЕНТСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІДГУ
ПРИДУНАЙСЬКИЙ ЦЕНТР ГРОМАДСЬКИХ ІНІЦІАТИВ

**ФІЛОЛОГІЯ ХХІ СТ.
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Філологія XXI ст. Методика викладання іноземних мов // Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної студентської науково-практичної конференції. – Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2017. – 100 с.

Статті пройшли перевірку на плагіат (вибірково).

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Я.В. Кічук,

доктор педагогічних наук, професор, ректор Ізмаїльського державного гуманітарного університету.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Л.Ф. Циганенко – д.і.н., професор;

Л.М. Дзіковська – к.філол.н., доцент;

Г.О. Олейнікова – к.філол.н., доцент;

Г.І. Градинар – магістрантка, голова СНТ ІДГУ

Члени оргкомітету конференції:

Г.О. Олейнікова,

Г.І. Градинар

Упорядники збірника:

Г.І. Градинар

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ УКРАИНЫ
ИЗМАИЛЬСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ГУМАНИТАРНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ
СТУДЕНЧЕСКОЕ НАУЧНОЕ ОБЩЕСТВО ИГГУ
ПРИДУНАЙСКИЙ ЦЕНТР ОБЩЕСТВЕННЫХ ИНИЦИАТИВ

**ФИЛОЛОГИЯ XXI СТ.
МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ ИНОСТРАННЫХ
ЯЗЫКОВ**

СБОРНИК НАУЧНЫХ РАБОТ

Филология XXI ст. Методика преподавания иностранных языков // Сборник научных трудов по материалам Международной студенческой научно-практической конференции. – Измаил : РИО ИГГУ, 2017. – 100 с.

Статьи прошли проверку на плагиат (выборочно).

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

Я.В. Кичук,

доктор педагогических наук, профессор, ректор Измаильского государственного гуманитарного университета.

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Л.Ф. Цыганенко – д.и.н., профессор;

Л.Н. Дзиковская – к.филол.н., доцент;

Г.А. Олейникова – к.филол.н., доцент;

А.И. Градинар – магистрантка, председатель СНО ИГГУ

Члены оргкомитета конференции:

Г.А. Олейникова,

А.И. Градинар

Составитель сборника:

А.И. Градинар

Зміст

Ачкасова М. Готи: історія та сучасність.....	7
Берлинский Ю. Українські запозичення в англійській мові (<i>англ.</i>)	9
Борисова О. Королівська родина Великобританії.....	11
Брітч К. Гранд-Каньйон як особлива туристична пам'ятка США (<i>англ.</i>)...	15
Буберенко Т. Способи вербалізації негативних емоцій в сучасній англійській фразеології.....	17
Васюк А. Стилiстичні особливості опису зовнішності персонажу (<i>англ.</i>)	21
Галушка Ю. Семантичні властивості англійської колірної лексики.....	23
Гончар І. Дистрибутивні особливості композиційно-мовленнєвих форм у детективній прозі (<i>англ.</i>)	27
Громова В. Структурно-семантична характеристика англійських відсубстантивних прикметників волевияву.....	29
Єжевська С. Лінгвосинергетика: витоки та перспективи.....	32
Клименко С. Бізнес-документи та їх лексичні особливості.....	37
Коєва А. Сленг та скорочення в соціальних мережах (<i>англ.</i>)	39
Короленко В. Символіка кольору в німецьких та українських прислів'ях	41
Кравченко Ю. Формування англомовної лексичної компетенції майбутніх учителів іноземної мови.....	45
Кульчак В. Місце наукової фантастики в сучасній культурі.....	48
Кутас Н. Лінгвокультурологічний підхід у навчанні іноземної мови.....	52
Мінгалєєва Ю. Теоретичні засади дистанційного навчання майбутніх учителів англійської мови.....	56
Москалюк К. Лінгвістичні особливості сучасних англійських та американських пісень.....	59
Моторнюк В. Роль перекладознавства в історії людства: історіографічний аспект.....	62
Олейникова О. Діалектичні особливості німецької мови (нім.).....	65
Петрова Х. Особливості використання прийомів візуалізації англомовного матеріалу на середньому ступені навчання в загальноосвітній школі.....	67
Потапенко Н. Фонемні та фонетичні риси українського вимовного акценту в англійському мовленні.....	71
Правдива Г. Польова репрезентація негативних емоцій в англійських та українських пареміях.....	75
Раділова О. Семантика прикметників-інтенсивів у сучасній англійській мові.....	78
Русєва Н. Аудіовізуальний вид перекладу.....	82
Сакаджи Д. Феномен жанру Chicklit у сучасному літературному просторі (<i>англ.</i>)	84

Сулима В. Колір у сучасних фразеологічних одиницях англійської мови (англ.).....	87
Супончева О. Переклад православної лексики в англомовному варіанті книги архімандрита Тихона (Шевкунова) «Несвяті Святі».....	89
Чепой Д. Особливості заголовків сучасної англійської газети.....	92
Шишман А. Відмінності між українською та американською журналістикою.....	94
Янцос Н. Королеви Великої Британії.....	97

ГОТИ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Марія Ачкасова

*студентка I курсу факультету іноземних мов
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – викладач Слободяк С.І.*

Історія походження готів неодноразово досліджувалася багатьма науковцями. У зв'язку з тим, що східно-германські племена, до яких відносяться готи, почали контактувати з римлянами доволі пізно, їх рання історія відома нам лише з германського героїчного епосу.

Мета даної статті – на основі існуючих наукових досліджень та історичних даних простежити історію виникнення племені готів, проаналізувати найбільш популярні теорії щодо цього питання та розкрити вплив діяльності готів на сучасний хід історії.

За однією з теорій, племена готів вийшли з Криму і, опинившись під агресією гунів, перемістилися з північно-західного узбережжя Чорного моря за Дунай. Згодом готи тимчасово поселилися на Балканах, після чого рушили на Італію та Іспанію. Через кілька десятків років вони продовжили своє пересування Європою та Північною Африкою, де врешті-решт і розчинились у місцевому населенні.

Але існує й інша теорія. Остготський історик Йордан [1], праці якого засновані на втраченій історії готів Кассіодора, називає прабатьківщиною готів острів Скандза, маючи на увазі Скандинавський півострів. З цієї території у дохристиянську епоху (I століття до н. е.) значна частина готів перебралася через Балтійське море у басейн ріки Вісли. Деякі з готів залишились у Скандинавії. Близько II ст. н. е. готи розпочали переселення на південь. Причиною цього, за версією Йордана, було перенаселення готських племен. Очевидно, під час цих міграцій зв'язок між частинами колись єдиного готського племені ослаб. Під час правління імператора Клавдія II (268-270) вперше з'являються спогади про остготів та вестготів як окремих племен.

Йордан вважає, що вестготи та остготи отримали свої назви за географічним визначенням. Є й інша версія, за якою назва «остготи» походить від слова «austral», що означає «сяючий», а назва «вестготи» пов'язана з індоевропейським словом «uesu», котре можна перекласти як «хороший». Між остготами й вестготами упродовж багатьох століть зберігався міцний зв'язок. Є зафіксовані випадки переходу з одного племені до іншого, а також шлюбів між представниками різних племен.

У 30-х роках III ст. до н. е., коли Римська Імперія переживала велику кризу, готи переправилися через Дунай та почали здійснювати набіги на сусідні землі. Готи припинили набіги лише тоді, коли римляни погодилися виплачувати

готам щорічну данину. Але після припинення виплат готи разом з іншими східногерманськими племенами відновили набіги. Особливу небезпеку для Римської Імперії представляли руйнівні набіги готів на землі Малої Азії. Саме з тих часів їх почали називати «варварами», а похідне від нього слово «варварство» назавжди стало асоціюватися з низьким ступенем культурного розвитку, грубістю, безжальним ставленням до культурних цінностей.

До епохи Великого переселення народів у германців панував родовий устрій. На чолі германських племен стояли старійшини – кунінги. У воєнний час готи обирали воєначальника. Це була найбільш розвинена організація управління, що розвинулася при родовому устрої.

Панували здебільшого патріархально-родові відносини, але у римського історика Корнелія Тацита [3] є відомості про наявність у германських племен пережитків матріархату. Зокрема, в жінці германці вбачали особливу пророчу силу, радилися з нею, коли треба було вирішити важливе питання. Вірили германці у різних богів та прославляли їх. Тацит пише про культ Геркулеса, якого воїни прославляли піснями, вирушаючи в бій. Цей бог грому і родючості називався у германців Донар (сканд. Тор). Його зображували з потужним молотом, яким він виробляв грім і трошив ворогів. Германці вірили, що в боях з ворогами боги допомагають їм, і вони брали із собою в битви зображення богів як бойові прапори. Разом з бойовими піснями у них існував особливий наспів без слів, так званий «бардит» (barditus), котрий виконувався у вигляді сильного безперервного гулу для залякування ворогів. Основним заняттям готів, як зазначає Тацит, було скотарство. Але готи займалися також ткацтвом, видобутком і обробкою металів, а ті, що жили вздовж узбережжя Балтійського і Північного морів, займалися суднобудуванням і рибальством.

Дохристиянські вірування й міфи відображені в давньоскандинавських сагах і епосі. Всесвіт давні германці уявляли собі як велетенське дерево-ясень, на ярусах якого розташовані володіння богів і людей, у самій середині мешкають люди і все, що їх безпосередньо оточує та доступне їх сприйняттю. Це поняття збереглося в давньогерманських мовах у назві земного світу: див. *mittilgart*, дав. *middilgard*, дав. *middanjeard*, гот. *midjungards* (букв. «середнє житло»). Головні боги – аси – мешкають на самому верху, в самому ж низу поміщається світ духів п'їтьми і зла – пекло. Навколо світу людей були світи різних сил: на півдні – світ вогню, на півночі – світ холоду і туманів, на сході – світ велетнів, на заході – світ ванів.

Але в IV ст. у готів почало розповсюджуватися християнство. Вважається, що ця релігія поширилась у зв'язку із зіткненням готів з римлянами. Велика кількість полонених римлян-християн призводила до того, що вони вносили свої культурні звичаї до осередку готів. Великий внесок у розповсюдження християнства зробив також вестготський аріанський єпископ та місіонер

Вульфїла, котрий переклав Біблію готською мовою. В 1030 р. готи прийняли християнство.

У наш час згадки про історію племен готів ми знаходимо на території острова Готланд, що є частиною Швеції. Шведи усвідомлюють себе нащадками готів та зберігають не тільки археологічні знахідки й артефакти, але й традиції. Відтак, кожного року перша неділя серпня відкриває «Середньовічну неділю» – традиційний фестиваль, присвячений культурі та звичаям середньовічної доби. Також кожен бажаючий може завітати й до музею готів у Готланді (Fornsalen, Gotlands Museum), де зберігаються сотні археологічних знахідок, експонати кам'яного віку та Середньовіччя, колекції срібних і золотих прикрас того часу. Цікавою є й експозиція Готландіум (Gotlandium), що є зображенням того, як формувався острів і як змінювався з часом його ландшафт.

Проаналізовані теорії свідчать про те, що питання про місце походження готів залишається дискусійним. Готські племена зробили великий внесок у подальший хід історії та культури, оскільки були причетними до утворення таких сучасних держав, як Німеччина, Франція та Італія. Готи залишили по собі численні писемні пам'ятки й артефакти, більшість з яких наразі знаходиться у Швеції.

Література:

1. Иордан. О происхождении и деяниях гетов / Иордан. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.vostlit.info/Texts/rus/Iordan/text1.phtml
2. Клауде Дитрих. История вестготов / Клауде Дитрих. – СПб. : Издательская группа «Евразия», 2002. – 288 с.
3. Корнелий Тацит. О происхождении германцев и местоположении Германии / Корнелий Тацит. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.hist.msu.ru/ER/Text/tacit.htm>
4. Наливайко С. Готи // Етнічна історія Давньої України / С. Наливайко. — К. : Євшан-зілля, 2007. – С. 257-278.

UKRAINIAN BORROWINGS IN ENGLISH

Yurii Berlinskyi

the 4th year student

Izmail State University of Humanities

Scientific adviser: assistant professor G. A. Oleinikova

During the XXIst century when globalization blurs the boundaries between countries, continents and oceans, an important role is given to linguistic identity,

processes of the national consciousness and influence which is occurred between languages.

The phenomenon of borrowing from the Ukrainian language into English is considered in this article.

Borrowing is a natural phenomenon for any language, because during the historical development of language, speakers of this language came in the interaction of different levels, which had an impact on the language. Native speakers rarely live or lived in isolation, making possible the impact of intercultural communication in the exchange of different languages and their enrichment or replacing of certain words from another language under the influence of different factors.

For example, modern English has about 60% of French borrowing. In modern Korean language more than 75% of words borrowed from the Chinese.

It should be noted, however, that the phenomenon of borrowing has been known to mankind since ancient times. Not being able to have direct interaction in ancient times, it was somewhat different form from the present, but the phenomenon is not new.

Borrowing as the linguistic phenomenon became especially popular from the late 20th, because that's the times when the era of globalization came instead of isolation of some crops. This led to closer contacts and intercultural dialogue between continents and made a huge impact on languages in all.

On the other hand, the development of technology – especially the Internet, – has made the process of learning the language more accessible and easier. This technical thing made possible to influence and pursue the language policy, favorable to certain goals.

Having analyzed 50 examples of borrowings from Ukrainian into English, we can divide all examples into 4 semantical groups:

1. Names of dishes and elements of national cuisine (i.e. «Boyko», «Hutsul»);
2. Ethnic names and words of dialectal use (i.e. «Boyko», «Hutsul»);
3. Political concepts and words that serve the political sphere of the country's life (i.e. «Banderist», «Verkhovna Rada», «Euromaidan»);
4. Words of economic and social thematic focus (i.e. «Baba», «Hryvnia», «Khorovod»).

Based on this conventional classification, we can justify the reasons for borrowings from the Ukrainian language to the vocabulary of the English language:

1. Creating or possessing the new names of national dishes that do not exist in English-speaking space;
2. Existence of ethnic names and dialect words, national titles, replacement of which is not possible due to lack of equivalent in English;
3. Existence of words of special areas of human activity, above all – political, economic and social spheres, which play an important role in national communications;

4. Existence of words that describe the phenomena of only Slavic or Ukrainian society as a whole, and absence of such concepts in European mentality and mentality of the US.

Thus, it may be noted that borrowing is a natural phenomenon for any language, because the historical development of languages. On the one hand, borrowing enriches the language of the new categorical apparatus, making some changes to its lexical structure, bring new concepts and ways of their nomination.

On the other hand, continuous process of updating of language by loans and their big percentage in language-recipient change structure of the language, and as a result of such changes language-recipient loses the originality and authenticity.

List of references:

1. Katherine Barber, editor (2004). The Canadian Oxford Dictionary, second edition. – Toronto : Oxford University Press.
2. Вайнрайх У. Языковые контакты. Состояния и проблемы исследования / У. Вайнрайх. – К. : Вища школа 1979 – 236 с.
3. Караванський С. Пошук українського слова, або боротьба за національне Я / С. Караванський. – К. : 2001. – 237 с.
4. Toon, Thomas E. (1992). «Old English Dialects». In Hogg, Richard M. The Cambridge History of the English Language. 1: The Beginning to 1066. Cambridge University Press. pp. 409–451. Arnold I.V. The English Word. – М., 1973. – P. 248-256.

КОРОЛІВСЬКА РОДИНА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Олена Борисова

*студентка II курсу факультету іноземних мов
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – к.філол.н., доц. Вдовенко Т. О.*

Багатьом відомо, що Великобританія – королівство. Але не всі знають, хто входить до цієї родини.

Вже понад тисячоліття існує Британська монархія. Ця традиція правління бере початок від Альфреда Великого, який вступив на престол у 871 році. Попри те, що пройшло багато часу, громадяни Великобританії не бажають відмовлятися від монархії та переходити до республіканської форми правління.

На даний час королівство очолює династія Вінздорів, яка бере свій початок від королеви Вікторії. Історія королівської сім'ї починалася від відомого княжого роду Німеччини – Веттинів. У другій половині Х століття ця сім'я отримала своє ім'я від назви фамільного замку, який близько 1000 року був

придбаний графом Гассегау Дітріхом I. Відтоді генеалогію королівської сім'ї можна чітко простежити, однак ім'я основоположника роду залишається невідомим.

17 червня 1485 року стався спадковий територіальний розділ веттинських володінь між братами Ернстом та Альбрехтом. Через це лінія Веттинів розділилася на Альбертинську і Ернестинську. Королівська сім'я Англії походить від другої лінії, від династії Віндзорів.

За наказом короля Георга V в 1917 році був створений королівський Будинок Віндзорів. Зараз британську королівську сім'ю очолює королева Єлизавета II, яка 1952 року зійшла на престол. Майже через півтора року відбулася коронація й вона стала 39-м монархом, коронованим у Вестмінстерському абатстві [2, с. 75].

Регулярні відвідування іноземних держав, особливо країн Співдружності, подання нації на святкових церемоніях, призначення зустрічі єпископів з прем'єр-міністром – це далеко не всі її обов'язки [5].

Чоловік королеви герцог Единбурзький, народився 10 червня 1921 року на віллі Монрепо, на грецькому острові Корфу в сім'ї принца Андрія. При владі в цей момент перебував король Костянтин. Філіпу було всього рік, коли його династію вигнали з країни. Родичі роз'їхалися по країнах Європи. Це стало причиною того, що під час Другої світової війни вони опинилися у країнах, що ворогують один з одним. У 1939 році Пилип вступив в Королівський військово-морський коледж в Дартмуті. Як-то навчальний заклад відвідував король Георг VI з дочками Єлизаветою і Маргарет. Дівчата звернули увагу на рослого красеня-кадета. Філіп припадав їм родичам, але досить далеким – чотириюродним братом. Маргарет незабаром помітила, що Єлизавета якось аж надто часто згадує про Філіпа, запідозривши, що сестра закохалася. Так воно і виявилось – спадкоємиця британської корони втратила голову через грецького принца, вигнаного з власної батьківщини.

Батьки листуванню між Філіпом та Єлизаветою ставилися спокійно – дівчинці було всього 14 років, і вони вважали, що захоплення пройде.

Філіп після закінчення навчання став мічманом британського військово-морського флоту, прослужив на ньому всю Другу світову війну, завершивши її в званні старшого лейтенанта. Він брав участь у бойових операціях, зокрема у забезпеченні прикриття з моря британсько-американських військ, які висадилися влітку 1943 року на Сицилії.

Після війни стало очевидно – роман між Єлизаветою та Філіпом не тільки не закінчився, а перетворився на серйозні відносини. У 1946 році Філіп попросив у короля дозволу одружитися на спадкоємиці престолу.

Згоду було дано, але перш Філіп повинен був відмовитися від отриманих при народженні титулів «принц Грецький» і «принц Датський», а також прийняти британське підданство. Крім того, заради шлюбу Філіп перейшов з

грецького православ'я в англіканство, а також прийняв прізвище Маунтбеттен (англізовану версію прізвища матері – Баттенберг).

Замість колишніх титулів наречений отримав від майбутнього тестя титул герцога Единбурзького, графа Меріонетського і барона Гринвіцького.

20 листопада 1947 року відбулося одруження Єлизавети й Філіпа. За умовами шлюбу, Філіп при вступі дружини на трон повинен був стати принцом-консортом, тобто чоловіком королеви, який не має прав на владу. Де-факто, будучи принцом-консортом, Філіп так ніколи офіційно і не прийняв його.

Після шлюбу Філіп продовжив службу на флоті, а його дружина виконувала обов'язки примірної офіцерської дружини. У перші роки шлюбу в пари народилися двоє дітей: Чарльз і Ганна.

Таке життя влаштувала обох, але тривати довго воно не могло. Єлизаветі як спадкоємиці престолу необхідно було брати участь в офіційних церемоніях та заходах. У 1951 році Філіп завершив службу в званні лейтенанта-командора. Роком пізніше він був підвищений до командора, а потім йому присвоювалися тільки офіційні звання.

Остаточо життя Філіпа змінилося 1952 року, коли після смерті Георга VI Єлизавета стала королевою Великобританії. З цього часу він перетворився у супутника дружини, яку був зобов'язаний супроводжувати на всіх заходах і в закордонних поїздках.

Філіп активно займався благодійністю, будучи покровителем близько 800 різних організацій. У різні роки він очолював Всесвітній фонд дикої природи та Міжнародну федерацію кінного спорту. Коні є одним із захоплень Філіпа протягом усього життя. Крім того, слабкістю чоловіка Єлизавети вважаються яхти й вогнепальна зброя.

Супроводжуючи дружину, Філіп побував у десятках країн, а в рік він брав участь більш, ніж в 350 заходах і церемоніях. Таку інтенсивність принц знизив лише після того, як у 2011 році йому виповнилося 90 років.

Чарльз, принц Уельський, народився 1948 р. В три роки він став спадкоємцем британського престолу і отримав титули герцога Корнуельського, герцога Ротсей і графа Карріка. Через сім років принц отримав титули принца Уельського і графа Честера. Був двічі одружений. У 1981 році Чарльз одружився на леді Діані Спенсер. У подружжя народилися два сини: 21 червня 1982 року – принц Вільям, 15 вересня 1984 року – принц Генрі, більш відомий як принц Гаррі [2, с. 344].

У 1992 році було офіційно оголошено про розставання Чарльза й Діани, а у 1996 їх шлюб був розірваний офіційно. У 1997 році принцеса Діана загинула в Парижі в автокатастрофі.

У 2005 році принц Чарльз одружився вдруге. Його дружиною стала Камілла Паркер Боулз. Їх шлюб був укладений у ході громадянської церемонії. Камілла отримала титул герцогині Корнуольської.

Принц Уельський відомий як бурхливий захисник інтересів Британії. Останніми роками він перебував у дискусіях на різні теми, такі, як сучасна архітектура, насильство в кіно і на телебаченні, норми навчання в англійських школах.

Інші діти королеви – принцеса Анна (народилася у 1950 р.), принц Ендрю (народився в 1960 р.) і принц Едвард (народився в 1964 р.) Принцеса Анна завоювала репутацію зарозумілої людини, але останнім часом стала більш популярною в народі.

Королева широко відома своїм інтересом до коней і верхової їзди. Зараз вона є президентом Фонду захисту дітей, ректором Лондонського університету і займається громадською діяльністю.

Принц Ендрю, герцог Йоркський, служив пілотом вертольота в Королівському військово-морському флоті. У 1986 р. він одружився на Сарі Фергюсон (скорочено Ферджі) й має двох дітей.

Принц Едвард любить театр. Цей інтерес з'явився ще в університеті. Він залишив Королівську морську піхоту і зараз робить кар'єру в складі театральної трупи.

Королівська сім'я в країні користується великою любов'ю і повагою. Будь-яку подію, що стосується їх, як радісну, так і сумну, народ приймає як свою власну. У цій країні одним з найбільш улюблених свят є День народження улюбленої королеви.

Література:

1. Бондаренко Т. В. Лингвокультурный типаж «британский дворецкий»: ключові концепти / Т. В. Бондаренко // Мова. Культура. Комунікація: матеріали 2-ї Міжнародної наукової конференції. – Волгоград : Волгоградське наукове видавництво, 2008. – 435 с.
2. Бредфорд С. Єлизавета II: Біографія її величності королеви / С. Бредфорд. – М. : Вагриус, 1998. – 256 с.
3. Павловська А. В. Англія та англійці / А. В. Павловська. – М. : Видавництво МДУ : Тріада лтд., 2004. – 264 с.
4. Еріксон К. Єлизавета II. Біографія / К. Еріксон. – СПб. : Амфора. ТІД Амфора, 2008. – 398 с.
5. Конотоп О. М. Докладно про кололівську сім'ю Великобританії / О. М. Конотоп. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.microarticles.ru/article/kololevskoj-velikobritanii.html>

**GRAND CANYON NATIONAL PARK
IN TOURISM SYSTEM OF THE USA**

Cassie Britch

3rd-year student of Utah State University

Scientific adviser – assistant professor Lisa Allen

No matter how much you read about the Grand Canyon or how many photographs you've seen, nothing really prepares you for the sight of it. One of the world's seven natural wonders, it's so startlingly familiar and iconic you can't take your eyes off it. The canyon's immensity, the sheer intensity of light and shadow at sunrise or sunset, even its very age, scream for superlatives.

At about two billion years old – half of Earth's total life span – the layer of Vishnu Schist at the bottom of the canyon is some of the oldest exposed rock on the planet. And the means by which it was exposed is of course the living, mighty Colorado River, which continues to carve its way 277 miles through the canyon as it has for the past six million years.

Grand Canyon National Park is one of the world's premier natural attractions, attracting about five million visitors per year. Overall, 83% were from the United States: California (12.2%), Arizona (8.9%), Texas (4.8%), Florida (3.4%) and New York (3.2%) represented the top domestic visitors. Seventeen percent of visitors were from outside the United States; the most prominently represented nations were the United Kingdom (3.8%), Canada (3.5%), Japan (2.1%), Germany (1.9%) and The Netherlands (1.2%).

The Grand Canyon is indeed a very big hole in the ground. It is 277 miles (446 km) long, up to 18 miles (29 km) wide and more than a mile (6,000 feet / 1,800 meters) deep. It is the result of constant erosion by the Colorado River over millions of years.

According to a peer-reviewed report released by the National Park Service in December, Grand Canyon National Park's 5.9 million visitors spent \$767,257,000 and supported 8,361 jobs in Arizona in 2016.

«Grand Canyon National Park is one of 22 national parks in Arizona. These national parks are exceptional places – the jewels in America's crown where we relax, get exercise and learn about America's story» said Dave Uberuaga, Grand Canyon National Park Superintendent. «And the people who live and work in communities near these national parks are invested in the parks. Whether they visit a park, own or work at a business that serves local or long distance visitors or provides services for a park or park employees, the money visitors spend on national park trips has a positive impact on local economies, the economy of Arizona, and on our national economy».

Aside from casual sightseeing from the South Rim (averaging 7,000 feet / 2,100 m above sea level), skydiving, rafting, hiking, running, and helicopter tours are

popular. The Grand Canyon Ultra Marathon is a 78-mile (126 km) race over 24 hours. The floor of the valley is accessible by foot, muleback, or by boat or raft from upriver. Hiking down to the river and back up to the rim in one day is discouraged by park officials because of the distance, steep and rocky trails, change in elevation, and danger of heat exhaustion from the much higher temperatures at the bottom. Rescues are required annually of unsuccessful rim-to-river-to-rim travelers. Nevertheless, hundreds of fit and experienced hikers complete the trip every year.

Thus, The Grand Canyon is a steep-sided canyon carved by the Colorado River in the U.S. state of Arizona in North America.

The Grand Canyon is 277 miles (446 km) long, up to 18 miles (29 km) wide and attains a depth of over a mile (6,093 feet or 1,857 meters). Nearly two billion years of Earth's geological history have been exposed as the Colorado River and its tributaries cut their channels through layer after layer of rock while the Colorado Plateau was uplifted. While some aspects about the history of incision of the canyon are debated by geologists, several recent studies support the hypothesis that the Colorado River established its course through the area about 5 to 6 million years ago. Since that time, the Colorado River has driven the down-cutting of the tributaries and retreat of the cliffs, simultaneously deepening and widening the canyon.

Each year more and more people want to see this place, which make it more popular as a tourist-route. This is confirmed by the budget of money these tourists bring each year to Grand Canyon National Park. That's why the role of this National Park has been growing lately.

Referencies:

1. «Executive Summary of Grand Canyon Tourism» (PDF). Northern Arizona University. Archived from the original (PDF) on 2010-09-28. Retrieved 2007-01-04.
2. Adam Nagourney (3 December 2014). «Where 2 Rivers Meet, Visions for Grand Canyon Clash». – New York Times. Retrieved 5 March 2015.
3. Chiara Sottile; Kristen Dahlgren (8 February 2017). «Grand Canyon Development Plan Sparks Dispute Among Navajo». NBC News.
4. «Late Arrivals». The Geologic Story of Colorado National Monument. United States Geological Survey. Geological Survey Bulletin 1508. Archived from the original on 2012-10-24. Retrieved 2010-11-07.
5. Chappell, Gordon (1985). Statements on Architectural and Historical Significance. National Park Service, Western Regional Office.

СПОСОБИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ НЕГАТИВНИХ ЕМОЦІЙ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ

Тетяна Буберенко

студентка факультету іноземних мов

Ізмаїльській державній гуманітарній університет

Науковий керівник – к.філол.н., доц. Сорока Т. В.

В емоційному фонді людини наявні як позитивні, так і негативні емоції [1; 4; 5]. Більшість емоційних станів людини короткочасна, але стійкі емоційні настрої відображаються в мові людини. Емоції – це реакція суб'єкта на внутрішні й зовнішні фактори впливу. Емоційний стан відбивається на стані всього людського організму, тому його можна помітити як у поведінці, так і в мові індивіда.

За допомогою різноманітних мовних і немовних засобів у комплексі зі структурними особливостями висловлювань комунікативна семантика є унікальним засобом висловлювання емоцій, почуттів та оцінки [9, с. 72].

Під час конфлікту в процесі комунікації задіяно не тільки комунікативну, але й емотивну функцію мови. Емоційне забарвлення є частиною змісту слова або словосполучення, висловлювання, тобто складником його семантичної структури. Основу відображених в процесі комунікації складає оцінювання як прояв ставлення комуніканта до навколишнього світу навколо у ході пізнання дійсності. Саме тому, що оцінювання є основою складання досвіду, воно має культурне й суспільне значення.

Для того, щоб отримати можливість вивчити способи вираження висловлювань негативної оцінки, треба спочатку конкретизувати й розмежувати поняття оцінка, емоційність та експресивність.

Оцінка є дуже важливим складником процесу комунікації.

В. В. Виноградов відмічав, що «... слово не тільки має граматичне, лексичне та предметне значення, але одночасно виражає оцінку суб'єкта...» [2, с. 393]. Розглядаючи оцінку як відношення суб'єкта до об'єкта, мовні оцінки поділяють на позитивні, нейтральні та негативні [6, с. 72].

Вираження оцінки в мовленні здійснюється декількома способами: удаваністю, стриманістю, інтенсифікацією, деінтенсифікацією та маскуванню [10, с. 114]. Удаваність – це демонстрація й вислів емоцій, яких людина не відчуває насправді. Стриманість – це приховування емоцій, які на даний момент особа відчуває. Інтенсифікація й деінтенсифікація – це, відповідно, посилені й послаблені реакції на реальні почуття та їх посилені чи послаблені демонстрації. Маскування – це заміна емоції, що відчувається насправді на зовнішнє вираження іншої [3, с. 4].

В англійській мові емотивна лексика поділяється на три групи: емотивно-позитивна, емотивно-негативна, та нейтрально, емотивна лексика. Емотивно-позитивна лексика зазвичай позначає радість, задоволення, симпатію, любов тощо. Емотивно-негативна група включає в себе слова, що виражають гнів, злість, горе, розчарування, ненависть тощо. До нейтрально-емотивної лексики відносять слова, що виражають емоції людини, не забарвлені яскраво негативно або позитивно: байдужість, стан споглядання тощо [7, с. 68].

Експресивність – це бажання зробити висловлювання зрозумілішим, щоб підсилити його впливову силу [8, с. 157]. У мові ж експресивна функція – це створення образності й підсилення інтенсивності змісту через вибір мовних засобів.

Експресивність мовного знака надає йому змогу нести більш інтенсивну інформацію як з предметно-логічної, так і зі стилістичної точки зору. В усному мовленні експресивність підкреслюється інтонацією, а в писемному – знаком оклику. Загалом можна сказати, що експресивність є категорією мови, в той час як емотивність можна назвати категорією мовлення. Використання експресивності наявне в усіх мовних сферах – синтаксисі, лексиці, граматиці й фонетиці.

Тобто використання семантичних категорій під час комунікації впливає на виразність, образність, емотивність через свідомий підбір засобів мовлення, слугуючих досягненню певного ефекту.

Негативне забарвлення можна надавати словам і словосполученням за допомогою маркерів різного типу, як-то фонетичних, морфологічних та лексичних. На рівні фонетики – це зазвичай додавання інформації за допомогою інтонації, темпу, тембру, наголосу, пауз, подвоєнь або римувань. Наприклад: *helter-skelter, chit-chat, moan and groan, hum and haw*. Інтонація може вказувати на психічний стан мовця, його вік, стать тощо. Темп, в свою чергу, є індикатором емоційного стану. На морфологічному рівні оцінку можна виразити за допомогою слів, де емоційне ставлення зумовлене афіксами або іншими граматичними засобами. Серед афіксів негативну оцінку виражає, наприклад, суфікс *-ish*, приєднаний до іменної основи: *childish, oldish, etc*. Окрім цього, негативне забарвлення несуть суфікси *-ard, -eer, -ster* та напівафікс *-monger*: *drunkard, hipster, scare-monger*.

Вираження оцінки на лексичному рівні зумовлено тим, що слово завжди має, крім предметного, ще й експресивне значення. Емотивна лексика виражає ставлення комуніканта до предмета мовлення, ситуації тощо.

Найчастіше емотивну лексику, що слугує для вираження негативної оцінки, складають колоквіалізми, діалектизми, жаргонізми, вульгаризми. Експресивність цієї лексики базується на її образності. Але піднесена лексика в деяких контекстах теж може виражати негативну оцінку, як-то сарказм або іронію.

Крім цього, негативної оцінки можна додати висловлюванню за допомогою фразеологізмів, адже саме фразеологічні одиниці мають більшу здатність до емотивної амбівалентності, й основне призначення їх – оцінювати та характеризувати. Також слід зазначити, що оцінка у фразеологічних одиницях завжди є емоційною [11, с. 76].

Нижче наведено приклади ідіом з негативною конотацією, що через асоціації виражають гнів, зневагу, роздратування тощо [11].

Гнів

Bad blood – negative feelings.

Fly off the handle – to become suddenly very angry.

Do a slow burn – to be quietly angry.

Lose one temper – to become suddenly angry.

On the warpath/ram page – looking for a fight; very angry & upset with someone or smth.

Play hardball – to work or act aggressively, ruthlessly.

See red – to get angry.

Зневага

Get off one's high horse – stop acting superior.

Give someone the cold shoulder – to ignore someone intentionally.

In a rut – in a boring routine.

Look down one's nose at someone/ smth. – to believe one is socially superior to someone else.

Stuffed shirt – a man who is tiresome, pompous and self-important.

Too big for one's breeches – to be sassy, arrogant or in some way act or speak disrespectfully or inappropriately for one's age or position.

Turn a deaf ear – to ignore someone.

To hate the sight of somebody (smth.) – not to tolerate not to bear.

Роздратування

Get someone's goat – to irritate or annoy someone.

Get up on the wrong side of the bed – to be in a bad mood from the beginning of the day.

Keyed up – full of nervous anticipation, anxious; tense.

Have the last laugh – to get revenge on someone who thinks he has been cleverer.

Make one's blood boil – to cause someone to become extremely angry.

Rub someone the wrong way – to irritate someone.

Незадоволення

Raise Cain – to cause a disturbance, often because one is extremely angry.

To back out – not to do what one has promised to do.

To talk nineteen to the dozen – to talk continually; to talk a lot and incessantly.

To give oneself airs, to put on airs – to behave as if one were better than others.

To be out of sorts – to be in low spirits; to be in a bad mood; to be unwell.

Отже, в процесі аналізу способів вербалізації негативних емоцій було виявлено, що саме фразеологія може продемонструвати різні ступені емоційної забарвленості висловлення. Тому вона є найбільш продуктивною, а пов'язаність фразеології з національно-культурним аспектом робить її найяскравішим способом вираження емоцій. Емотивна забарвленість є важливим аспектом мовлення та комунікації між людьми, тому наявність засобів вербалізації робить акт комунікації повним і завершеним.

Література:

1. Бабенко Л. Г. Лексические средства обозначения эмоций в русском языке / Л. Г. Бабенко. – Свердловск : Изд-во Урал. ун-та, 2001. – 184 с.
2. Виноградов В. В. Основные вопросы синтаксиса предложения / В. В. Виноградов // Вопросы грамматического строя. – М. : Изд-во АН СССР, 1955. – С. 389-345.
3. Дерев'янюк С. П. Онтогенез розвитку здатності до розуміння та управління емоціями / С. П. Дерев'янюк. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://visnyk.chnpu.edu.ua/?wpfb_dl=1183
4. Додонов Б. И. В мире эмоций / Б. И. Додонов. – К. : Политиздат Украины, 1987. – 141 с.
5. Изард К. Е. Эмоции человека / К. Е. Изард. – М. : Изд-во Моск. гос. ун-та, 1980. – 440 с.
6. Крисанова Т. О. Співвідношення емотивного та оцінного компонентів висловлювань, що передають негативну оцінку адресата / Т. О. Крисанова // Філологічні студії. – Луцьк : Волин. держ. ун-т. ім. Лесі Українки; Волинський Академічний Дім, 2001. – № 2. – С. 70-72.
7. Лукьянова Н. А. Экспрессивная лексика разговорного употребления: Проблемы семантики / Н. А. Лукьянова. – Новосибирск : Наука. Сиб. отд-ние, 1986. – 230 с.
8. Малинович Ю. М. Экспрессия и смысл предложения: Проблемы эмоционально экспрессивного синтаксиса / Ю. М. Малинович. – Иркутск : Изд-во Иркутск. ун-та, 2002. – 216 с.
9. Телия В. Н. Коннотативный аспект семантики номинативных единиц / В. Н. Телия. – М. : Наука, 1981. – 143 с.
10. Bradford L. Strategic Embarrassment: The Culprit of Emotion / L. Bradford, S. Petromio // Handbook of Communication and Emotion. – San Diego, California : Academic Press, 1998. – P. 100-118.
11. Reverse Dictionary. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reversedictionary.org/>

**STYLISTIC PECULIARITIES
OF DESCRIBING CHARACTERS IN FICTION**

Anastasiia Vasiuk

the 4th year student

Izmail State University of Humanities

scientific adviser – assistant professor G. A. Oleinikova

An artistic image is one of the main categories of aesthetics .It characterizes the way how to display and transform reality which is inherent only for the art. The artistic image is also a phenomenon, recreated by the author in the fiction and has a number of features.

Artistic image can be created by different literary methods. However, one of the main tools for building image is a portrait of the character.

Portrait description is the oldest technique of the verbal art. Even in folkloric writings, the depiction of people's appearance was used not only in order to present them. The portrait was a means of the author's assessment of a hero.

There are many outstanding linguists, such as A. S. Volf, E. A. Honcharova, G. V. Starkova, N. D. Beliaeva, who study different aspects of the language and style of verbal portraits, associated mainly with the vocabulary of the portrait description.

In the works «Linguistic peculiarities of the verbal portrait in the modern English novel», «the Semantic and stylistic interpretation of the verbal portrait and renominations in the artistic prose text», «The evaluation function of the verbal portrait in fiction» O. A. Maltseva describes types and forms of verbal artistic portrait. She considers the portrait, as a phenomenon, which performs many functions in a text. O. A. Maltseva studies the portrait as the element of the composition that develops and functions, interacting with other compositional elements of a literary work [2, p. 24].

O. A. Maltseva defines the portrait in literature as one of the ways of artistic characteristics, which defines the fact that the writer mostly portrays the character's appearance: face, clothes, movements, body, gestures and manners, describes their nature and expresses his own attitude to them [1, p. 5].

Description of character's appearance plays a significant role in fiction, and often reflects his emotional and mental state that helps to reveal his character.

The portrait is an integral part of the image which is the depiction of the hero's appearance of a literary work. The appearance, actions of the hero and traits formed by society can be described in it.

Having investigated the linguostylistic aspect of artistic portraits in the novel of M. Spark «The public image» we can make the following conclusions.

Linguo-stylistic devices play an important role in creating the portrait of the hero. Language expressiveness and brightness of the statements are achieved by the help of expressive and evaluative stylistic components of meaning and due to the fact

that words and phrases can have figurative meanings. Various linguo-stylistic devices such as epithet, metaphor, metonymy, oxymoron and others are used to create a portrait. They help to reveal the essence of the characters, their inner world and thinking.

The results of our analysis we can demonstrate in the following table:

Table № 1

Hero	Stylistic devices			
	Epithets	Metaphors	Comparisons	Irony
Annabel	24 55,8%	3 7 %	14 32,5%	2 4,7%

According to the Table №1 we see that the epithets (55,8 %) and comparisons(14 %) are the most frequently used stylistic devices as they help to reveal the essence of characters, to recognize their inner world and thoughts [3, p. 7].

Epithets is one of the most important means of portraiture in works of M. Spark. The writer uses epithets in order to make a realistic clarity and certainty in the depicted portrait of Annabelle. Using epithets M. Spark shows her ambiguous attitude to the main character in the novel «The public image»: «*puny little thing*», «*tawny-eyed actress*», «*a peaky face*», «*cloudy eyes, mousey hair*», «*a frail, small slip of a thing*», «*aloof and well-bred*», «*quick and small smile*», «*sad smile*».

The next stylistic device that M. Spark engages is comparison. Annabelle can be proud of her beautiful appearance but unfortunately, it's only a shell. And all because of the fact that Anabelle was worried for her public image, without noticing anything and anyone around: «*You're beautiful, like something was thrown on the sea shore, a collector's item, perfectly formed pearly shells – but empty, devoid of life, when it held*» [4, p. 105].

Thus, creating an image of the character is one of the main problems in literature. It requires to learn various stylistic means that would reflect the most accurate content of the work and help to create the portrait of the character.

Literature:

1. Мальцева О. А. Лингвостилистические особенности словесного художественного портрета в современном английском романе / О. А. Мальцева // Автореф. дисс... канд. филол. наук. – Ленинград, 1986. – 21 с.
2. Мальцева О. А. Семантико-стилистическая интерпретация словесного портрета и повторной номинации в художественном прозаическом тексте / О. А. Мальцева. – Ленинград : Лема, 1986. – 202 с.

3. Spark M. The Public Image Stories / M. Spark. – М. : Progress Publishers, 1976. – С. 3-10.
4. Spark M. The public image / M. Spark. – New York : A new directions book, 1993. – 144 p.

СЕМАНТИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ АНГЛІЙСЬКОЇ КОЛІРНОЇ ЛЕКСИКИ

Юлія Галушка

*студентка III курсу факультету іноземних мов
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – к.філол.наук, доц. Сорока Т. В.*

На сучасному етапі ефективність вирішення будь-якої проблеми у мовознавстві значною мірою залежить від того, наскільки глибоко дослідник проникає у її суть, наскільки всебічно проводиться аналіз мовного явища, інколи зважаючи не стільки на сам об'єкт дослідження, скільки на його змістову сторону, зокрема на такий аспект, як відображення ним особливостей і закономірностей природи людського пізнання.

З цієї позиції, особливу зацікавленість викликає семантичні властивості англійської колірної лексики. Такий інтерес зумовлений антропоцентричним спрямуванням сучасної лінгвістичної парадигми у вивченні мовної номінації, тенденцією до поглибленого аналізу номінаційних процесів та їх результатів. Осмислення проблем семантики кольоропозначень з позицій когнітивної лінгвістики дозволяє встановити ментальні чинники утворення композити з колоративним компонентом, скласти уявлення про структуру знань, об'єктивовану в складному слові з погляду здійснення ним номінативної функції [5, с. 115].

Метою нашого дослідження є опис семантичної структури кольоропозначень. Передбачається встановити особливості цих мовних одиниць на предмет такої організації їхніх лексико-семантичних варіантів, що демонструє їх взаємозв'язок на підставі спільних семантичних ознак (полісемія).

З позицій семантики усі англійські позначення кольору можна поділити на дві групи: провідні та відтінкові. До провідних позначень кольору відносять *white, black, brown, grey, blue, red, green, yellow (purple, orange)* [1, с. 65]. Інші позначення кольору вважаються відтінковими. Відтінкові позначення кольору можна поділити на підгрупи, наприклад, червоного кольору (*red, scarlet, crimson, rufous, damask, carnation, ruby, coral, vermilion, carrotly etc.*).

Структурна та стилістична неоднорідність засобів передачі відтінкових значень дозволяє зробити надалі розподіл цієї категорії позначень кольору.

В англійській мові виокремлюють: групу простих позначень кольору, яка передає відтінки кольорів, які утворені від назви кольору рослин та їх плодів (*orange, chestnut, lime, lemon, olive, peach, gooseberry etc.*); від назви мінералів та дорогоцінних каменів (*emerald, amber, amethystine, malachite, topaz, silver etc.*); від назв тварин та тваринних продуктів (*foxy, milky, creamy, pigeon's throat etc.*); від назв різноманітних явищ природи та тіл (*snowy, celestial, terracotta, knighted etc.*); від назв різноманітних предметів людської діяльності (*chocolate, claret, inky, wine-coloured etc.*); слова, котрі позначають відтінки, внутрішня форма яких не є мотивованою. Вони складають незначну частину словника позначень кольору англійської мови (*crimson, scarlet, pink, drab...*). До окремої групи входять прості позначення кольору, які мають такий стилістичний послід, як: терміни, запозичення, архаїзми, неологізми, поетизми та ін. (*indigo, cinnabar, laky, ficelle, henna, pompadour, auroral, beige, ercu*) [2, с. 200].

Яскрава метафорична забарвленість дозволяє віднести до тієї ж групи такі позначення кольору, як *Isabella, macaroni, reseda, nude, petunia, plumbeous, biscuit, hepatic, cadaverous, mulatto, nigger, mulberry* та ін. Кожне з цих позначень кольору можна віднести до інших підгруп простих позначень кольору. Наприклад, *petunia* та *reseda* – до позначень кольору, які походять від назв рослин, *biscuit* – до позначень кольору, які походять від назв продуктів діяльності людини, *plumbeous* – до термінологічної лексики, *nude, mulatto, nigger* – до позначень кольору з обмеженою сполучуваністю та багато іншого. Але ж метафорична ознака є домінуючою, що дозволяє об'єднати дані позначень кольору до однієї підгрупи простих кольоропозначень на основі загальної ознаки, зокрема, наявності стилістичного компонента в структурі значення.

Наступна структурна категорія є складними позначеннями кольору. Морфологічно вони складаються зі слів, які уточнюють інтенсивність забарвлення (*pale, dark, bright, vivid*) та простих позначень кольору, таких, як *dark-blue, light-blue, bright-yellow* та ін.; з провідних позначень кольору та відтінкових, які по різному комбінуються в промові. Слова кольорів, котрі складаються з двох позначень кольору, доцільно поділяють на чотири групи, що представляють [3, с. 67]:

1) поєднання двох провідних позначень кольору, наприклад, *yellow-red, grey-blue, yellow-green* та ін;

2) двоскладові позначення кольору, в першій частині якого використовують його відтінкове позначення, наприклад: *emerald, azure, creamy ...*, а в другій частині – провідне позначення кольору: *emerald-green, blood-red, milky-white, brilliant-green, sordid-blue, golden-orange* та ін;

3) двоскладові позначення кольору, перша частина яких утворена від провідного позначення, а друга – від відтінкового: *yellow-lemon, red-gold; greyish-pink, whity-pink, greyish-brown, yellowish-green, purplish-red...*;

4) утворення позначень кольору за допомогою двох відтінкових кольоропозначень, наприклад: *rose-dawny, orange-pink, opaque-frosted, pearl-grey*.

Серед цих позначень кольору найбільш активними та багаточисленними є складні позначення, де використовують слова, що уточнюють інтенсивність забарвлення (*pale yellow, light blue...*), та група двоскладових позначень кольору, які відносяться до другої підгрупи (відтінкові + провідне кольоропозначення): *milky-white, purplish-red, pitchy-black*. Особливістю групи, що аналізується, є переважне використання позначення кольору в першій частині, як відтінкового, так і провідного, із суфіксальним закінченням – *ish-*, що позначає в даному випадку слабку міру (ступінь) забарвлення: *whitish-grey, bluish-green, brownish-red, purplish-blue, yellowish-brown, greyish-brown, blackish-yellow* та ін [4, с. 100].

До групи складних позначень кольору в англійській мові відносять також такі позначення кольорів, перша частина яких повідомляє власну назву якогонебудь географічного об'єкту, друга частина представлена провідним позначенням кольору. В результаті впливу екстралінгвістичного фактора провідне позначення кольору модифікується, поповнюючи при цьому склад засобів передачі кольору в англійській мові. В університетах Кембріджу та Оксфорду історично склалася традиція представляти учасників спортивних змагань відповідно у світло-блакитній та темно-синій спортивній формі. Звідки й отримали назви додаткові відтінки синього кольору: *Oxford blue, Cambridge blue*; в англійській мові існує *Saxon blue* (темно-блакитний) та *Oxford grey*. Завдяки кольору форми військових моряків з'явилася назва позначення кольору, як *Navy blue*. У вікторіанську епоху до моди ввійшла деяка блідість обличчя, та як результат – виникнення позначення кольору *Victorian pale*. Пристрасть відомих художників і модельєрів до того чи іншого кольору визначила існування в англійській мові таких складних позначень кольору, як *Nattier blue, Vandyke brown, Titian red*. Є в мові також ряд позначень кольору, пов'язаний з великими географічними об'єктами: *Turkey red* (Турція), *Chinese white* (Китай), *Indian blue* (Індія), *Irish green*. Англійська лексична система кольору має ряд складних назв кольорів, поєднання компонентів яких являє використання в першій частині іменника, що позначає предмет із характерним забарвленням, та провідного прикметника у другій частині (*grass-green, wine-red, leaf-green, apple-green, robin's egg-blue...*). Подібні позначення кольору, крім значення саме кольору, мають певну ступінь образності.

Словосполучення як *dove-coloured* є наступною структурною групою в системі позначень кольорів і слугують для передавання відтінка якогонебудь кольору. В англійській мові є досить великий ряд подібних словосполучень, що стійко увійшли до словникового запасу мови: *cream-coloured, damson-coloured, peach-coloured, salmon-coloured, dove-coloured, butter-scotch-coloured, copper-coloured, coffee-coloured, snuff-coloured, buff-coloured* та ін.

Англійська система позначень кольору має тенденцію до поповнення свого складу за рахунок слів, які не мають прямого значення кольору. Комбінуючись певним чином зі словами колірної семантики, чи завдяки контекстуальній розшифровці, неколірні слова можуть передати значення кольору. Цей спосіб передавання кольору або відтінку предмета важко обмежити тією чи іншою категорією у складі позначень кольору, оскільки вони можуть належати й до групи простих слів кольорів, й до групи складних позначень кольору (*neutral, bruised, glowing, Italian-coloured, high-coloured, the colour of Johnnie Walker nose, watery, lawny...*).

Отже, в ході дослідження встановлено, що колірна лексика англійської мови характеризується такими ознаками, які допомагають розв'язати питання щодо приналежності позначення кольору до основної чи периферійної групи:

- 1) непохідністю основи позначення кольору в сучасній англійській мові, відсутністю помітної внутрішньої форми;
- 2) первинністю значення кольору при наявності похідних (*black* – гнівний, злий; *white* – чистий, шляхетний);
- 3) входженням до складу стійких поєднань;
- 4) самостійністю лексичного (колірного) значення, неможливістю його визначення через інші позначення кольорів (наприклад, у порівнянні *red* та *orange; brown* та *tawny...*);
- 5) стилістичною нейтральністю;
- 6) вільною сполучуваністю;
- 7) вільним входженням позначень кольору до складних і двоскладних категорій;
- 8) високою частотністю вживання.

Література:

1. Голубец Н. В. Развитие семантических структур исконно английских корневых прилагательных цветообозначения / Н. В. Голубец // Словообразование и его место в курсе обучения иностранному языку. – Владивосток : Дальневост. гос. ун-т. – 1985. – С. 64-71.
2. Деменчук О. В. Колоративна композита: до питання мовної категоризації / О. В. Деменчук // Наука і сучасність. Зб. наук. праць. – К. : Логос. – 2001. – С. 196-207.
3. Деменчук О. В. Колоративна композита: особливості семантичної структури / О. В. Деменчук // Проблеми семантики слова, речення та тексту. Зб. наук. статей. – К. : Київськ. нац. лінгв. ун-т. – 2001. – С. 65-71.
4. Полюжин М. М. Функціональний і когнітивний аспекти англійського словотворення / М. М. Полюжин. – Ужгород : Закарпаття, 1999. – 240 с.
5. Селиванова Е. А. Когнитивная ономазиология / Е. А. Селиванова. – К. : Фитосоциоцентр, 2000. – 248 с.

**DISTRIBUTIONAL PECULIARITIES
OF COMPOSITIONAL – NARRATIVE FORMS IN THE DETECTIVE PROSE**

Irina Gonchar

the 4th year student

Izmail State University of Humanities

scientific adviser – assistant professor G. A. Oleinikova

Development of modern literary art is connected with the changes of already developed and created genres. Domestic and foreign critics note occurrence of plenty of qualitative literary works designed for mass reader. Thus, Dan Brown's novels are very popular all over the world, they are issued in high circulations and, beyond doubt, can be related to works that are meant for the mass reader. Mystical intellectual detective «The Da Vinci Code» was written by Dan Brown and published in 2003. This book became best seller and caused plenty of intelligent disputes among the readers and scientists. Brown's novels are translated and published in 56 different languages. The Time Magazine in 2005 called Brown one of 100 most influential people in the world. Editorial office of the magazine noted that he restored interest to Leonardo da Vinci's creativity and to early Christian history, after that, many scientific works were devoted to the analysis of the information presented in the book.

In order to write his best selling books Dan Brown processes plenty of scientific literature for many years (during the work on «The Da Vinci Code» the author had to study about 200 books) and travels to the places where the events of his future books will take place. Brown «fires a shot» at reader with mass of historical, physical, cryptographical, oceanographical and archaeological-art information (for the sake of the plot it can be changed anyhow, but the most of readers will not even notice it).

The precondition of occurrence in the text of compositional-narrative forms of the narration, description and discourse or argumentation is a communicative-pragmatic adjustment in supplying of optimum conditions for perception of one or another type of the information, it means holding the reader's attention on the realization of art reality in a literary text. Allocation of the compositional-narrative forms inside various textual formations is a rather conventional thing as they can be found in the pure state extremely seldom, and the volume of such fragments is unpredictable: it is possible to find them in a separate statement, in the inter-phrase unity or paragraph, in the determined part of text.

The criteria of allocation in literary text of contextual-variational forms is the information which the author directs to the reader. In particular, description offers to the reader information enabling to reconstitute determined visual picture, to imagine the appearance of one character or another, or how certain area looks like. Narration describes sequence of actions or events, and discourse or argumentation contains the

account of author's ideas, the evaluation of possible development of events which can be attributed to information of abstract nature.

Having investigated the compositional-narrative forms in the novel «The Da Vinci Code», it is possible to conclude that all the main types of compositional-narrative forms can be met there. They are very skillfully twisted into the plot of the story, although we can mark out narration as the main way of presentation of the literary text to the reader.

Narration is the type of speech which aims in giving an account of events, actions and conditions in time sequence. Here is the example of event-trigger narration with the elements of descriptive one. We are told about their movement and also we can see how these events are governing their emotional condition:

«Langdon and Sophie were jogging as they passed beneath the sign... They emerged immediately into a high-walled, open-roof courtyard through which morning rain was falling. Above them, the wind howled across the opening with a low drone. Entering the narrow, low-hanging walkways that bordered the courtyard perimeter, Langdon felt the familiar uneasiness he always felt in enclosed spaces» [5, p. 28]. In general, this compositional-narrative form is the base of the given detective novel; compositional-narrative form of the narration as the way of construction of speech product is known from the times of T. Cicero. In his treatise «De Oratore» forms of description and discourse were mentioned, but the form of narration was the base for any kind of speech.

Another compositional-narrative form, such as description, namely appearance description, can be seen in the following sample:

«Captain Bezu Fache carried himself like an angry ox, with his wide shoulders thrown back and his chin tucked hard into his chest. His dark hair was slicked back with oil, accentuating an arrow-like widow's peak that divided his jutting brow and preceded him like the prow of a battleship ... his dark eyes seemed to scorch the earth before him...» [5, p. 4].

Discourse conveys the reflection, reasoning and logical development of author's or character's ideas that are presented in literary text:

«Do you like our pyramid?» the agent asked.

Langdon frowned. The French, it seemed, loved to ask Americans this. It was a loaded question, of course. Admitting you liked the pyramid made you a tasteless American, and expressing dislike was an insult to the French [5, p. 3].

Analysis of the text led us to conclusion that the compositional-narrative form of narration is dominant in the intellectual detective of Dan Brown. Other forms also play the role of no small importance in detective prose, but the storyline is mostly introduced to the reader through the narration.

References:

1. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования / И. Р. Гальперин. – М. : Альфа, 1981. – 158 с.

2. Гришина О. Н. Соотношение повествования, описания и рассуждения в художественном тексте (на материале английской и американской прозы XX века): автореф. дис. / О. Н. Гришина. – М., 1982. – 20 с.
3. Лотман Ю. М. Структура художественного текста / Ю. М. Лотман. – М. : Искусство, 1970. – 302 с.
4. Bonheim H. Theory of narrative modes / H. Bonheim // *Semiótica*. – vol. 14. – № 4. – 1975. – P. 329-345.
5. Dan Brown. The Da Vinci Code / Dan Brown. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://freenovelonline.com/241037-the-da-vinci-code.html>

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АНГЛІЙСЬКИХ ВІДСУБСТАНТИВНИХ ПРИКМЕТНИКІВ ВОЛЕВИЯВУ

Вікторія Громова

*студентка V курсу факультету іноземних мов
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – к.філол.н., доц. Сорока Т. В.*

На сучасному рівні розвитку мовознавства, коли загальнотеоретичні основи семантичного аналізу вже досить розроблені, необхідним є дослідження окремих груп мовних одиниць, яке забезпечує більш глибоке розуміння закономірностей мовної системи та відображення її в МКС.

Сучасні дослідження багатоаспектні, вони розглядають та враховують взаємовідносини й взаємодію різних факторів: як власне мовних, так і екстралінгвальних, співвідношення ККС та МКС (Ю. Д. Апресян [1], О. С. Кубрякова [3], В. І. Постовалова [4], В. Я. Мізецька [5], В. Г. Пасинок [6]). У зв'язку з розробкою зазначених проблем у лінгвістиці виникла необхідність розгляду та вирішення питання щодо способів прояву дії «людського фактора» в мові, про вираження людиною предметної та духовної сфер.

Вибір англійських прикметників волевияву в якості об'єкта вивчення не даремний, оскільки дана група ще не була предметом дипломного дослідження, спрямованого на виявлення їх системних властивостей, особливостей, відображення дії «людського фактора» в мові. Разом з тим, зазначена група різноманітна за своєю семантикою.

Прикметники неодноразово підлягали лінгвістичному аналізу в працях багатьох вітчизняних і зарубіжних дослідників, при цьому прикметники вивчалися як клас ознакових слів (М. І. Акодес, Є. Д. та Д. І. Арбатські, О. В. Афанас'єва, Є. М. Вольф, З. А. Харитончик, А. Н. Шрамм, J.-M. G. Aarts, D. Bolinger), аналізувалися й окремі групи прикметників (М. Ю. Бабенко [2],

Р. І. Дудок, Л. Ф. Когут, М. Ф. Лукіна, Т. І. Нестерова, О. Д. Огуй та С. М. Бобрун, M. Bierwisch, C. Kennedy).

Проте відсутні єдині критерії щодо визначення складу класу прикметників, не існує також і єдиної класифікації прикметників. Лінгвісти й лінгвістичні школи добирають різні критерії відбору основоположного принципу класифікації прикметників.

Таким чином, *актуальність* дослідження обумовлена назрілою необхідністю вивчення лексико-семантичної групи англійських прикметників волевияву, виявлення принципів та особливостей її організації.

Мета дослідження складається у виявленні статусу й функціонування лексико-семантичної групи англійських прикметників волевияву.

Досягнення поставленої мети передбачає необхідне рішення таких конкретних *задач*:

1. Уточнити місце англійських прикметників волевияву в мовній картині світу.

2. Дослідити лінгвальні та екстралінгвальні фактори, які впливають на використання прикметників волевияву.

3. Визначити семантику парадигматичних відносин всередині аналізованої групи, тобто встановити специфіку дериваційних особливостей англійських прикметників волевияву, а також виявити структуру лексико-семантичного поля прикметників досліджуваної групи та описати їх синонімічні ряди.

В якості *об'єкта* для аналізу обрана лексико-семантична група англійських прикметників волевияву.

Предметом дослідження є парадигматичні відносини та синтагматичні зв'язки англійських прикметників волевияву, взаємодія лінгвістичних й екстралінгвістичних факторів у формуванні лексичного значення англійських прикметників волевияву.

Характер поставлених задач, специфіка об'єкта й предмета дослідження, методологічні основи дослідження обумовили вибір *методів лінгвістичного аналізу*. В процесі дослідження використовувалися: елементи компонентного аналізу для виділення семантичних компонентів у значенні слів; описовий метод для спостереження, узагальнення й класифікації аналізованих одиниць; елементи етимологічного аналізу, котрий дозволив розглянути зв'язок внутрішньої форми із сучасним значенням слова.

Матеріали й результати дослідження можуть знайти *практичне застосування* в курсах із лексикології, історії англійської мови, стилістики.

Відсубстантивні або відіменникові прикметники супроводжуються перенесенням «поняття – ознака, яка відноситься до цього поняття»: *coward* («боягуз») – *cowardly* («боягузливий»), при цьому зберігається основа позитивної чи негативної оцінки.

Найбільш багаточисельною є група зі словотворчим суфіксом *-ous*. Це слова переважно романського походження (*audacious, courageous, contumacious, dubious, mutinous, obsequious, pertinacious, rebellious, tenacious, timorous, valorous*). У цих випадках суфікс має значення «той, хто володіє» якістю. Наприклад: *audacity* («сміливість, відвага») – *audacious* («сміливий, відважний»); *timidity* («сором'язливість, боязкість») – *timorous* («сором'язливий, боязливий»), *courage* («хоробрість») – *courageous* («хоробрий, сміливий»), *valor* (поет. «доблесть, героїзм, мужність») – *valorous* (поет. «доблесний, відважний»).

Значення суфіксу *-ful*, утворює деривати таких слів (*fearful, dutiful, doubtful, purposeful, willful*) – «той, який володіє якістю в цілій мірі». Наприклад: *willful* («той, який володіє волею, упертий, завзятий»). Декотрі прикметники утворені за допомогою суфікса *-less*, значення котрого «не маючий або позбавлений деякої ознаки». Таким чином, цей суфікс вносить додаткове значення, яке супроводжується перенесенням «відсутності ознаки». Наприклад: *fear* («страх, острах») – *fearless* («безстрашний, мужній»); *purpose* («мета») – *purposeless* («не маючий мети, безцільний»); *aim* («мета») – *aimless* («не маючий мети»). Розглядаючи такі прикметники, як *gutless, spineless*, ми можемо відзначити, що вони утворилися за допомогою метафоричного переносу значення. Наприклад: *gut(s)* («мужність, сила волі, характер») – *gutless* («боязкий, безхарактерний»); *spine* (перен. «характер») – *spineless* («безхарактерний»).

Суфікс *-y* може утворювати від іменника прикметник зі значенням «того, що позначає основа слова». Наприклад: *pluck* («сміливість, відвага») – *plucky* (розм. «сміливий, відважний»); *spunk* («хоробрість, мужність») – *spunky* (розм. «хоробрий, зухвалий»); *gut(s)* (розм. «мужність, сила волі, характер») – *gutsy* (розм. «безстрашний, зухвалий, відчайдушний»). Як ми можемо спостерігати, цей суфікс вживається переважно в розмовному стилі.

Суфікс *-ly* має значення «подобний, той, що нагадує, маючий характерні ознаки позначені основою». Наприклад: *coward, dastard* («боягуз») – *cowardly, dastardly* («боягузливий»).

Суфікс *-some* найчастіше зустрічається в якісних прикметниках, що утворилися від іменникових основ та найбільше вживаються у поетичному мовлені. Тож, можна відзначити, що цей суфікс володіє конотацією стилю. Наприклад: *mettle* («запал, завзятість, хоробрість») – *mettlesome* («запальний, завзятий, хоробрий»); *fear* («страх, острах») – *fearsome* («боязливий, надмірно сором'язливий»).

Суфікс *-ish* утворюється від основ іменників зі значенням «характерної ознаки», іноді з негативним відтінком. Наприклад: *slave* («раб») – *slavish* («рабський, підлесливий»); *mule* («мул, осел», переносне значення «вперта людина») – *mulish* (переносне значення «впертий як осел»). У даних випадках в

якості твірної основи використовується найменування людини з певною волевою якістю.

Словотворчий суфікс *-ile* слугує для утворення прикметників від іменників латинського походження. Наприклад: *serve* («служування») – *servile* («хлопський, невільний, рабський»).

Суфікс *-ward* зустрічається в прикметниках, котрі позначають «напрямок руху або положення». Наприклад: *wayward* – («той, хто рухається у зворотньому напрямку; діючий не так як потрібно; свавільний»; «норовливий»).

Суфікс *-ic* слугує для утворення від основ іменників прикметників, які вказують на «відносини до чогось». Наприклад: *hero* («герой») – *heroic* («героїчний»).

На підставі цього ми можемо дійти такого висновку: відіменникові прикметники утворюються за допомогою суфіксів *-ous, -ful, -y, -ly, -some, -ish, -ile, ward, -ic*, які слугують основою відносин «поняття – ознака».

Література:

1. Апресян Ю. Д. Образ человека по данным языка: Попытка системного описания / Ю. Д. Апресян // Вопр. языкознания. – 1995. – № 1. – С. 37-67.
2. Бабенко М. Ю. Некоторые синтагматические особенности английских прилагательных с семой «Волевые качества человека» / М. Ю. Бабенко // Вісн. Харк. ун-ту. – 2000. – № 500. – С. 198-202.
3. Кубрякова Е. С. Роль словообразования в формировании языковой картины мира / Е. С. Кубрякова // Роль человеческого фактора в языковой и концептуальной картине мира. – М., 1988. – С.141-173.
4. Постовалова В. И. Картина мира в жизнедеятельности человека / В. И. Постовалова // Роль человеческого фактора в языковой и концептуальной картине мира. – М., 1988. – С. 8-69.
5. Мизецкая В. Я. Художественная картина мира и ее модификации / В. Я. Мизецкая // Вісн. Харк. ун-ту. – 2000. – № 471. – С. 171-178.
6. Пасинок В. Г. Мовна і концептуальна модель світу / В. Г. Пасинюк // Вісн. Харк. ун-ту. – 2003. – № 586. – С. 101-104.

ЛІНГВОСИНЕРГЕТИКА: ВИТОКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Світлана Єжевська

магістрантка факультету іноземних мов
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – к.філол.н., доц. Олейнікова Г. О.

На сучасному етапі розвитку лінгвістичної науки мова вивчається не тільки в структурному та функціональному її різноманітті, але й на стиках

міждисциплінарних підходів, багато з яких вже стали незалежними сферами наукового знання, зі своїм власним предметом та методами дослідження. Серед них є антропологічна лінгвістика, майданна лінгвістика, етнолінгвістика, прикладна лінгвістика, когнітивна лінгвістика, психолінгвістика, соціолінгвістика та інші.

Сучасна лінгвістика потребує нової парадигми, яка синтезуватиме всі аспекти мовної структури і розвиватиме розуміння мови як складної, ієрархічно організованої динамічної нелінійної системи, котра називається синергетикою. Предметом вивчення даного етапу розвитку синергетичного напрямку в лінгвістиці є елементи та процеси еволюціонуючої системи мови, що обіймають хронологічно різні відрізки часу в синхронії та діахронії. Так, накопичений лінгвістичний матеріал отримує нове теоретичне осмислення на перетині XX-XXI віків, що пов'язано з відродженням інтересу до мовної особистості та національної свідомості. В цей час з'являються праці, в котрих наголос ставиться на синергію мовленнєвої та розумової діяльності індивіду та продуктів цієї діяльності. Термін синергетична лінгвістика при цьому замінюється терміном лінгвосинергетика [3, с. 35]. Об'єктом лінгвосинергетики стає мовленнєва, розумова й перекладацька діяльність індивіду та текст як синергетичні системи, а також фрактальність тексту та концепту, тобто їх взаємодія, функціонування в системі мови та в мовних процесах.

Термін «синергетика» (від грецької «когерентна дія») був впроваджений німецьким фізиком Германом Хакеном у середині 1970-х років. Синергетика (англ. *Synergetics*, від грецького. Син – «спільне» і ергос – «дія») – міждисциплінарна наука, що займається вивченням процесів самоорганізації, підтримки стійкості та розпаду структур (систем) різної природи на основі методів математичної фізики («формальних технологій») [10].

Синергетика – це теорія самоорганізації в системах різноманітної природи. Вона має справу з явищами та процесами, в результаті яких у системі в цілому можуть з'явитися властивості, котрими не володіє жодна з частин. Оскільки йдеться про виявлення й використання загальних закономірностей у різних галузях, такий підхід передбачає міждисциплінарність. Останнє означає співробітництво в розробці синергетики представників різних наукових дисциплін. Тому термін синергетика використовується як в природничих науках, так і в гуманітарній сфері [9, с. 169].

Як відмічає Домброван Т. І., синергетика – особливий різновид системного підходу, загальна теорія самоорганізації складних систем, вивчає процеси несподіваного виникнення та динамічного розвитку колективних структур з «хаосу» [7, с. 67]. Даний підхід розроблявся багатьма вченими, а також отримав подальший розвиток у різних сферах природничого та гуманітарного знання: фізиці, хімії, біології, педагогіці, літературі, лінгвістиці, а також в мистецтві, культурі й комунікації.

Виникнення синергетичного напрямку в мовознавстві пов'язують з іменами вчених німецької школи синергетичної лінгвістики В. Відгеном, Р. Келером, Г. Альтманом, а також їх послідовниками.

Найважливішою заслугою таких учених, як Т. К. Поддубна, Д. М. Костіна, І. А. Герман, Т. І. Домброван та Н. Ф. Алефиренко, котрі працюють в руслі синергетичної лінгвістики, є постановка проблеми динамічного аспекту мови, рівноваги, нестійкості мовної системи в діячності, інноваційних та архаїчних тенденцій еволюції мови, регенерації мовних одиниць, значень і компенсаторних явищ в цілому, адаптації системи в діячності процесів, аттракції, співвідношенням системи й середовища. Дані роботи складають методологічну основу досліджень, пов'язаних з питаннями мовної еволюції.

В методології істотним моментом лінгвосинергетики є постановка питань про: існування механізмів самоорганізації та саморегуляції мови та її одиниць; адаптивність одиниць і категорій мови, здатних «протистояти факторам середовища»; динамічні процеси змін і метаморфоз у мовній системі, пов'язаних із порушенням похідної симетрії; домінантність і континуальність змісту, з яким співвідноситься значення мовних чи мовленнєвих одиниць; направленість мовної системи в бік оптимальної рівноваги й цілісності та, як наслідок, вирівнювання змісту категорій і підсистем за домінантними ознаками; концепти та фрактали, що включають в себе згорнуті моделі дискурсивної діяльності; про змістовну та, можливо, структурну типологічність єдиного ментального й лінгвального комплексу індивіду, етносу, функціонуючого за законами синергетики [5, с. 15].

Однак варто відзначити, що лінгвосинергетика – не просто новий етап розвитку лінгвістичного напрямку, це також самостійна парадигма системної лінгвістики, що активно розвивається, в основі якої лежить підхід до мови, мовлення, дискурсу як динамічної саморегулюючої системи. «Багато ідей сучасного мовознавства, в тому числі й англійського, споріднені синергетичним підходом та свідчать про виникнення даного напрямку, який інтегрує в систему та направляє в єдине русло» [6, с. 23]. Фундаментальним положенням синергетичної лінгвістики є теза про нерівноваговість, нестійкість, відкритість та нелінійність мовної системи [8, с. 15]. Нерівноваговість – це стан віддаленості системи від рівноваги під дією певних сил, що характеризується процесами обміну між динамічною системою й зовнішнім середовищем. Нерівновагові системи здатні сприймати різницю у зовнішньому середовищі та враховувати їх в своєму функціонуванні. Нелінійність – залежність властивостей системи від комплексу процесів, котрі в ній проходять, та від зовнішніх впливів.

Але найбільш фундаментальним поняттям синергетики є самоорганізація, тобто процес впорядкування елементів одного рівня в системі мови, за рахунок внутрішніх факторів без зовнішнього специфічного впливу, в результаті чого з'являються одиниці наступного якісного рівня, що означає перехід від хаосу до

структурованого стану, веде до переходу системи в стійке положення – атрактор. Під атрактором в лінгвосинергетиці розуміється домінантний зміст – це зона гармонізації тексту, зона приваблення всіх елементів тексту, що дозволяє йому існувати як цілому, одночасно допускаючи можливість його перебування в стані відносної стабільності й переходу до іншого стану [6, с. 39]. Так, у роботах, присвячених інтерпретації художнього тексту, атракторами вважають такі номінативні одиниці, як словесні образи, риторичні питання й символи, що в гармонійному розташуванні виступають кульмінаційним центром, який створює емоційну напругу в розповіді автора та сприяє різним шляхам трактування написаного. Як відмічає І. А. Герман, універсальним атрактором в художньому тексті виступає метафора саме через свою образність та багатофункціональність у різних контекстах [3, с. 77].

З одного боку, стосовно внутрішнього механізму, метафора – це достатньо просте та явне стилістичне явище в художній прозі. Одночасно метафора – це складний об'єкт логічного, естетичного, філософського та філологічного аналізу. В художньому досвіді письменник вживає метафору там, де хоче створити вигадану, нереальну референтну ситуацію зображеної дійсності. При цьому, якщо вигадана ситуація має власну назву, останнє відкидається, бо його участь у розумінні метафори достатньо ілюзорна, тобто не має власного імені або поняття та ніяк не виражається мовним досвідом.

З точки зору лінгвосинергетичних позицій, унікальність метафори складається з того, що вона включає в себе зчеплення, синтез та несвідоме об'єднання звичних нам образів, які нас оточують та сприймаються через призму нашого життєвого досвіду. При цьому процес метафоризації, за Е. В. Губернаторовою, – «це по суті своїй специфічна концептуалізація дійсності...якщо це так, то дослідження такої концептуалізації в перекладацькій діяльності не просто цікаво, але й необхідно для визначення сутності останньої» [4, с. 6], що розглядаючи метафору як функціональну синергетичну структуру, ми відкриваємо нові можливості для розуміння специфіки функціонування метафори в художньому тексті.

Отже, синергетична лінгвістика – це новий етап розвитку в лінгвістиці, який аналізує та синтезує елементи й процеси еволюціонуючої системи мови, обіймаючи хронологічно різні відрізки часу в синхронії та діахронії.

Література:

1. Алефиренко Н. Ф. Когнитивно-синергетическое освещение процессов неофразеологизации / Н. Ф. Алефиренко // Международ. науч.-практ. конф., посвященная юбилею д. філол. н., проф. А. М. Мелерович. – Кострома : Эльпос, 2008. – С. 23-28.

2. Болдырева Э. Т. Креативный аттрактор как структурный компонент текста: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. филол. наук: спец.10.02.04 «Германские языки» / Э. Т. Болдырева. – Челябинск, 2007. – С. 4-7.
3. Герман И. А. Лингвосинергетика / И. А. Герман. – Барнаул : Изд-во Алтайской академии экономики и права, 2000. – 168 с.
4. Губернаторова Э. В. Метафора как компрессированный компонент перевода: деятельностный аспект: дисс. канд. филол. наук. / Э. В. Губернаторова. – Барнаул : Изд-во Алтайской академии экономики и права, 2003. – 180 с.
5. Дрожащих Н. В. Синергетическая модель иконического пространства языка: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. филол. наук: спец.10.02.04 «Германские языки» / Н. В. Дрожащих. – Барнаул : Изд-во Алтайской академии экономики и права, 2006. – 44 с.
6. Пономаренко Е. В. О принципах синергетического исследования речевой деятельности / Е. В. Пономаренко // Вопросы филологии. – 2007. – № 1. – С. 14-23.
7. Інтегральна теорія англомовної комунікації / під загальною редакцією д-ра філол. наук Т. І. Домброван. – Одеса : КП ОМД, 2015. – 799 с.
8. Князева Е. Н. Антропный принцип в синергетике / Е. Н. Князева // Вопросы философии. – 1997. – № 3. – С. 14-17.
9. Лесков Л. В. Постижение непредсказуемого: бифуркационное пространство XXI века / Л. В. Лесков // Общественные науки и современность. – 2001. – № 6. – С. 167-175.
10. Вікіпедія, електронна енциклопедія. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Синергетика>
11. Поддубная Т. К. Системность представлений о национальном характере как параметр развития способности к межкультурной коммуникации / Т. К. Поддубная, Д. М. Костина. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.lingvomaster.ru/files/93.pdf>.
12. Чепань М.-Л. А. Від «Божественної пропорції» до закономірностей генези християнства або синергетика на проблемному полі психоісторії / М.-Л. А. Чепань // Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gym/pspp/2011_13_2/430-436pdf

БІЗНЕС-ДОКУМЕНТИ ТА ЇХ ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

Світлана Клименко

*студентка IV курсу факультету іноземних мов
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – к.філол.наук, доц. Четверікова О.Р.*

За останнє десятиріччя відбулися значні зміни у сфері політичних та економічних міжнародних відносин. При будь-якій діяльності міжнародного рівня необхідна наявність офіційних документів, що підтверджує серйозність відносин співпрацюючих сторін та визначає обов'язки один перед одним.

Документ – це діловий папір, на якому зазначена конкретна інформація відповідно до визначеного стандартом написання. Він являє собою візитну картку, частину іміджу організації, підприємства. При складанні ділових паперів використовується офіційно-діловий стиль. Офіційно-діловий стиль – це стиль державних актів, законів, міжнародно-правових актів, ділового листування тощо [3].

Теоретичною базою для дослідження даної теми стали праці добре відомих мовознавців І. В. Арнольд, І. Р. Гальперин.

З лексичної точки зору ділові папери становлять велику цікавість в сучасному житті. Словниковий запас документів стабільний. Як правило, слова мають точне значення.

У мові офіційних документів широко використовуються терміни і професіоналізми відповідно до тематики й змісту службових документів. Насамперед, це терміни юридичні, дипломатичні та бухгалтерські (*import, contract, business proposal, demand*) [2, с. 89]. Використовуються також нетермінологічні слова, які вживаються переважно в адміністративно-канцелярській мові (*duly, properly, abovestated, present, hereby*).

У діловій кореспонденції використовуються іменники – назви людей за ознакою, зумовленою будь-якою дією або відношенням (*contractor, designer, customer*), також превалюють стійкі словосполучення атрибутивно-іменного типу із забарвленням офіційно-ділового стилю (*policy, licensing agreement, falldue тощо*), а дієслівні форми (*to appoint, todecide, toadvertise*) [5, с. 97]. Діловій кореспонденції властиві кліше: *дуже люб'язно з вашого боку – It is very kind of you to; ми цінуємо вашу позицію – We appreciate your attitude; скорочення: вулиця – St.; після обіду – p. m.; лютий Feb* [4, с. 200].

Для ділових паперів притаманне використання невеликої кількості французьких і латинських слів, котрі отримали термінологічне забарвлення в лексиці дипломатичних документів. Найчастіше вживані: *persona grata; persona nongrata; protempore*.

Невід'ємною рисою документів є скорочення, аббревіатури, наприклад, *M. P. (Member of Parliament); gvt (government); pmt (Parliament); U. N. (United Nations)* тощо [4, с. 200].

Також документам притаманна відсутність емоційно забарвлених слів. Ми можемо виділити слова, які знаходяться практично в кожному контракті, наприклад, «*whereas*» висловлює уявлення кожної людини, про те, як починається контракт. «*Whereas*» означає що між сторонами була заключна угода, в результаті якої виникла суперечка з приводу обліку. *e.g. The excess is to be paid for by the emptor, whereas short weight is to be refunded by the Salesman* [2].

Розкривши зміст теми, ми можемо дійти висновку про те, що офіційно-діловий стиль відіграє дуже важливу роль у сучасному житті. Основним призначенням є регулювання офіційно-ділових стосунків у громадському, державно-політичному й економічному житті та обслуговуванні громадських потреб людей.

Ділові документи наділені такими стилістичними особливостями, як речення, яке складається з різних частин, відокремлених комами. Слова використовуються в прямому значенні. Присутня специфічна термінологія, яка запозичена із французької, латинської та грецької мов, використовується велика кількість числівників. Повна відсутність емоціонального забарвлення слів [3].

Мета ділових паперів полягає в правильній та однозначній передачі інформації. При складанні офіційно-ділових паперів слід пам'ятати про особливості мови та стилю документів, дотримуватися правильного оформлення.

Література:

- 1 Голденков М. Азы английского сленга и деловой переписки. / М. Голденкова. – М. : Альфа, 1994. – 220 с.
- 2 Кушнерук С. П. Современный документный текст / С. П. Кушнерук. – Волгоград : Волгоградское научное издательство, 2005. – 136 с.
- 3 Лозинская Р. Г. Документ как тип текста и его стилистические характеристики / Р. Г. Лозинская // Тезисы к 7-му зональному совещанию Восточно-Сибирского региона. – Иркутск : Ирис, 1983. – 188 с.
- 4 Сегаль М. М. Аббревиация и аббревиатура в современном английском языке Автореф. канд. дисс / М. М. Сегаль. – Ленинград, 1963. – 200 с.
- 5 Gordon E. M. The English Verbals. / E. M. Gordon, I. P. Krylova. – М. : Международные отношения, 1973. – 198 с.

SLANG AND SHORTENINGS IN SOCIAL NETWORKS

Asia Koieva

Student of the 4-th year of study

Faculty of Foreign Languages

Izmail State University for Humanities

Scientific supervisor – associate prof. Chetverikova O. R.

Nowadays the internet is undoubtedly the greatest source of information. The wide spread of the internet resulted in the emergence of a completely new communicative environment, the so-called «communicative space» [3, c. 105]. The unique opportunities for self-expression provide the users with new genres of communication. Among these genres is a social network.

According to different criteria of classification, social networks belong to a communicative genre, to personal discourse, i. e. personal implementation of internet communication, and to a hyper-genre of internet. We stick in our research to the classification of E. I. Goroshko and E. A. Zhigalina, where genre system of internet discourse is viewed as a multi-level structure consisting of three main layers: hyper-genres, genres and subgenres. Therefore, a social network can be identified as a hyper-genre of internet, which includes various subgenres, for instance, the subgenre of a post, a comment, and online chat.

There is no universal definition of a social network. In the Cambridge Dictionary it is defined as «a website or computer program that allows people to communicate and share information on the internet using a computer or mobile phone» [4]. Social networking websites include LinkedIn, MySpace, Google+, Instagram, Pinterest, Vine, Twitter, etc. This coursework centers on such a social networking website as Facebook (www.facebook.com). It presents a linguistic interest, since it promotes the emergence of new communication forms, a variety of subgenres.

The growing popularity of social networks creates favorable conditions for the emergence of neologisms which describe the peculiarities of functioning and communication in the given environment. «These units we refer to slang as their use is limited to a particular communicative situation (and the environment), and is typical of a particular group of people for whom these lexical items are the marker of their identity and affiliation» [2, p. 138-139]. A great deal of these neologisms is a shortening formed with the help of alphabet letters, keyboard symbols and numbers. They are extremely widespread and when not accompanied by explanations, can create significant difficulties in the process of communication in social networks.

The relevance of this coursework is predetermined by the unstoppable slang development in this communicative space that requires constant emergence of new, unstudied neologisms, and by their variety and rapid spread. Thus, English slang and shortenings appearing in social networks constitute an especially interesting area of

research, in which their true diversity can be found. Slang and abbreviations in social networks are studied by such linguists as D. Crystal, N. S. Baron, V. V. Kaptyurova, O. Dzyubina and others.

The theoretical and methodological basis is made up by the following works: «Language and the Internet» by Crystal D. (2001), «The structure, semantics and pragmatics of slang neologisms of social networks Twitter and Facebook» (2016) by O. I. Dzyubina.

In the first chapter slang and shortenings were regarded as a characteristic feature of English online discourse. In the second chapter the peculiarities of the usage of shortenings and slang in the social network Facebook were analyzed. As a result, we have reached the following conclusions:

The social network Facebook constitutes a diversity of sub-genres and offers its users both synchronous communication, which allows real time communication via messages (online chat), and asynchronous communication, i. e. communication through posts and comments. During the online chat intercourse in Facebook English letters, numbers, keyboard symbols, word combinations and abbreviations are regularly used. The examples include: «4ever» (forever), «LOL» (laughing out loud), «W^» (what's up). The analysis of the Facebook lexical units has led us to the conclusion that the initial shortenings (abbreviations) are the most common type of shortenings during exchange of instant messages.

Social networking site Facebook offers its users the following types of asynchronous communication: a wall post, a comment and testimonials. We have analyzed the posts and comments on various subjects presented on the wall of communities and public pages. It was found out that the subgenres of a post and a comment contain numerous slang neologisms, including abbreviations, phonographic shortening and neologisms formed by lexical meaning expansion. The most common abbreviations found in the Facebook comments are «ASAP» (as soon as possible), «IMHO» (in my humble opinion), «ABT» (about), «OMG» (Oh, My God!), «RIP» (Rest in Peace), etc.

A great deal of new slang words appear as a result of full or partial semantic shift. Thus, the verb «to share» used in social network Facebook gains new shade of meaning: to not just share something, but to publish news or a new image. Another example is the verb «to poke». «Poke» constitutes a small Facebook application on Facebook, which is included to every account [6]. On their home page, users can see a small box on the right called «Pokes», which means that someone has «poked» them. In the Oxford dictionary the usual contextual meaning of the verb «poke» is suggested, as well as the meaning this lexical unit acquires in the Facebook communicative space:

- 1) «Jab or prod (someone or something) with one's finger or a sharp object»;
- 2) «to attract attention (of another user) with the «poke» device» [5].

Such semantic shifts are caused by the necessity «to reflect the new realities of the communicative space» [1, p. 59]. These changes are directly related to the functioning of the internet discourse genres.

In general, we may conclude that the formation and usage of neologisms and slang in asynchronous subgenres has similar features as in the synchronous subgenres of the social network Facebook.

Література:

1. Дзюбіна О. І. Структура, семантика та прагматика сленгових неологізмів соціальних мереж Twitter та Facebook: дис. ... канд. філол. наук / О. І. Дзюбіна. – Львів : Академія, 2016. – 206 с.
2. Каптюрова В. В. Сленг соціальних мереж та мікроблогів / В. В. Каптюрова. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Lingv/2012/Kapturova%20VV%20134-140.pdf
3. Ульянова М. А. Классификации жанров Интернет-дискурса / М. А. Ульянова. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/klassifikatsiya-zhanrov-internet-diskursa>
4. Cambridge Dictionary. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dictionary.cambridge.org/>
5. English Oxford Living Dictionaries. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://en.oxforddictionaries.com/>
6. Social Networking. About Facebook. What Does It Mean to Poke Someone on Facebook? – [Електронний ресурс] – Режим доступу: socialnetworking.lovetoknow.com/What_Does_it_Mean_to_Poke_Someone_on_Facebook

**СИМВОЛІКА КОЛЬОРУ
В НІМЕЦЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ПРИСЛІВ'ЯХ**

Владислава Короленко

*студентка IV курсу факультету іноземних мов
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – к.філол.н., доц. Шавловська Т.С.*

Феномен кольору є предметом вивчення багатьох фундаментальних наук (природознавства, фізики, астрономії, психології тощо), а останніми роками дослідження колоронімів як прошарку лексики, що відображає сприйняття дійсності певною нацією, стало актуальним і в лінгвістиці.

Колір вважається психологічно-емоційно-культурним явищем, за допомогою якого передається емоційний і ментальний стан людини, її риси характеру, соціальні та культурні аспекти життя народу. Колір є найдавнішою реальністю людського буття, складним явищем, пізнання якого було тривалим. За класифікацією А. Критенко, кольороназви української мови прийнято поділяти на «основні» та «другорядні» [6, с. 100]. Основними є назви давнього походження, генетично споріднені з кольоропозначеннями в інших слов'янських мовах, вони становлять ядро всієї лексико-семантичної групи кольороназв, навколо якого розташовані назви пізнішого походження. Цими основними є сім семантично незалежних назв, що позначають «колір без відтінків»: *червоний, жовтий, зелений, голубий, синій, білий, чорний*. Усі інші є назвами відтінків основного тону, що вказують на міру вияву колірної якості, інтенсивність колірному тону, змішування кольорів, колірну ознаку, якої набув предмет у результаті якоїсь дії чи процесу, та на ряд інших ознак. Вони семантично об'єднуються навколо «основних»: це майже всі наявні в мові колірні назви (сіруваті, зелененький, чорнющий, блідий, багристий та ін.) [2, с. 23].

За відношенням назви кольору до його поняття прийнято виділяти два типи назв кольорів: 1) назви, що позначають конкретну колірну ознаку предмета чи явища об'єктивної дійсності. Це численна група, яка охоплює немотивовані (білий, зелений, синій і ін.) та мотивовані з погляду носіїв сучасної української мови кольоропозначення (волошковий, срібний, солом'яний тощо); лексеми з колірною семантикою різних граматичних категорій (синій, синь, синьо та ін.); назви, що вказують на ступінь вияву колірної ознаки (найчорніший, темнющий і ін.); 2) назви, що характеризують забарвлення предмета, не вказуючи на конкретний характер кольору [4, с. 10]. Такі назви посідають окреме місце в семантичній класифікації слів із колірним значенням, оскільки вони чітко не позначають конкретний колір, але дають певну інформацію про забарвлення предмета чи явища, тому їх умовно можна вважати кольороназвами. Серед них виділяються такі групи: а) назви, які визначають ступінь насиченості, інтенсивності кольорів, не називаючи конкретної колірної якості: ясний, світлий, темний, блідий; б) назви, що вказують на спосіб поєднання кількох невизначених кольорів у певній формі: цвітом весен обвито, кольористий, доливати барв у палітру; в) назви для неозначеного кольору, які вказують на загальне забарвлення реалій, не визначаючи його конкретного характеру: кольоровий, барвити, рясніти, барвистий, кольорами стати, замурзаний; г) назви, що виражають відтінки певного забарвлення предметів і явищ природи: яскравий, чистий; г) назви, які вказують на загальний характер забарвлення реалії, зумовлений дією сонця, вітру тощо: смаглявий. До лексико-семантичної групи назв кольорів належать і загальні назви цієї категорії слів, які позначають сукупну колірну ознаку: колір, фарба, барва, краска [1, с. 12].

У сучасній семасіології, як у вітчизняній, так і в зарубіжній, спостерігається розмаїття теоретичних і методологічних концепцій вивчення системних відношень між словами, де найпоширенішим є підхід до вивчення прислів'їв та приказок з компонентом «кольороназва». Прислів'я та приказки – це, по суті, різновиди одного жанру, оскільки різкої межі між ними не існує. Прислів'я, за визначенням більшості учених-пареміологів, це самостійні судження, інтонаційно оформлені як прості або складні речення, що містять завершену думку, тоді як приказки будуються як одночленні речення з незакінченим судженням і, на відміну від прислів'їв, не мають повчального змісту. Прислів'я завжди двопланові: вони мають прямий план змісту, котрий повністю відповідає значенню його складових, і переносний, який не відповідає значенню слів, що є компонентами прислів'я. Приказки виконують зазвичай емоційно-експресивну чи оцінну функції [3, с. 25].

Колір – це властивість променів спричиняти певне зорове відчуття відповідно до спектрального складу світла. Як визначає Л. А. Ковбасюк, уся гама кольорів розподіляється на хроматичні (*забарвлені – bunte*) та ахроматичні (*незабарвлені – unbunte*). Основними вважаються кольори, які містяться у сонячному спектрі Ньютона, а саме: *rot* – червоний, *orange* – оранжевий, *gelb* – жовтий, *grün* – зелений, *blau* – синій, *indigo* – блакитний, *violett* – фіолетовий. Окрім того, для позначення основних ахроматичних кольорів у сучасній німецькій мові наявні два прикметники – *schwarz* і *weiß*, а для змішаних та проміжних кольорів – *braun* (хромат) і *grau* (ахромат) [5, с. 14]. Це, головним чином, прикметники спільногерманського походження. Запозичень з інших мов, зокрема з французької у фразеологізмах-прислів'ях нами не виявлено.

Нами були досліджені 60/60 українських та німецьких прислів'їв із компонентом «кольороназва». Аналіз показав, що в німецьких та українських фразеологічних одиницях переважає *чорний колір* (30% – німецька мова, 20% – українська мова). Чорний колір, як правило, символізує нещастя, горе, траур, загибель. Він асоціюється з чимось таємним, використовуваним проти інших людей. Але в деяких випадках чорний колір немовби втрачає свої негативні конотації і виступає в «позитивній» ролі:

- *schwarz malen* – зображувати все в похмурих, чорних фарбах;
- *der Schwarzfahrer* – заєць;
- *die Schwarzarbeit* – нелегальна робота.
- *Schwarze Zahlen* – «чорні цифри», дані, що показують прибуток, дохід підприємства.

Друге місце відводиться *білому кольору*, що становить 13% – німецька мова, 14% – українська мова.

Білий колір символізує чистоту, незаплямованість, невинність, добродієність, радість. Він асоціюється з денним світлом. Білий – божественний колір. Символ світла, чистоти і правди:

- *Ist die Kuh auch noch so schwarz, sie gibt immer weiße Milch.* – Чорна корова, а біле молоко дає.

- *Es ist nicht alles Schnee, was weiß ist.* – Не все те сніг, що біле.

На третьому місці – червоний колір, він становить 11% – німецька мова, 10% – українська мова. Червоний колір впливає на психіку людини найсильніше. З усіх кольорів він найтепліший. Цей колір подібний до крику – він розбурхує, викликає збудження і приплив енергії. Червоний колір асоціюється у німців із пристрасстю, торжеством, вогнем, революцією, свободою, відданістю:

- *sich etwas rot im Kalender anstreichen* – запам'ятати який-небудь важливий день для будь-кого;

- *sich wie ein roter Faden* – проходити червонною ниткою.

- *rot anlaufen* – почервоніти від збентеження;

- *rot anlaufen* – почервоніти від збентеження;

Таким чином, розглянувши деякі кольори та їх символи, використовувани в німецьких та українських прислів'ях, ми можемо дійти висновку, що значення різних кольорів, безумовно, впливає на семантику прислів'їв. Незважаючи на те, що світ перейшов у нове тисячоліття, а суспільство стрімко розвивається, уявлення про деякі кольори як про щось незвідане й містичне збереглися у свідомості майже кожної людини, незалежно від культури і традицій її країни. Символічні значення кольору дійшли до наших днів у первозданному вигляді. Символіка кольору – це ще один «ключ» до розуміння культури, менталітету інших народів. І саме тому це питання є важливим елементом для подальших досліджень.

Література:

1. Гайдукова Т. М. Цветообозначения человека и частей его тела : автореф. дис. на соискание научн. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки» / Т. М. Гайдукова. – Нижний Новгород : Русь, 2008. – 23 с.

2. Гете И. В. Избранные философские произведения / И. В. Гете. – М. : Наука, 1964. – 520 с.

3. Жаркынбекова Ш. К. Моделирование концепта как метод выявления этнокультурной специфики / Ш. К. Жаркынбекова // Материалы IX Конгресса МАПРЯЛ. – Братислава, 1992. – 25 с.

4. Зубач О. А. Національно-культурна своєрідність семантики фразеологічних одиниць з колористичним компонентом у сучасній німецькій мові : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04. «Германські мови» / О. А. Зубач. – Донецьк, 2007. – 23 с.

5. Ковбасюк Л. А. Семантичний та функціональний аспекти одиниць вторинної номінації з компонентом «кольороназва» в сучасній німецькій мові : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04. «Германські мови» / Л. А. Ковбасюк. – К., 2004. – 22 с.

6. Критенко А. П. Семантична структура назв кольорів в українській мові / А. П. Критенко // Мовознавство. – 1967. – № 4. – С. 97-112.

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Юлія Кравченко

*магістрантка факультету іноземних мов
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
науковий керівник – к.пед.н., доц. Рябушко С.О.*

Упродовж ХХ століття лінгвістика, психологія, методика і дидактика вирішували ряд взаємопов'язаних загальних проблем засвоєння лексики.

Теоретико-методичні та психолого-лінгвістичні засади формування англомовної лексичної компетенції висвітлено у працях українських та зарубіжних учених. Зокрема, обґрунтовано зміст навчання іншомовної лексики (Н. Гез, М. Ляховицький, С. Ніколаєва, О. Петрашук, В. Плахотник, Г. Рогова, О. Тарнапольський, Л. Черноватий) та розроблено лінгводидактичну модель процесу її навчання (Р. Мартинова); визначено дози лексичного матеріалу для його засвоєння за одиницю навчального часу різновіковими групами (В. Бухбіндер, Г. Харлов, С. Шатілов, Е. Nagy); схарактеризовано специфіку процесу декодування іншомовних слів у потоці мовлення та процесу лексичного оформлення висловлювання (І. Берман, Б. Біляєв, О. Вишневський); проаналізовано ефективність перекладних і безперекладних методів семантизації лексики (П. Гурвіч, М. Дем'яненко, І. Рахманов та ін.).

Щоб з'ясувати, як відбувається процес формування англомовної лексичної компетентності, передусім визначимося із сутністю поняття «лексична компетентність».

Лексична компетентність (ЛК) – це здатність людини до коректного оформлення своїх висловлювань і розуміння мовлення інших, яка базується на складній і динамічній взаємодії відповідних навичок, знань та лексичної усвідомленості. Успішність формування ЛК залежить від рівня сформованості лексичних навичок, обсягу отриманих і засвоєних знань про лексичний аспект мовлення й динамічної взаємодії цих складових на основі загальної мовної та лексичної усвідомленості. Вивчення англійської мови (АМ) у вищих навчальних закладах передбачає не лише засвоєння певної кількості слів. Однією із цілей навчання АМ є формування англомовної ЛК, що є важливою передумовою оволодіння англомовною комунікативною компетентністю [3, с. 215].

Відповідно до основних цілей програми з АМ для вищих навчальних закладів (ВНЗ) усі теми, які вивчаються у мовному ВНЗ, розподіляються на

блоки, а саме: «Людина», «Сучасне життя», «Англомовний світ та Україна», «Професійно-педагогічна діяльність». Програма 1-го курсу вибудовується навколо тематичного блоку «Людина» (наприклад, «Я», «Моя сім'я»), відбиваючи зміни у соціальному досвіді першокурсників. Тобто зміст навчання тісно пов'язаний з особистим і громадським життям студентів, їх навчальними інтересами.

Слід зазначити, що існує багато підходів послідовності опрацювання лексичної одиниці. Розглянемо черговість роботи над лексичною одиницею за О. І. Вишневським, який рекомендує такий порядок дій:

1) хорове повторення за вчителем слів і словосполучень з метою засвоєння їх слухового образу;

2) кількаразове прослуховування та повторення слів і словосполучень за вчителем з опорою на образне унаочнення;

3) відповіді на питання у такій послідовності: загальні альтернативні та спеціальні питання;

4) повторне застосування зазначених вище форм роботи на наступному практичному занятті;

5) запис слів і словосполучень та їх хорове проговорювання;

6) закріплення знань лексичного матеріалу в парах [1, с. 206].

Ми провели експериментальне навчання в експериментальній і контрольній групах (ЕГ і КГ) із використанням різних прийомів формування англомовної лексичної компетенції майбутніх учителів іноземної мови. Щоб зробити експериментальне навчання об'єктивнішим, ми використали спосіб «підсилення протилежної сторони», який полягав у тому, що в групі, котра мала нижчі показники (ЕГ), формування англомовної лексичної компетенції відбувалося за нашою методикою, тобто на основі системи вправ. А в КГ – за традиційною методикою. Метою проведення експерименту на зазначеному етапі було навчити студентів англійської лексики.

В результаті експерименту ми дійшли таких висновків:

1. Розроблена нами методика формування англомовної лексичної компетенції є ефективною, адже середній показник коефіцієнта рівня сформованості англомовної лексичної компетенції під час передекспериментального зрізу в КГ і ЕГ майже не відрізнявся (КГ – 0,62 ; ЕГ – 0,60;), проте вже післяекспериментальний зріз свідчить про суттєву різницю (КГ – 0,67; ЕГ – 0,75).

2. Порівняння середніх показників передекспериментального та післяекспериментального зрізів, а також приріст набутих навичок доводить, що використання системи вправ для формування англомовної лексичної компетенції студентів виявилось ефективним порівняно з традиційними підходами у навчанні англомовної лексики.

Результати дослідження проблеми формування англомовної лексичної компетенції майбутніх учителів іноземної мови дозволили нам сформулювати такі методичні рекомендації.

1. Вправи для формування англомовної лексичної компетенції повинні бути дібрані відповідно до принципів відбору навчального матеріалу, зокрема, принципів автентичності, впливу на емоційну та мотиваційну сфери особистості з урахуванням вікових особливостей та інтересів студентів, методичної цінності для формування та вдосконалення базових мовленнєвих навичок і вмінь студентів, чіткої диференціації з рідною культурою майбутніх учителів.

2. Учитель англійської мови має добирати матеріал і вправи до нього згідно з рівнем підготовленості студентів, їх мовних та мовленнєвих можливостей, кількість для вивчення нових ЛО на занятті не повинна перевищувати 12-15 слів.

3. Лексичні вправи повинні бути спрямовані на формування рецептивних і репродуктивних навичок. Для забезпечення успішності процесу навчання лексики англійської мови рекомендуємо використовувати такі вправи, які будуть доцільними на всіх етапах формування англомовної лексичної компетенції, зокрема, під час ознайомлення з новими ЛО, автоматизації дій студентів з новими ЛО на рівні фрази й понадфразової єдності та самостійного вживання ЛО в певних комунікативних ситуаціях.

4. Лексичні вправи класифікуються за об'єктом навчання і відповідно відносяться до двох груп: I група – вправи для формування репродуктивних лексичних навичок; II група – вправи для формування рецептивних лексичних навичок. I група поділяється на шість підгруп (вправи: на імітацію ЛО; на підстановку ЛО; відповіді на запитання; на завершення зразка мовлення; на об'єднання зразків мовлення у монологі та діалозі; на самостійне вживання ЛО у реченнях). II група включає сприйняття, впізнавання та семантизацію ЛО у процесі аудіювання або читання.

5. Інструкції до виконання вправ мають бути представлені англійською мовою. Потрібно переконатися, що всі студенти знають алгоритм виконання вправи.

6. Виконання кожного завдання має бути орієнтоване на те, щоб у студентів залишилося почуття завершеності етапу й відчуття певного прогресу в оволодінні англійською мовою під час роботи з новою лексикою.

7. Варто пам'ятати, що велику роль в оволодінні студентами навчальним матеріалом відіграють різноманітні опори: візуальні, графічні, аудитивні та аудіовізуальні.

8. З метою підтримки інтересу студентів до навчання слід варіювати види роботи, кожного разу пропонувати нову цікаву вправу для індивідуального чи колективного виконання.

9. Раніше вивчені чи відомі ЛО на заняттях з англійської мови можуть використовуватися не лише з метою формування лексичних навичок, але й для: фонетичної зарядки й опрацювання окремих звуків; опрацювання англійської інтонації; проведення ігор; виконання проектів; вивчення граматичного матеріалу тощо.

10. На заключному етапі викладач звертає увагу на помилки та недоліки студентів під час виконання вправ та виставляє відповідні оцінки.

Таким чином, проведене нами дослідження не вичерпує всіх аспектів окресленої проблеми. Перспективи подальших наукових розробок ми вбачаємо в розширенні спектру вивчення особливостей формування англомовної граматичної компетентності студентів мовних вищих навчальних закладів.

Література:

1. Вишневський О. І. Методика навчання іноземних мов / О. І. Вишневський. – К. : Знання, 2011. – 206 с.
2. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
3. Методика навчання ІМ і культур: теорія і практика / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін. – К. : Ленвіт, 2013. – 500 с.
4. Панова Л. С. Обучение иностранному языку в школе / Л. С. Панова. – К. : Высшая школа, 1989. – 144 с.
5. Harmer J. The practice of English Language Teaching / J. Harmer. – Longman, 2004. – 357 p.

МІСЦЕ НАУКОВОЇ ФАНТАСТИКИ В СУЧАСНІЙ КУЛЬТУРІ

Владислав Кульчак

*магістрант факультету іноземних мов
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – к.філол.н., доц. Кискін О.М.*

Сьогодні можна спостерігати кризу сучасної культури, проте існують шляхи усунення цієї проблеми, які відрізняються різноманіттям ідей та думок. Головну роль у вирішенні цього питання відіграє література постмодернізму, що допомагає знайти нові типи відносин між людиною та світом, нові цінності та критерії у всіх сферах культури.

Водночас спостерігається значна видозміна науково-фантастичної літератури. Завдяки своїй зрілості вона поступово відкриває можливість використання нової літературної системи постмодернізму в якості інструмента усвідомлення науково-технологічних та історичних змін.

Зароджується новий для літератури тематичний об'єкт у вигляді проблеми відносин між людиною та складними техносистемами. Саме наукова фантастика відкрила нову реальність епохи науково-технічної революції, а також змогла розробити прийоми її дослідження. Релятивістська фізика, вихід у космос, занурення у глибини макро- та мікросвіту, перспективи кібернетики й генної інженерії – всі ці галузі науки розширили горизонти науково-фантастичного жанру. Фантасти зуміли помітити такі світові проблеми, як: небезпека перенаселення, тенденція до посилення впливу соціальної маніпуляції над людською особистістю тощо. Наукова-фантастика готує читача до неминучих швидких соціотехнічних змін і заміни людини на робота у виробничій сфері, слугує своєрідним механізмом адаптації при сприйнятті подібних змін.

Фантастична література епохи постмодернізму відрізняється такими рисами, як: метатекст, гіпертекстуальність, розчинення характеру в романі. Характерним для постмодерністської літератури є руйнування літературного героя як психологічно та соціально вираженого характеру. Постмодерністські та науково-фантастичні романи мають дещо спільне. В обох жанрах герої витупають як втілення ідеї, а не як втілення індивідуальності й неповторності людської особистості.

За останнє сторіччя з розвитком науки й суспільства наукова-фантастика пережила такі зміни, що значно перевершують зміни її так званого синкретичного стану у світовій культурі приблизно до середини XIX ст.: протягом сторіччя жанр розвивався, породжуючи все більше нових піджанрів і торкаючись все більшої кількості тем. Проте в кінці XX ст. спостерігається швидке послаблення суспільної уваги до жанру наукової фантастики. Більшість популярних жанрових різновидів витіснена домінуючим напрямом у вигляді фентезі, практично зникають твори концептуального характеру. Все це свідчить про кризу та вичерпаність жанру, котрий уже виконав свою місію в історії світової культури.

В суспільній свідомості відбулися певні соціальні й технологічні зміни, які суттєво вплинули на сприйняття науково-фантастичних творів. Одна з найважливіших причин пов'язана з науковим пізнанням. Російський критик, бібліограф і редактор О. Осіпов вважає, що саме наука, що раніше надихала фантастів і часто передбачала їх пошуки й відкриття, тимчасово перестала пояснювати оточуючий світ і розчаровувала в ролі засобу розв'язання соціальних і моральних проблем. Проте вчений сподівається, що ця проблема лише тимчасова, бо, як він каже, з'явилося ще більше проблем і таємниць, які наука має вирішити у XXI ст.

Осіпов виділяє ще одну причину кризи наукової-фантастики – посилена вторинність масової фантастики, в котрій завжди існували два рівні: розважальна література та наукова-фантастика, що має позитивний початок. Обидва рівні по черзі визначали суспільний інтерес до наукової фантастики в

різні часові періоди, і зараз, як вважає Осіпов, настав час послаблення позицій концептуальної фантастики [1, с. 63].

У свою чергу Б. Стругацький гадав, що причина кризи науково-фантастичної літератури полягає в науково-технічному прогресі: «У сучасному суспільстві, зі сказаними інформаційними потоками, де реальність іноді розвивається швидше, ніж можуть собі уявити деякі наукові фантасти, де те, що сьогодні створено, через два роки вважається безнадійно застарілим, балом керує Його Величність Комп'ютер» [2]. Такий світ не має потреби в науковій фантастиці, і поступово вона приймає інші літературні форми фантастичної казки або псевдонаукових публіцистичних творів.

Проте межі невідомого постійно розширюються, оскільки з часом людство пізнає все більше інформації про навколишнє середовище. Завдяки цьому наукова фантастика отримує великі можливості.

Письменники жанру наукової фантастики намагаються не лише йти нарівні з наукою, але й випереджати. Напрями сучасної науки стають все вужчими, посилюється популярність вузькофахових наук. Сучасні письменники намагаються бути компетентним водночас у декількох наукових сферах, як технічних, так і гуманітарних. Таким чином, писати якісну наукову фантастику в наші часи досить складно, й тому велика кількість авторів обирає альтернативний шлях, працюючи в жанрі «фентезі». Безсумнівно, створення казкового світу простіше за передбачення розвитку сучасної цивілізації.

Тим паче, криза наукової фантастики зовсім не свідчить про смерть жанру. Незважаючи на послаблену популярність науково-фантастичних творів, велика кількість сучасних письменників пишуть у цьому жанрі.

Одним з найвідоміших сучасних фантастів є канадський письменник Пітер Уотс. Маючи освіту гідробіолога, Уотс активно використовує свої знання у творчій діяльності, створюючи нових героїв на основі існуючих морських організмів. Найвідомішою роботою канадця є роман «Хибна сліпота» (2006), що ставить несподівані питання з людської нейробіології та викликає сумніви в еволюційній виправданості людської свідомості. Незважаючи на те, що роман торкається таких неоднозначних питань, як постгуманізм і позаземне життя, книга не містить нічого зайвого та є зразком чіткості й мінімалізму [3]. Також Пітер Уотс відомий за романами «Морські зірки» та «Ехопраксія».

Іншим видатним сучасним письменником-фантастом є Брюс Стерлінг, який працює у жанрі кіберпанку – напрями фантастики, що відображає занепад людської цивілізації на фоні технологічного прогресу в комп'ютерну епоху. Разом із Уільямом Гібсоном, засновником кіберпанку, вони надали жанру особливе місце в галузі науково-фантастичної літератури. Саме Стерлінг ввів термін «кіборг», без якого неможливо уявити сучасну фантастику. Його найвідомішою роботою вважається роман «Схизматриця», котрий є частиною

великого авторського циклу великих і малих творів про конфлікт двох могутніх угруповань – «шейперів» та «механістів» [4].

Торкаючись тематики кіберпанку, неможливо не згадати іншого видатного сучасного фантаста – Ніла Стівенсона. Його досягнення в кіберпанку дали йому звання класика жанру, а написаний ним роман «Лавина» [5] отримав культовий статус та став джерелом натхнення для великої кількості книг і фільмів, зокрема для видатної кіносаги братів Вачовські «Матриця».

Не менш знаковою та відомою роботою Стівенсона є роман «Анафем» [6]. Ця книга являє собою дивовижне зображення землеподібної планети далекого майбутнього. Завдяки неймовірним інтелектуальним глибинам, що досліджуються в романі, Ніла Стівенсона нерідко порівнюють з Умберто Еко.

Проте для масового читача, можливо, найвідомішим науково-фантастичним письменником останніх кількох років є Енді Уір. Всесвітню славу йому приніс роман «Марсіанин» [7], котрий здобув особливу відомість після виходу його однойменної голлівудської екранізації з Метом Деймоном у головній ролі. Історія про кинутого на Марсі астронавта, який зумів вижити завдяки великому багажу наукових знань і силі духу, зачепила мільйони людей. І, незважаючи на те, що з художньої точки зору ця робота не є видатною, якщо порівнювати її з творами інших відомих фантастів, вона має дуже високу цінність як інструмент популяризації науки й зокрема наукової фантастики в наші часи.

Що цікаво, Уір спочатку навіть і не збирався видавати книгу. Все починалося з публікації її фрагментів в Інтернеті, проте читачам настільки сподобалося написане, що вони почали буквально вимагати від письменника видання роману. Так і почалась історія «Марсіанина» – першого й найвидатнішого літературного твору Енді Уіра.

Серед вітчизняних письменників хотілося б відмітити Марину та Сергія Дяченків – найвідоміших українських фантастів, чії роботи неодноразово відмічалися престижними преміями. Наукова фантастика є одним із основних жанрів, над яким працює подружжя.

Звісно, обсяг статті не дозволяє розповісти про всіх відомих сучасних фантастів. Перелічені письменники є лише одними з багатьох, хто зробив свій внесок у жанр наукової-фантастики. Незлічена кількість науково-фантастичних авторів свідчить про те, що жанр все ще живе і, незважаючи на кризовий стан, все ще має перспективи для розвитку.

Наукова фантастика здебільш асоціюється з такими майстрами минулого сторіччя, як Рей Бредбері, Айзек Азімов, Станіслав Лем, тощо, проте й сучасна фантастика має своїх зірок. Варто згадати Паоло Бачігалупі з його романом «Завідна», котрий отримав кілька престижних премій та місце у ТОП-10 найголовніших книг 2009 року за версією журналу «Time». Цей приклад свідчить про те, що й у XXI ст. є місце успіхам у сфері наукової фантастики. А

нескінченний розвиток науки й техніки в сукупності зі зростаючим рівнем суспільної освіченості дарує нам привід для оптимістичних прогнозів щодо подальшої долі жанру наукової фантастики.

Література:

1. Осипов А. Н. Причины кризиса научной фантастики / А. Н. Осипов // Фантастика от «А» до «Я». – М. : Альфа, 1999. – 63 с.
2. Стругацкий Б. Н. Научно-технический прогресс как причина кризиса научной фантастики / Б. Н. Стругацкий // Компьютерра. – М. : Альфа, 2000. – 168 с.
3. Watts P. The most famous Watts` novel / P. Watts // Blindsight. – Canada, 2006.
4. Sterling B. The novel of Bruce Sterling / B. Sterling // Schismatrix. – United States, 1986.
5. Stephenson N. The first famous Stephenson`s novel / N. Stephenson // Snow Crash. – United States, 1992.
6. Stephenson N. Another famous Stephenson`s novel / N. Stephenson // Anathem. – United States, 2008.
7. Weir A. The Weir`s novel / A. Weir // The Martian. – United States, 2014.

**ЛІНГВОКУЛЬТОРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД
У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

Наталя Кутас

*магістрантка кафедри романських мов та перекладу
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – к.пед.н., доц. Радкіна В. Ф.*

Однією з важливих знакових змін в освіті українського сьогодення є реформа системи навчання й модифікація її тривалості до 12 років. Практична ідея навчання й адаптація учня в суспільстві є головною концепцією середньої школи, метою якої виступає різнобічний розвиток, виховання та соціалізація особистості, котра усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення й навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору й самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності [6].

Вирішальну думку щодо вивчення іноземної мови як компонента культури, її практичні цілі визначають загальноєвропейські рекомендації: «Сформовані компетенції використовуються в міру необхідності у різних контекстах залежно від різних умов та різних потреб для здійснення різних видів

мовленнєвої діяльності, до яких належать мовленнєві процеси продукції та/або сприйняття текстів, пов'язаних із певними темами у специфічних сферах» [4].

Передусім зазначимо, що донедавна навчання іноземних мов перебувало на рівні формування знань, умінь і навичок із вивчаємої мови на базі лінгвокраїнознавчих матеріалів, але не ставило перед собою завдання формування повної мовної картини іноземної мови та її соціокультурної дійсності.

Лінгвокультурологічний підхід до навчання відображає зрушення акцентів, що полягає в перемиканні уваги з формування знань, навичок і умінь на оволодіння іноземною мовою до пристосування до іншої культури, оволодіння новим соціокультурним змістом, мовною картиною. Звідси випливає, що разом з лінгвістичними знаннями й комплексом мовних навичок і умінь повинен бути визначений і комплекс культурологічних знань, наявність яких дозволяє людині користуватися іноземною мовою як засобом спілкування і взаєморозуміння з носіями мови, що вивчається, та їх культурою, а також є основним методом акліматизації в іншомовному суспільстві.

В такому контексті набуває потреби дидактична цінність лінгвокультурологічної теорії, вчасності використання лінгвокраїнознавчого польового методу у вивченні іноземної мови. Важливість цього методу визначають багато дослідників (Н. Ф. Алефрієнко, В. В. Воробйов, Л. С. Єрмолаєва, В. А. Маслова, Л. В. Щерба). Так, Л. С. Єрмолаєва підкреслює, що будь-яке «мовне поле» являє собою «шматочок світорозуміння мови», певну систему понять, ідей, не пов'язану ні з об'єктивною дійсністю, ні з мовною матерією [2].

Згідно з поглядами В. В. Воробйова, в цьому випадку «поставлено питання не тільки про мовні поля, а й про поля, де мовні одиниці «покривали», пояснювали в першу чергу позамовний, понятійний зміст» [1].

Отже, формування лінгвокультурологічного поля приводить до засвоєння іноземної мови як засобу «покриття» культурної парадигми.

Компоненти такої методики виходять за рамки семантичного поля, адже поєднують у собі багатовимірну структуру, що відображає не лише мову, але й культуру, тобто має не лише мовний, але й позамовний вимір. Зрештою, основні поняття, структура і функціонування поля, в одиницях якого знаходить відображення відповідний фрагмент культури, тобто об'єктивна позамовна реальність, повинні неминуче відбитися в будові поля. Таке поле, на відміну від семантичного називається лінгвокультурологічним полем та є засобом адаптації в іншомовному середовищі. Це свідчить, що лінгвокультурологічне поле можна в загальних рисах визначити як ієрархічну систему одиниць, що мають загальне значення і відбивають у собі систему відповідних понять культури [3]. Лінгвокультурологічне поле як метод навчання корелює з методично важливим поняттям – лінгвокультурологічною компетенцією як певною «картиною світу»,

що історично склалася для нації та існує в своїх загальних рисах і специфіці у кожного індивідуума.

Спираючись на дослідження В. В. Воробйова, визначимо, що будова лінгвокультурологічного поля відповідає певним рівням:

- ядро поля, що становлять концепти;
- класи (групи) лінгвокультурам;
- центр, що в свою чергу несе основну інформацію з їх синонімічними, антонімічними відносинами;
- парадигматика лінгвокультурам;
- синтагматика лінгвокультурам;
- категоріальні відношення;
- периферія, на якій знаходяться асоціації на існуючі в ядрі концепти.

Ядро лінгвокультурологічного поля – це кодифікована, нормалізована літературна мова, котра «охоплює» основні класи (групи) лінгвокультурам. Їх умовно можна також назвати субполя.

Класи (групи) лінгвокультурам – підмножини ядра поля з більш специфічною семантикою в порівнянні зі змістом ядра поля як найбільш загальним і елементарним значенням.

Центр поля – це певна домінанта (відношення) сенсу, тобто ряд лексем найбільш загального характеру з неспеціалізованої семантикою, що передає (або в іншому плані задає) загальний зміст поля.

Периферія – та частина мови, яка «не оброблена майстрами слова». Периферія, безперечно, узгоджується з такими категоріями, як просторіччя, аргі, жаргон, сленг, стьоб, але ці категорії об'єднує лише те, що всі вони є поза літературними, і головне те, що їх носії соціально марковані.

Парадигматичні та синтагматичні відношення лінгвокультурам взаємопов'язані та взаємозумовлені. Перші визначають їх системні відношення, другі – функціональні.

Категоріальні відносини в полі мають однакову функцію, що й в семантичному полі, тобто до них відносять поняття синонімії та варіантності, антонімії, гіпонімії тощо [1]

Відтак, можна впевнено стверджувати, що основною одиницею поля є лінгвокультурема як комплексна одиниця, що представляє собою діалектичну єдність лінгвістичного й екстралінгвістичні (понятійного і предметного) змісту. На відміну від слова і лексико-семантичного варіанта як власне мовної одиниці лінгвокультурема включає в себе сегменти не тільки мови (мовного значення), але й культури (позамовних культурного сенсу), що репрезентується відповідним знаком [1]. Лінгвокультурема може бути представлена одним словом, словосполученням або цілим текстом (уривком з нього).

Оскільки лінгвокультурологічний підхід включає культуру як об'єкт навчання іноземної мови, то подання матеріалу має будуватися за принципом «від культурної одиниці» (лінгвокультуремеми), а не від мовної одиниці. Із цього випливає, що методичний контекст лінгвокультурологічного поля передбачає формування певної площини, яка поєднує в собі мовний і позамовний зміст та слугує відправною точкою у формуванні комунікативної компетенції та адаптуванні мовця до іншомовного середовища.

Відповідно до структури виокремимо завдання кожного з рівней лінгвокультурологічного поля на уроці іноземної мови. Слід мати на увазі, що за своєю будовою рівні поля не мають чітких кордонів, формування компетентності кожного рівня базується та взаємодоповнює сформовані компетенції наступного рівня поля, що в свою чергу виключає будь-які прогалини.

Отже, ядром поля є тематика ситуативного спілкування, котра в свою чергу відтворює різноманітні аспекти життєдіяльності учня, наприклад: «Я, моя сім'я і друзі». Класам лінгвокультурем відповідають теми уроку, що конкретизують тематику ситуативного спілкування: «Мій друг», «Моя родина», «Батьки та діти», «Вихідний з сім'єю», «Сімейні традиції» тощо. Центром лінгвокультурологічного поля є мета уроку: формування навичок діалогічного мовлення за темою «Вихідний день моєї сім'ї», «День народження моєї бабусі» тощо. Парадигматичні відношення формуються за рахунок лінгвістичної, соціокультурної та загальнонавчальної компетенції, що визначають синтагматичні відношення, а саме завдяки завданням, які б відповідали кожній із компетенцій та існували як відправний матеріал у формуванні вмінь, знань і навичок. Істотним доказом формування парадигматичних відносин на лексичному рівні є вивчення родинних зв'язків, синтагматичні відношення яких включатимуть побудову генеалогічного родинного дерева. Категоріальні відношення польового методу відносять до можливості зіставляти, знаходити спільне-відмінне з рідною мовою. Такі відношення можна прослідити на прикладі теми «Моя родина. Сімейний етикет», якій буде відповідати диференціація сімейних відносин учня та носія іноземної мови. Щільність поля залежить від периферії, тобто рівня, що встановлює предметні зв'язки з іншими дисциплінами, об'єднуючи теми, виключає обмеженість її вивчення лише з мовної сторони. Периферія поля «Я, моя сім'я і друзі» заповнена зв'язками, перш за все, з такими предметами, як «Етика» (поглибити знання учнів щодо поняття «сім'я»; з'ясувати значення сім'ї для людини, як слід уникати конфліктів у сім'ї; привчати дітей виконувати свої домашні обов'язки; виховувати любов і пошану до членів сім'ї), «ОБЖД (основи безпеки життєдіяльності)» (ознайомлювати учнів із небезпеками, які можуть підстерігати їх вдома за відсутності дорослих; учити аналізувати ситуації, що можуть стати загрозою безпечного життя в домашніх умовах); «Історія України» (розповідати

про окремі події родинного життя в контексті історичних подій суспільства; розвивати вміння простежувати родинні зв'язки тощо).

Таким чином, лінгвокультурологічна польова методика навчання іноземної мови дозволяє сформувати не тільки знання, уміння та навички, але й сприяє засвоєнню культури країни, мова якої вивчається, забезпечує учнів комунікативними компетентностями, зорієнтованими на практичну реалізацію дійсності, що, в свою чергу, відповідає вимогам сучасної української школи – «створює канву для успішної самореалізації учня як особистості, громадянина, фахівця» [5].

Література:

1. Воробьёв В. В. Лингвокультурология (теория и методы) / В. В. Воробьёв. – Рязань : Изд-во РУДН, 1997. – 331 с.
2. Ермолаева Л. С. Очерки по сопоставительной грамматике германских языков / Л. С. Ермолаева. – М. : Высшая школа, 1987. – 128 с.
3. Жеребило Т. В. Словарь лингвистических терминов / Т. В. Жеребило. – Назрань : ООО «Пилигрим», 2005. – 376 с.
4. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання / С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
5. Нова Українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи / Л. Гриневич. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczyia.html>
6. Проект Закону України «Про освіту»: №3491-д від 04.04.2016 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH2OZ7LA.html

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Юлія Мінгалєєва

*магістрантка кафедри англійської мови та перекладу
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – к.пед.н., доц. Рябушко С.О.*

Володіння іноземними мовами в усі часи завжди цінувалася як на ринку праці, так і в суспільстві. В наш час, в умовах технічного прогресу, використання Інтернет-ресурсів для вивчення англійської мови має значну перевагу перед традиційними методами. Вчені розуміють, що майбутнє освіти пов'язане з новими технологіями, вплив яких на вивчення англійської мови не підлягає сумніву. Комп'ютерні технології активно використовуються в освіті, тому що

саме вони залучають певні системи сприйняття інформації, що впливає на засвоєння й розуміння іноземної мови.

Своє місце в системі вивчення мов вже багато років посідає дистанційна освіта, що набирає велику популярність серед учених, методистів, студентів і звичайних людей, які бажають оволодіти англійською мовою.

На сьогодні є чітке представлення, що таке дистанційна освіта як новий феномен та її можливості у порівнянні з іншими, традиційними методами навчання. Дистанційну освіту досліджують як вітчизняні вчені (В. Г. Биков, Ю. О. Жук, С. М. Мигович, О. В. Овчарук, В. І. Олійник, І. П. Підласий та ін.), так і зарубіжні дослідники (Чарльз Ведемейер, Майкл Грехем Мур, Десмонд Кіган, Анрі Франц, Борьє Холмберг та ін.). Вищезазначеною проблемою займаються й учені ближнього зарубіжжя (М. П. Карпенко, В. І. Овсянніков, Є. С. Полат, В. А. Трайнев, А. В. Хуторський та ін.).

Поняття «дистанційна освіта» було визначене ще у 1993 р. Міллером і Ханіменом як «доступ до навчання, коли джерела інформації та студенти розділені в часі, або відстані» [4, с. 67-73].

Вищезазначені дослідники розглядають дистанційну освіту як ефективний й перспективний напрям освіти. Так, Т. П. Зайченко вважає, що для багатьох країн світу система дистанційної освіти на сьогодні є складовим компонентом загальнонаціональної освітньої системи. Широке вживання та результати впровадження дистанційної освіти в різних країнах показує її високу економічну ефективність і доцільність, відповідність освітнім потребам різних верств населення. Саме цими обставинами пояснюється високий інтерес до дистанційної освіти у всьому світі, що, в свою чергу, забезпечує високу інтенсивність розвитку відносно інноваційної освітньої форми [3].

О. О. Андреева та В. І. Солдаткіна визначають дистанційне навчання як цілеспрямований, організований процес інтерактивної взаємодії тих, хто навчає, та тих, хто навчається, між собою та із засобами навчання, інваріантний до їх розташування в просторі та часі та який реалізується в специфічній дидактичній системі. Тобто дистанційне навчання – це навчання на відстані, коли викладач і учень розділені просторово, коли весь або більша частина навчального процесу здійснюється з використанням інформаційних і комунікативних технологій [2].

Слід зазначити, що стандартна дидактична система, в якій відбувається традиційний освітній процес, складається із семи елементів, а саме: мета й завдання навчання, зміст навчання, слухачі, тьютори, методи, засоби й форми навчання. Вищезазначені складники дидактичної системи дистанційної освіти (ДО) розглянемо нижче.

Мета навчання складається з умінь, знань, навичок, що формуються відповідно з моделлю спеціаліста та державними освітніми стандартами. Мета має ієрархічну структуру. Зокрема, мета навчальної дисципліни (або навчального модуля) являє собою один із елементів мети загальної підготовки

спеціаліста. Мета вивчення теми (або окремого заняття) є елементом системи цілей навчальної дисципліни тощо. Таким чином, мета – це початок організації навчального процесу; вона може трактуватися як засвоєння змісту навчального курсу на потрібному рівні.

Зміст навчання визначається як «педагогічна модель соціального мовлення». Процес навчання, методи організаційні форми реалізації навчання визначаються його змістом. Законодавчо поняття «учень» в системі дистанційної освіти (як це прийнято в традиційній системі освіти – учні, студенти) не визначено; найчастіше його називають *слухач*. Слід зазначити, що в основі дистанційної освіти знаходиться самостійна робота студента, але в зручному для слухача місці і час. Значну роль в роботі слід надати засобам нових інформаційних технологій (НІТ).

Таким чином, при навчанні в системі дистанційної освіти до слухачів висуваються такі вимоги: рівень знань, умінь і навичок; технічне забезпечення як-от: доступ до мережі Інтернет.

Як і в традиційному освітньому процесі, високу ефективність дистанційного навчального процесу забезпечує *викладач*. Оскільки дидактичний процес дистанційної освіти має свої особливості порівняно зі стандартним навчанням, для визначення того, хто навчає, був введений англomовний термін «тьютор». Функції тьютора значною мірою залежать від моделі навчання, розробленої в системі дистанційної освіти. Тьюторами можуть бути викладачі вищого навчального закладу.

В умовах дистанційної освіти основне завдання тьютора полягає в організації та керівництві самостійною роботою слухачів. Це передбачає виконання тьюторами наступних функцій: постановка цілей і завдань; передача знань і досвіду; організаційна діяльність; організація взаємодії між слухачами; контроль процесу навчання. Постійне листування зі слухачами дає можливість тьютору стежити за виконанням слухачами навчального графіка, проводити консультації з викладачами. Тьютор відповідає за зміст курсів, допомагає слухачам скласти персональний навчальний план.

До викладача висуваються нові вимоги. Наприклад, для проведення електронних консультацій йому необхідні вміння користуватися електронною поштою, а також володіти на достатньому рівні «писемним мовленням». Слід зазначити, що викладач не повинен бути «пасивним джерелом навчальної інформації», а надавати максимальну допомогу слухачам у процесі навчання; стежити за тим, наскільки успішно слухач засвоїв запропонований матеріал, а якщо виникають певні труднощі, надавати необхідну консультацію.

Отож, як традиційне навчання, так і дистанційне залучають такі загальнодидактичні *методи навчання*: інформаційно-рецептивні, репродуктивні, проблемний виклад, евристичні та дослідницькі. Вони спрямовані на педагогічну взаємодію викладача й слухача.

Так, в освітньому процесі дистанційної освіти використовується цілий ряд засобів навчання, серед яких можна виділити такі:

- книги (друковані й електронні);
- мережеві навчальні матеріали;
- комп'ютерні навчальні системи у звичайному та мультимедійних варіантах;
- навчально-інформаційні аудіо- та відеоматеріали;
- лабораторно-дистанційні практикуми [1, с. 483-486].

Методи й засоби навчання відносяться до основних характеристик дидактичного процесу. Вони можуть забезпечити досягнення потрібних цілей навчання при наявності необхідної для цього науково-навчальної та матеріальної баз.

Існують такі форми проведення занять, як-от: лекції, семінари, консультації, лабораторні роботи, контрольні заходи, самостійна робота [1, с. 496-499].

Отже, аналіз науково-теоретичних джерел із питань ДО (дистанційної освіти) дає можливість позначити сутність терміну «дистанційна освіта», проаналізувати дидактичну систему ДО та визначити мету, завдання, зміст, методи, засоби, форми, тьюторів та слухачів.

Література:

1. Глушаков С. В. Персональний комп'ютер для вчителя / С. В. Глушаков, А. С. Сурядний. – Харків : Фоліо, 2003. – 507 с.
2. Андреев А. А. Дистанционное обучение: сущность, технология, организация / А. А. Андреев, В. И. Солдаткин. – М. : Издательство МЭСИ, 1999. – 196 с.
3. Зайченко Т. П. Инвариантная организационно-дидактическая система дистанционного обучения / Т. П. Зайченко. – СПб. : Астерион, 2004. – 188 с.
4. Honeyman M; Miller G (December 1993). «Agriculture distance education: A valid alternative for higher education?». Proceedings of the 20th Annual National Agricultural Education Research Meeting: 67-73.

ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКИХ ТА АМЕРИКАНСЬКИХ ПІСЕНЬ.

Катерина Москалюк

*студентка IV курсу факультету іноземних мов
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – к.філол.н., доц. Четверікова О. Р.*

Дослідження своєрідності лінгвістичних характеристик англомовного пісенного тексту дозволяють глибше зрозуміти причини впливу текстів даного типу на масового адресата і краще позиціонувати їх відносно мови поезії та

розмовної мови. Пісенний текст специфічно переломлює в собі традиційні текстові характеристики, відрізняється своєрідністю в порівнянні з текстами так званої «серйозної» поезії.

На сьогодні тексти малої форми, до яких ми теж відносимо пісенні тексти, часто трактують як тип художнього твору, що характеризується єдністю специфічних особливостей форми та змісту і належить до галузі малого літературного жанру. Його основними рисами є узагальнений та лаконічний виклад подій, присутність традиційних образів і мотивів із часто прихованою алегоричністю.

Парадигма малих текстів чисельна й залишається ще не остаточно визначеною. До текстів малої форми науковці відносять авторські гумористичні висловлювання (І. К. Коб'якова [5, с. 36]), синоптичні тексти (Г. Б. Козловська [6, с. 189]), тексти анотації науково-експериментальних статей (С. В. Подолкова [10, с. 41]), анекдотів (Л. Р. Кузнєцова [8, с. 54]) тощо.

Аналіз досліджень текстів малої форми показує, що їм притаманні чіткі структурні, прагматичні й лінгвостилістичні особливості. Для аналізу нами було обрано пісенні тексти різних жанрів: дитячі пісні, любовна лірика, народні пісні, патріотичні пісенні тексти, які оспівують Батьківщину.

Аналізуючи лінгвостилістичні особливості текстів англомовної пісні, необхідно зазначити, що найбільш вживаними стилістичними засобами у ній є: метафора, персоніфікація, гіпербола, епітети, порівняння, уподібнення, оксиморон, антитеза, повторення, інверсія, анафора й епіфора.

Так, у текстах пісень епітети використовуються з метою надання оспівуваній особі або об'єкту тих чи інших якостей або ж, залежно від ситуацій, в яких вони використовуються, епітети передають емоції та почуття автора. Наприклад: «*hidden needling*», «*best friend*» («*Words*»), «*little lamb*» («*Mary had a little lamb*»), «*senseless woman*», «*lasting peace*» («*Downamong the dead men*»), «*childish fears*», «*pleasant dreams*», «*resonating light*» («*My immortal*» by *Evanescence*), «*equal laws*» («*Land of Hope and Glory*» by *J. Thompson*).

Свій внутрішній світ, почуття й емоції автори пісень передають також за допомогою гіперболи, от-як: «*a world in a bottle*» («*Until*»), «*You're one in a million*» («*One in a million*»).

Ще одним прикладом стилістичного засобу, який використовується в піснях, є персоніфікація, наприклад: «*she'll start upon a marathon and run around your brain*». Цікавим є використання у піснях порівняння, наприклад, у пісні Стінга «*Until*». Порівнюючи себе з відомим філософом та мислителем Арістотелем: «*I was as smart as Aristotle*», автор, водночас, вказує на те, що багато речей для нього не мають значення, крім любові, яку він відчуває до коханої людини, та взаємності, яку він очікує від неї.

Вживання в англомовних пісенних текстах оксиморону та антитези свідчить про те, що автор у момент написання тексту пісні міг переживати

цілком протилежні, навіть суперечливі почуття. Це є також свідченням того, наскільки різнобічними є думки людини, і як вони відображають особистість. Приклади оксиморону можна знайти в любовній ліриці і в піснях про Батьківщину: «*a stern and silent pride*» («*Land of Hope and Glory*» by A. C. Benson, «*living together alone...*» («*Love's the Only House*»), «*The sun so hot I froze to death*» («*Oh, Susanna*» by S. Forster).

Літота, навмисне художнє применшення, приклади якої є в деяких пісенних текстах, використовується для вираження почуттів любові, відданості, симпатії, вірності до людини чи предмету: «*laddie*», «*undergraddie*», «*haddie*» («*My heart belongs to Daddy*»). Еліптичні конструкції, риторичні запитання, апосіопезис – це стилістичні засоби, котрі використовуються в текстах пісень для того, щоб передати почуття невпевненості, невизначеності й чекання. Наприклад: «*words don't come easy...*», «*until...*», «*you and me I can see us dying...*», «*Don Juan left, got sick of trying...*» вживається для того, щоб показати приховане значення емоцій і почуттів, які переживає автор.

У проаналізованих пісенних текстах є також випадки незвичного членування речення: «*Words, don't come easy, to me, how can I find, a way, to make you see, I love you...*». Очевидно, що такий поділ речень використовується з метою показати важливість значення кожного з виділених автором слів. Кожною такою паузою автор передає свої почуття, емоції, переживання.

Аналізуючи лексичне наповнення пісенних текстів, необхідно звернути увагу на архаїзми, які рідко вживаються в повсякденному мовленні. Такі слова простежуються в піснях, котрі були написані досить давно. Наприклад, у пісні К. Бейтс «*America the Beautiful*», яку вважають другим гімном Сполучених Штатів Америки, простежуються слова: «*thee*» («*you*»); «*thy*», що може мати два значення: «*though*» та «*your*». Приклади архаїзмів (*hath (has), thou (you), shalt (shall/should), thee (you), blest (blessed), ya (you), isle (island)*) можна знайти у піснях «*Rule Britannia*», «*Love's the Only House*».

У пісні «*Early one morning*» використовується низка слів, що мають староанглійське походження і належать до групи поетичної лексики: «*bow'r*», «*low'r*» та «*maiden*». «У пісенному тексті вони допомагають створити особливу, навіть пафосну атмосферу. Такі слова зазвичай вживаються у народних піснях, відтворюючи мовлення тих часів, коли була написана пісня.

Лінгвостилістичний аналіз англійських пісень свідчить про різноманіття й багатство стилістичних засобів і прийомів, що в них використовуються. Усі вони слугують кращому розумінню слухачем почуттів та емоцій, що переживає й передає слухачам автор, а також дозволяють до певної міри дізнатись про його соціальний статус, рівень освіченості, ставлення до інших людей та об'єктів.

Література:

1. Коб'якова І. К. Концептуалізація та категоризація гумору / І. К. Коб'якова // Вісник СумДУ. Серія «Філологія». – Вип. 11(95). – 2006. – С. 35-39.

2. Козловська Г. Б. Реалізація принципів риторики в синоптичних текстах / Г. Б. Козловська // Філологічні науки збірник наук. праць. – Суми : СумДПУ, 2000. – С. 188-199.

3. Подолкова С. В. Композиционно-смысловые особенности текстов технической рекламы и аннотаций научно-экспериментальных статей / С. В. Подолкова // Вісник Сумського державного університету. Серія: Філологічні науки. – Суми : СумДУ, 2001. – № 2 (23). – С. 40-51.

4. Кузнєцова Л. Р. Анекдот та його зв'язок з іншими жанрами малої форми / Л. Р. Кузнєцова // Філологічні науки. – Вип. 4. – 2007. – С. 53-55.

РОЛЬ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА В ІСТОРІЇ ЛЮДСТВА: ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ

Віолетта Моторнюк

*магістрантка факультет іноземних мов
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – к.філол.н., доц. Сорока Т. В.*

Перекладацька діяльність у сучасному світі набуває дедалі більшого розповсюдження і все більшу соціальну значущість. Питаннями перекладу цікавляться в передових колах суспільства, та на основі численних досліджень виникає така наукова дисципліна як сучасне перекладознавство [1, с. 9].

Перекладознавство – гуманітарна дисципліна на межі лінгвістики, теорії комунікації, порівняльного літературознавства, семіотики й соціології, що вивчає процес і результати усного та письмового перекладу а також широке коло суміжних явищ [2].

Із самого початку людина, яка займалася перекладами, виконувала найважливішу соціальну функцію, уможливіючи міжкультурне спілкування людей. Як творчий процес передачі тексту з однієї мови іншою, переклад існував ще до появи писемності.

Протягом багатьох століть майстри перекладу були не тільки затребуваними і виконували роль помічників у спілкуванні, уявлявши собою проміжну ланку в комунікації, але й робили вагомий внесок у розвиток своїх держав, брали участь у становленні їхньої мови і культури, були важливим інструментом міжнародних відносин.

Із виникненням писемності до усних перекладачів приєдналися і перекладачі письмові, які перекладали тексти релігійного та офіційно-ділового характеру. Розповсюдження писемних перекладів надало змогу отримати

широкий доступ до культурних досягнень інших народів, зробивши можливим взаємодію та взаємозбагачення літератур і культур.

З появою різноманітних художніх творів перед перекладачами постало складне питання, що потребувало розв'язання: наблизити текст читацькій публіці, при цьому відсунути на другий план особистість автора, або максимально передати дух авторського тексту, забувши про читача. Йдучи першим шляхом, перекладач у праві змінити стилістику тексту, вибрати мовні засоби, зрозумілі читачеві. Йдучи другим шляхом, перекладач повинен зберегти дух автора, підібрати еквівалентні мовні засоби так, щоб переклад повністю відповідав оригіналу. Але при цьому може скластися ситуація, при якій мова перекладу має уподібнитися чужій мові.

Джордж Стайнер виділяє чотири основні еволюційні етапи розвитку теорії перекладу:

1. На ранньому етапі першими теоретиками перекладу були самі перекладачі, котрі намагались узагальнити власний досвід. У ранніх перекладах творів, які вважалися зразковими, переважало прагнення буквального копіювання оригіналу. В таких випадках буквалізм приводив до невірної передачі змісту й неясності перекладу. Саме це призвело до необхідності створення єдиної системи теоретичного обґрунтування перекладу.

2. Другий етап еволюції Стайнер називає етапом теорії. До кінця XIX століття перекладачі розпочали формулювати деяку подобу «єдиної системи перекладу», викладаючи ряд вимог, яким повинен відповідати «професійний» переклад або перекладач. Чи є переклад еквівалентним, а перекладач компетентним? Отже, компетентний перекладач повинен: бездоганно розуміти зміст тексту, що перекладається і намір автора, якого він перекладає; досконало володіти мовою, з якої робить переклад, і так само знати мову, якою перекладає; уникати тенденції переводити послівно, бо це спотворило б зміст оригіналу, погубило би красу його форми й згубило б репутацію перекладача. Адекватний і повноцінний переклад обумовлює правильну, точну й повну передачу особливостей і змісту оригіналу, його мовної форми з урахуванням усіх особливостей структури, стилю, лексики і граматики в поєднанні з бездоганною правильністю мови, на який перекладається текст, переклад повинен повністю передавати ідеї оригіналу.

3. На думку Джорджа Стайнера, третій період, сучасний, починається з 40-х років XX століття, з появи перших статей із теорії машинного перекладу. До середини XX століття перекладацька проблематика стала цікавити мовознавців і починаються розробки основних наукових теорій перекладу.

4. Четвертий етап оголошується періодом визнання незмінних елементів розвідок в області письмового й усного перекладу, згасання надії на можливість автоматичного перекладу. Лінгвістам довелося докорінно змінити своє ставлення до перекладацької діяльності та приступити до її систематичного

вивчення. В цей же час теорія перекладу виходить за межі лінгвістики і стає об'єктом міждисциплінарних таких наукових досліджень, як антропологія, психологія, соціологія, філологія, порівняльне літературознавство, етнографія, для того, щоб прояснити суть акту перекладу і механізми «міжмовного життя», – робить висновок Стейнер [3, с. 10].

Слід зазначати, що становлення перекладацької діяльності в Україні як наукової дисципліни відбулося в рамках творчості Івана Франка. До 80-х років XIX століття в українській науці не було дослідника, який обґрунтував би фундаментальні перекладознавчі питання. Упродовж свого життя Франко перекладав не тільки твори англійської, але й античної літератури. Перекладацький спадок Івана Франка налічує твори близько 200 авторів із 14 мов [4].

У другій половині XX століття – на початку XXI-го надзвичайно зросли міжнародні відносини Української держави з іншими державами в усіх галузях політичного, економічного та культурного життя. Інформаційний вибух, супроводжений науково-технічним прогресом, став причиною популяризації перекладацької діяльності. Праця перекладачів значно професіоналізувалася, зросли й вимоги до її якості, тому що якісний офіційний переклад демонструє імідж держави. Фахівці все глибше почали усвідомлювати, що перекладений текст може мати значущий вплив на певні політичні ухвали та розвиток технологічних процесів, і навіть мінімальна помилка в перекладі може стати причиною серйозних матеріальних або моральних утрат та мати небезпечні наслідки. Для такої професії потрібен не тільки талант, але й велика відданість справі. Сьогодні в Україні налічується понад 80 вищих навчальних закладів, що мають розвинуті науково-методичні бази та кваліфіковані кадри для підготовки професійних перекладачів.

Завдяки перекладацькій діяльності й розповсюдженню глобальної павутини у світі немає нічого такого, що було б відоме в одній його частині і невідоме в іншій. У перекладацькій діяльності спостерігається явний прогрес у використанні сучасних комп'ютерних технологій, що сприяють підвищенню швидкості перекладу. При користуванні системами машинного перекладу завжди постає питання про якість їх роботи. Можна зробити висновок, що на сьогодні жодна система машинного перекладу не може дати стовідсотково якісний результат, тому сучасний перекладач, завдяки придбаним навичкам редагування текстів на основі теоретичних знань і порівняльного аналізу, повинен виконувати редакторську обробку тексту перекладу; цей етап у діяльності перекладача є надзвичайно важливим, оскільки перекладач повинен робити аналіз помилок, що виникають у структурі тексту, та уникати їх.

Отже, в ході дослідження встановлено, що перекладацька діяльність – це давній вид людської діяльності, який має довгу історію становлення, та значення якої невпинно зростає. Переклад – це продукт не тільки перекладацької

діяльності, але й поєднання особистісних характеристик перекладача, котрі відповідають морально-етичним особливостям цієї професії.

Література:

1. Кальниченко О. А. Історія перекладу та думок про переклад у стародавні часи / О. А. Кальниченко. – Харків : НУА, 2012. – 171 с.
2. Комиссаров В. Н. современное переводоведение / В. Н. Комиссаров. – М. : ЭТС, 2001. – 424 с.
3. Смольницька О. О. Перекладацька діяльність І. Франка: компаративістський аналіз архетипних систем давньоукраїнського та скандинавського мислення / О. О. Смольницька. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.if.ua/franko/1309173204.html>
4. Вікіпедія, електронна енциклопедія. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Переводоведение>

DIE DEUTSCHE SPRACHE UND IHRE BESONDERHEITEN

Olga Oleinikova

*Studentin der wirtschaftswissenschaftlichen Fakultät
an der Humboldt-Universität zu Berlin,
Berlin, Deutschland.*

Wie menschlich Menschen sind
zeigt ihr Umgang mit der Muttersprache
Friedrich Schiller (1759-1805)

Alle heutigen lebendigen europäischen Sprachen (mit Ausnahme des Finnischen und des Ungarischen) sind indogermanischen Ursprungs. Das bedeutet: solche Sprachen wie Englisch, Griechisch, Italienisch, Deutsch, Russisch gehen alle auf dieselben sprachlichen Wurzeln zurück. Außerhalb des europäischen Kontinents gehören außerdem die armenische und persische Sprache, sowie die Hauptsprachen des indischen Subkontinents (Hindu bzw. Urdu) dazu. Solche Verwandtschaft wurde um 1820 von dem Sprachwissenschaftler und Professor an der Humboldt- Universität zu Berlin Franz Bopp entdeckt. Um die komplette geographische Spannweite der Völker gleicher sprachlicher Abstammung in einen Begriff zu fassen, nannten deutsche Wissenschaftler die Grundsprache «Indogermanisch» – nach den Grenzvölkern der Sprachgemeinschaft. Außerhalb Deutschlands wurde die andere Variante bevorzugt – «Indoeuropäisch».

Nach heutigem Forschungsstand hat sich das Heimatland der Indogermanen nördlich und östlich vom Schwarzen Meer befunden, von wo sie sich in andere Regionen Europas und Asiens ausbreiteten. Indogermanische Sprachen sind heute die

meistverbreitete Sprachfamilie der Welt; nur wenige europäische Sprachen gehören nicht dazu (Ungarisch, Finnisch, Estnisch, Türkisch).

Die deutsche Sprache ist eine der am weitesten verbreiteten Sprachen Europas und ist die am zweit häufigsten gesprochene Sprache des Kontinents. Mehr als 100 Millionen Menschen sprechen Deutsch, vor allem in Deutschland, Österreich, Schweiz und Liechtenstein. Auch in Belgien, Dänemark, Luxemburg und Italien (Südtirol) wird in Teilgebieten Deutsch gesprochen. Selbst in Frankreich (Elsass) hält sich noch eine, zwar abnehmende, aber immer noch Deutsch sprechende Gemeinschaft. Außerdem gehört die deutsche Sprache zu den zehn am häufigsten gesprochenen Sprachen der Welt. Dazu kommen viele Millionen Deutsche, die außerhalb Europas leben oder ausgewandert sind (z.B. Pennsylvania: Pennsylvaniadeutsch).

Zu den wichtigsten Merkmalen und Besonderheiten der deutschen Sprache zählen ihre verschiedenen Dialekte, die sich durch Jahrhunderte entwickelt haben.

Dialekte oder Mundarten verraten, wo ein Sprecher herkommt. Sie verbinden und grenzen aus, werden als charmant angesehen, aber auch als Hinweis auf einen niedrigen Bildungsstand. Manche Sprecher sind stolz auf ihre Mundart, andere verbergen sie lieber.

Wie eine Umfrage des Instituts für Deutsche Sprache im Jahr 2009 ergab, sprechen 60 Prozent der Deutschen einen Dialekt; die meisten Dialektsprecher wohnen im Süden des Landes.

Für die Entstehung von heutigen Dialekten und Sprachgrenzen in Deutschland sind im Mittelalter entstandene verschiedene germanische Stammesverbände verantwortlich. Es waren die Stämme der Alemannen, Bajuwaren, Franken, Friesen, Sachsen und Thüringer, die ihre eigenen Sprachen besaßen. Die Sprachen waren zwar miteinander verwandt, es dürften aber große Unterschiede zwischen ihnen bestanden haben. Demnach wurden die Stämme im 9.-10. Jahrhundert im Reich Karls des Großen vereinigt und in die Stammeshertzogtümer Bayern, Franken, Lothringen, Schwaben und Thüringen gebracht.

Im 19. Jahrhundert wurde angenommen, in den alten Grenzen der germanischen Stämme die deutschen Dialektgrenzen gefunden zu haben; der ganze deutsche Sprachraum wurde erfasst und die Befunde in Karten eingezeichnet.

Die deutsche Sprache lässt sich in 3 dialektalen Großgruppen organisieren: Niederdeutsch, Mitteldeutsch und Oberdeutsch.

Die niederdeutsche Dialekte (auch «Plattdeutsch» genannt) wurden im gesamten nordwestdeutschen Sprachraum gesprochen (Niedersachsen, Schleswig-Holstein, Hamburg, Bremen, Westfalen) und wurden meistens als Umgangssprache gekennzeichnet (so heißt es zum Beispiel im Niederdeutschen *planten, maken* und *Tung'* gegenüber hochdeutschem *pflanzen, machen* und *Zunge*).

Mitteldeutsche Mundarten (auch zentraldeutsche) gehört zur Sprachfamilie der hochdeutschen Dialekte und umfasst Bundesländer wie Berlin, Sachsen, Hessen, Thüringen und Nordrhein-Westfalen.

Das Oberdeutsch zählt zu den Dialektgruppen des Hochdeutschen im Süden des Sprachraums und ist in West- (Schwäbisch), Ost- (Bayerisch) und Nordoberdeutsch (Ostfränkisch und Südfränkisch) geteilt.

Heutzutage zählt man innerhalb Deutschlands 16 größere Dialektverbände und die Menschen auf dem Land sprechen häufiger Dialekt als in der Stadt. Dennoch sind laut zahlreichen Forschungen und Umfragen Dialektsprecher in allen sozialen Schichten zu finden: Dialekt sprechen ist an kein Bildungsniveau geknüpft.

Literaturverzeichnis:

1. Alfred Lameli (2013): *Strukturen im Sprachraum. Analysen zur arealtypologischen Komplexität der Dialekte in Deutschland*. Walter de Gruyter, Berlin/Boston (Linguistik – Impulse & Tendenzen. 54).

2. Ingrid Schröder (2004): *Niederdeutsch in der Gegenwart. Sprachgebiet – Grammatisches – Binnendifferenzierung*, Hildesheim–Zürich–New York 2004 (GL 175–176), S. 46-75.

3. Peter Wiesinger (1983): *Die Einteilung der deutschen Dialekte*. In: *Dialektologie. Ein Handbuch zur deutschen und allgemeinen Dialektforschung*. hrsg. von Werner Besch u. a., 2. Hbd., Berlin/New York (HSK 1), 828.

4. Werner Besch, Norbert Richard Wolf (2009): *Geschichte der deutschen Sprache. Längsschnitte – Zeitstufen – Linguistische Studien*, Erich Schmidt Verlag, Berlin.

5. Internationale Grundschule Potsdam. – [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uni-potsdam.de/u/germanistik>, Stand: 15.03.2015

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРИЙОМІВ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ
АНГЛОМОВНОГО МАТЕРІАЛУ НА СЕРЕДНЬОМУ СТУПЕНІ
НАВЧАННЯ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ**

Христина Петрова

*студентка V курсу факультету іноземних мов,
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – к.пед.н., доц. Рябушко С. О.*

В останні роки все частіше постає питання щодо застосування нових інформаційних технологій у навчальному процесі загальноосвітніх шкіл. Це не тільки нові технічні засоби, але й нові форми і методи викладання, новий підхід до процесу навчання. Сучасні вимоги до спілкування висувують складні завдання перед учителями щодо пошуку нових підходів та прийомів візуалізації

навчального матеріалу з англійської мови. Доцільність використання прийомів ущільнення й розгортання навчального матеріалу зумовлена необхідністю врахування когнітивних особливостей учнів, а також потребою в компактному поданні матеріалу у вигляді, найбільш зручному для його сприйняття, розуміння, засвоєння і запам'ятовування, адже це сприяє розвитку інтересу учнів та суттєво підвищує їхню активність і мотивацію навчання.

Практична спрямованість у навчанні англійської мови призвела до перегляду традиційної методики викладання, активізувала пошуки ефективних шляхів організації навчального процесу. Для навчання англійської мови особливе значення мають засоби зорової наочності, які допомагають учителеві розвивати в учнів необхідні мовні й мовленнєві уміння і навички.

Візуальні засоби навчання розглядаються як високоефективний підхід до покращення якості освіти на різних рівнях. Візуальний підхід має різні види та виконує багато функцій у процесі навчання. Проте ефективність застосування візуальних засобів у навчальному процесі залежить не лише від якості й дидактичних можливостей відповідних засобів, але й від готовності вчителя до самостійного проектування та практичного використання цих засобів у навчальному процесі.

Пошук шляхів удосконалення освітнього процесу вимагає все більшої уваги до розробок таких науковців, як Р. Гуріна, Т. Колодочка, М. Мінський, А. Остапенко, М. Чошанов, В. Шаталов, С. Шевченко, В. Штейнберг, котрі пропонують певні прийоми й методики візуалізації навчальної інформації.

У працях американських учених (Е. Гомбрі, Дж. Дебс, М. Маклін, К. Норберг, Г. Тох, Дж. Л. Уотсон, Дж. Хортін) значне місце посідає візуалізація навчальної інформації.

Психолого-педагогічні дослідження П. Анохіна, Е. Артем'єва, М. Жинкіна, Д. Поспелова, О. Смірнова, О. Соколова, В. Якиманської доводять, що візуалізація сприяє більш успішному сприйманню і запам'ятовуванню навчального матеріалу.

Згідно з універсальним словником української мови поняття «візуалізація» – «це демонстрація фізичного явища чи процесу в зручній для зорового сприйняття формі» [4, с. 185]. В психологічному словнику К. К. Платонова цей термін розглядається як «процес представлення даних у вигляді зображення з метою максимальної зручності їх розуміння» [6, с. 35].

Таким чином, з точки зору дидактики можна дати більш розширене визначення поняття «візуалізація», зокрема: це створення з усної наочної інформації нового об'єкта творчого характеру, який безпосередньо пов'язаний із сутністю та змістом навчально-теоретичного матеріалу; це надання осяжної форми будь-якому об'єкту, суб'єкту, процесу тощо.

Слід зазначити, що наочність у навчанні – один із основних принципів дидактики, відповідно до якого навчання будується на конкретних образах, що

безперечно сприймається учнями. Завдяки психолого-емоційним прийомам впливу на аудиторію продумане застосування засобів наочності можна посилити підвищенням рівня доступності матеріалу, який засвоюється прискоренням активізації розумової діяльності учнів [2, с. 48].

Вивчення довідкової літератури (М. А. Кутузова, Б. Д. Павлів, В. В. Осадчий) дає підстави визначити основні завдання візуалізації інформації, котрі полягають у тому, щоб привернути увагу учнів до повідомлення, підвищити рівень засвоєння знань, прискорити їх сприйняття, повторно нагадуються про цю інформацію.

Так, Н. Н. Манько наводить наступні аргументи щодо візуалізації навчання: з психологічних досліджень відомо, що до 90% інформації передається візуальним способом, але можливості феномена візуалізації не повною мірою реалізуються у сфері освіти та передачі досвіду наступному поколінню. Побудова на антропологічній основі дидактичних засобів, адекватних психофізіологічним властивостям зорового органу і мислення людини, дозволяє найбільш раціонально й успішно використовувати можливості візуального каналу [5, с. 22].

Завдяки мультимедійній інформації учні вчаться пов'язувати сформовані уявлення з навчальною темою, робити потрібні доповнення, самостійні висновки та узагальнення. Її використання вносить різноманітність у навчальний процес. Учні мають можливість наочно уявити те, про що йдеться в тій чи іншій ситуації. Вивчення Програми з англійської мови (1-11 класи) дає можливість учителям самостійно створювати нові мультимедійні уроки, доповнювати їх анімаційними сюжетами, відеофрагментами, звуковим супроводом, що значно підвищує ефективність навчання.

Основні цілі навчання прийомів візуалізації на середньому етапі навчання полягають у тому, що, насамперед, дозволяє вчителю урізноманітнити презентацію нового матеріалу, підвищити інтерес до вивчення англійської мови, залучити різні органи сприймання інформації учнями.

Особливістю викладання англійської мови у школі є те, що учні вивчають її у штучних умовах, коли необхідне широке використання засобів наочності, які виконують різні функції. Візуалізація навчального матеріалу стає опорою в розумінні сприйнятого на слух матеріалу, а також забезпечує правильне осмислення його на етапі ознайомлення, завдяки наочності уможлиблюється практичне застосування матеріалу, краще його розуміння та активне використання учнями. За допомогою різних засобів візуалізації створюються природні умови для виявлення комунікативної функції мови. Візуалізація широко застосовується для розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності: слухання, говоріння, читання, письма [1, с. 35].

Візуалізація навчальної інформації технологічно може бути досягнута різними методичними прийомами й засобами. Так, уже накопичено потужний

позитивний досвід застосування певних підходів щодо візуалізації навчальної інформації. Пропонується, зокрема, використовувати листи опорних сигналів (М. С. Винокур), структурно-логічні схеми (О. Я. Скуратович), опорно-узагальнюючі схеми (Л. І. Круглик), опорно-інформаційні схеми (С. Г. Кобернік та Р. Р. Коваленко), опорні схеми (Н. М. Гаврилик-Титар), інтелект-карти (М. В. Молчанова), опорні конспекти (Ю. С. Меженко), узагальнювальні таблиці (С. О. Караман), граfi навчальної інформації, фреймові моделі, карти пам'яті, метаплани, кластерні карти, концептуальні таблиці та багато інших.

Середній ступінь навчання характеризується застосуванням прийомів навчання, які активізують розумово-мовленнєву діяльність учнів, їх активність у виконанні завдань. Учні найбільше приваблюють завдання, що вимагають самостійності, вміння комбiнувати матеріал залежно від потреб мовленнєвої ситуації.

Оскільки середній шкільний вік найбільш сприятливий для розвитку творчого мислення, то саме використання різноманітних прийомів візуалізації навчальної інформації сприятиме підвищенню інтересу учнів до вивчення англійської мови та розвитку їх мовленнєвої компетенції [3, с. 82].

Так, одним зі шляхів розв'язання проблеми підвищення пізнавальної активності й розвитку креативних здібностей є застосування інноваційних технологій (ігрові технології; критичне мислення; диференційоване навчання; мультимедійні технології; розвивальне навчання), інтерактивних методів і прийомів (асоціативний куш; мікрофон; метод «прес», мозкова атака; навчаючись – учусь; рефлексія; рольова гра), а також творчих ігор і вправ, оскільки емоційне забарвлення сприяє глибокому й міцному засвоєнню матеріалу, розвитку особистості кожного учня.

За результатами дослідження можна зробити певні висновки, як-от: різноманітність методик робить процес навчання дійсно творчим, збуджує зацікавленість учнів та поліпшує розуміння й засвоєння матеріалу. Та перш, ніж обрати для уроку той або інший прийом візуалізації навчальної інформації, вчитель повинен дати сам собі відповідь на запитання, як він ставиться до змісту, які в ньому центральні факти, ідеї, аргументи, процеси, що мають зрозуміти учні; яка схема найкраще організує матеріал і наповнить його змістом; який вид графічного зображення допоможе учням в аналізі й осмисленні змісту; які потрібно поставити запитання, як організувати актуалізацію суб'єктного досвіду з теми для активізації мислення учнів.

Водночас треба пам'ятати, що використовувати прийоми візуалізації англomовного матеріалу потрібно цілеспрямовано, не перенавантажуючи учнів великою кількістю наочного матеріалу, оскільки це заважає їм зосередитися на певній навчальній проблемі, зрозуміти її та засвоїти. Вибір наочного матеріалу має визначатися характером навчального завдання на відповідному етапі навчання, а також його метою та умовами навчання.

Література:

1. Близнюк О. І. Англійська в малюнках / О. І. Близнюк, Л. С. Панова. – Ніжин : Наука-сервіс, 2001. – 94 с.
2. Волошинов С. А. Реалізація дидактичного принципу наочності в алгоритмічній підготовці студентів засобами інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища / С. А. Волошинов. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ite.ksu.ks.ua/webfm_send/231
3. Зимняя И. А. Психология обучения иностранным языкам в школе / И. А. Зимняя. – М. : Просвещение, 1997. – 275 с.
4. Куньч З. Й. Універсальний словник української мови / З. Й. Куньч. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2005. – 846 с.
5. Манько Н. Н. Когнитивная визуализация дидактических объектов в активизации учебной деятельности / Н. Н. Манько // Известия алтайского государственного университета. Серия: Педагогика и психология. – № 2. – 2009. – С. 22-28.
6. Платонов К. К. Краткий словарь системы психологических понятий / К. К. Платонов. – М. : Высшая школа, 1984. – 174 с.

**ФОНЕМНИ ТА ФОНЕТИЧНІ РИСИ
УКРАЇНСЬКОГО ВИМОВНОГО АКЦЕНТУ
В АНГЛІЙСЬКОМУ МОВЛЕННІ**

Наталія Потапенко

*студентка III курсу факультету іноземних мов
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – викладач Крюкова О. І.*

Сучасні процеси глобалізації як однієї з домінуючих загальносвітових соціальних тенденцій привертають увагу лінгвістів і науковців суміжних галузей до вивчення різних аспектів міжкультурної комунікації. Останнім часом підвищився інтерес дослідників до питань функціонування англійської мови як основного засобу міжмовного спілкування, своєрідної *lingua franca*, котра внаслідок низки соціально-історичних причин вже давно випередила всі інші мови за розповсюдженням і популярністю в світі.

Надзвичайно широке використання англійської мови як універсального коду міжнародного спілкування привело до створення цілої серії варіацій на тему англійської мови – численних варіантів, відомих під назвою *New Englishes* чи *World Englishes*. Існуюча в зарубіжній лінгвістиці класифікація варіантів сучасної англійської мови поділяє їх на три типи: а) британський варіант та похідні від нього – американський, канадський, австралійський

новозеландський, що належать до варіантів внутрішнього кола (Inner Circle); б) варіанти зовнішнього кола (Outer or Extended Circle), які формуються в колишніх колоніях та протекторатах і активно використовуються у різних сферах суспільного життя; в) варіанти кола, що розширюється (Expanding Circle), до яких належать різновиди англійської мови як іноземної для міжкультурного спілкування представників різних етносів, наприклад, Spanglish (іспанський варіант англійської мови), Runglish (російський варіант), Polglish (польський варіант), Chinglish (китайський варіант), Japtish (японський варіант), Franglais (французький варіант англійської мови) тощо. Ці варіанти відрізняються один від одного низкою фонетичних, лексичних, граматичних ознак, серед яких значна роль належить саме вимовним особливостям [3, с. 1].

Важливою ознакою фонетичного оформлення англомовного висловлення в міжмовній комунікації є вимовний акцент. Вимовний акцент перебуває в центрі уваги мовознавців із середини ХХ століття. Досліджувалися типи та умови його виникнення, риси вимовного акценту в аспекті сегментної фонетики, вплив артикуляційної бази на актуалізацію вимовного акценту, інтерференція як основна причина вимовного акценту, специфіка фонетичної інтерференції, її причини, типи й механізми; з'ясовувалася роль просодичного компонента в актуалізації акценту. Низка досліджень спрямована на визначення ролі сегментних одиниць у вимовному акценті. В зарубіжному мовознавстві велика увага приділяється соціокультурним і комунікативним аспектам вимовного акценту. Згідно з таким розумінням вимовний акцент об'єктивується не як випадковий, а системний відхилення від нормативної вимови певної іноземної мови, що виявляють низку спільних рис, які відрізняють їх від вимови носіїв інших мов, котрі також послуговуються цією мовою як мовою-посередником.

У цій статті ми розглядаємо основні риси відхилення від нормативної вимови в англійському мовленні українців за такими аспектами: а) за системотвірними ознаками вимовного акценту; в) за порушеннями вимови окремих фонем у системі голосних і приголосних.

Реальний вимовний акцент у вимові українцями англійських звукових сегментів представлений системотвірними ознаками, викликаними недотриманням специфічних рис англійської артикуляційної бази, дією парадигматичних і синтагматичних чинників [1, с. 18].

До порушень специфічних рис артикуляційної бази належать такі відхилення, спричинені впливом української артикуляційної бази: а) просунення артикуляції англійських голосних фонем /e/, /i:/ наперед; б) більший ступінь заокруглення губ в артикуляції монофтонгів /u:/; г) невідтворення ознаки усіченості англійських голосних у закритому складі внаслідок впливу українського складового стереотипу – «приголосний + голосний», що виявляється в подовженні монофтонгів і дифтонгів; д) дентальна вимова альвеолярного приголосного /n/.

Ознаки вимовного акценту в англійському мовленні українців, викликані дією парадигматичних чинників, представлені: а) недостатнім розмежуванням фонем під час сильної артикуляції глайду дифтонгів /ei/, /ai/, недотриманням фонемної довготи монофтонгів, недостатнім розмежуванням приголосних фонем /w/ і /v/ та /n/ , які набувають схожої артикуляції у вимові деяких інформантів; б) заміною англійських голосних на схожі звуки української мови, зокрема лабіалізовані монофтонги й дифтонги замінюються на звуки з більшим ступенем заокруглення губ, ядра дифтонгів /ai/, /au/, замінюються на звуки, які відрізняються від нормативних ступенем піднесення та рядом; в) заміною приголосних фонем /h/, на українські або схожі за звучанням англійські приголосні; г) гіперкоректністю, яка полягає у надмірному ступені аспірації фонем /t/, /p/, /k/ в сильній позиції [1, с. 19].

Синтагматичні чинники вимовного акценту в англійському мовленні українців зумовлюють відхилення від нормативної вимови комбінаторних і позиційних алофонів. Основними порушеннями серед них є подовження монофтонгів і дифтонгів та повнозвучна вимова ненаголошених голосних. Ці порушення можна розглядати як недотримання загальних вимовних тенденцій англійської мови. До фонетичних особливостей вимовного акценту в англійському мовленні українців також належать порушення, спричинені гіперкоректністю і вторинною інтерференцією (впливом іншої іноземної мови), яка викликає більший за нормативний ступінь оглушення англійських дзвінких приголосних у кінцевій позиції слова.

Реальний вимовний акцент в англійському мовленні українців у системі вокалізму охоплює відхилення від нормативної вимови всіх двадцяти голосних фонем (дванадцяти монофтонгів і восьми дифтонгів), а у системі консонантизму – сімнадцяти приголосних фонем: /w/, /k/, /h/, /b/, /d/, /z/, /l/, /r/, /p/, /v/, /t/, /n/ із двадцяти чотирьох, які складають фонемний інвентар британського варіанта англійської мови.[1, с. 19].

Розглянемо основні риси українського вимовного акценту в англійському мовленні на сегментарному рівні. В області голосних зауважимо такі відхилення від норми вимови:

1. Недостатнє відкриття англійських голосних звуків низького ряду у зв'язку з меншою артикуляційною активністю нижньої щелепи в українській вимові.
2. Недостатня диференціація широких і вузьких варіантів голосних фонем.
3. Неправильна артикуляція англійських дифтонгів.
4. Відхилення в реалізації фонологічної і позиційної довжини голосних в англійській мові.
5. Відсутність якісної і кількісної редукції голосних фонем в ненаголошеному положенні [2, с. 168].

В області приголосних український вимовний акцент в англійському мовленні включає в себе наступні особливості:

1. Невідповідна артикуляція приголосних звуків, які відсутні в українській мові: [w] замінюється на [v], [θ], [ð] (дентальна артикуляція інтердентальних фонем), [r], [ŋ] і [h] (надмірна артикуляція цих фонем).

2. Дентально-дорсальна артикуляція англійських апікально-альвеолярних приголосних.

3. Палаталізація англійських приголосних звуків і приголосних.

4. Відсутність аспірації вибухових фонем [p], [t], [k] і відсутність нейтралізації аспірації в особливих випадках [2, с.168].

Аудитивний аналіз дозволив виявити деякі риси звукового оформлення мовлення з українським вимовним акцентом, які охоплюють: 1) зміну темпу мовлення, більшою мірою його прискорення, меншою – уповільнення, 2) збільшення кількості фразових наголосів у висловленнях, 3) переважно нормальну висоту голосового тону та нормальну гучність мовлення, 4) значну варіативність якості голосу [1, с. 21].

Встановлено, що збільшення кількості порушень нормативної вимови в мовленні не обов'язково спричинює погіршення зрозумілості мовлення. Гіперкоректність, яка полягає у надто чіткому, неприродному вимовлянні звуків, посилює вимовний акцент.

Отже, знання зазначених вище основних особливостей вимовного акценту в англійському мовленні українців має важливе значення як для міжкультурного спілкування, так і для педагогічної практики. Це допомагає детальніше розглянути взаємодію артикуляційних баз англійської та української мов і підсилює взаєморозуміння між мовцями. У педагогічній практиці усвідомлення учителем типових порушень норм англійської вимови українськими учнями допоможе розробити ефективні методи навчання, направляти зусилля і прагнення учнів на придбання правильних звичок англійської вимови.

Література:

1. Кочубей В. Ю. Особливості вимовного акценту в англійському мовленні українців: фонемний та фонетичний аспекти: Автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.04 / В. Ю. Кочубей. – К. : Київський національний лінгвістичний університет, 2006. – 20 с.

2. Томаш Врабель. Лекції та методичний посібник для семінарів з теоретичної фонетики англійської мови / Томаш Врабель. – Ужгород : ПоліПрінт, 2009. – 176 с.

3. Jenkins J. The Phonology of English as an International Language / J. Jenkins. – Oxford : Oxford University Press, 2000. – 258 p.

ПОЛЬОВА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ НЕГАТИВНИХ ЕМОЦІЙ В АНГЛІЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ПАРЕМІЯХ

Анна Правдива

*студентка V курс факультет іноземних мов
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – к.філол., доц. Олейнікова Г. О.*

Нерідко люди переживають емоції страху, злості, горя та страждання, відчують самотність і навіть почуття жалості до себе. Відчуття страху, злості, гніву, горя та страждання в англійському та українському психічному і ментальному просторах аналогічне до відчуття фізичного болю, що різниться за характером і тривалістю. Крім цього, тривалість негативних емоцій сприймається носіями англійської та української мов як тривалий, дещо одноманітний за характером вияв психічного стану. Наш аналіз використання негативних компонентів в англійських та українських пареміях не був би повним без розгляду польової організації.

Описуючи різні мовні явища, мовознавці часто вдаються до польових підходів.

Польовий підхід або польовий аналіз – це розділ лінгвістики, що поєднує в собі комплекс лінгвістичних методів, спрямованих на самостійне творче вивчення й опис живої мови, яка не є рідною для дослідника [1].

Під польовою структурою розуміють також об'єднання різних елементів системи мови: лексико-семантичних, лексико-граматичних, семантичних. Сам термін «поле» позначає принцип організації угруповання, що характеризується основними ознаками поля. Іншими словами, в полі виділяється ядро і велика периферія, в якій можуть бути розмежовані найближча, далека та крайня периферії.

Вперше теорія поля з'явилася в німецькій лінгвістиці. Основоположниками цього напрямлення були К. Хейзе та Ї. Трір. Загальний принцип роботи даного підходу полягає у виділенні ядра та периферії досліджуваної безлічі мовних засобів. Заслугою Ї. Тріра вважається поділ понять «лексичне» й «понятійне» поле і введення в лексичний обіг цих термінів. Згідно з теорією поля Ї. Тріра, кожне з полів поділяється на елементарні одиниці – поняття і слова, при цьому складові компоненти словесного поля, подібно камінчиках мозаїки, повністю покривають сферу відповідного понятійного поля. Таким чином, Ї. Трір передбачає повний паралелізм між понятійними і словесними полями. Вважається, що визнання абсолютного паралелізму між словесними і лексичними полями зумовило головну помилку Ї. Тріра. Мова йде про положення, згідно з яким внутрішня форма мови зумовлює світорозуміння його носіїв [4]. Підхід, близький до теорії Ї. Тріра, з'являється в роботі К. Хейзе

(Heyse K. W. System der Sprachwissenschaft), де автор аналізує групи слів, що позначають звук. К. Хейзе спирається на екстралінгвістичну шкалу звуків, в яку входять: поширений, спрямований, ненаправлений, однорідний, неоднорідний звук тощо й аналізує відповідні групи слів, їх означаючи [3].

Біля витоків цієї теорії в російському мовознавстві стояв А. В. Бондарко, зупинився більш детально на функціонально-семантичному полі. Дослідження функціонально-семантичного поля, запропоноване А. В. Бондарко, також є одним із актуальних напрямів вивчення лінгвістичних явищ, пов'язаних з позначенням емоційного стану. Даний вид поля інтерпретується ним як «групування різнорівневих мовних засобів, що виражають варіанти певної семантичної категорії, в якій виділяються, з одного сторони, центр, що представляє певну граматичну підсистему, а з іншого – периферія, що репрезентує її середовище» [6]. Основою формування функціонально-семантичного поля вважається її змістовний аспект, тобто угруповання засобів різних рівнів мови, котрі взаємодіють на основі спільності їх семантичних функцій.

Отже, загальний принцип роботи польового підходу полягає у виділенні ядра та периферії дослідження мовних засобів. Польова організація матеріалу в лінгвістиці знаходить своє відображення в таких видах полів як функціонально-семантичне, номінативно-функціональне, номінативне поле концептів, семантичне і лексичне поля, лексико-фразеологічне, морфо-семантичне, асоціативне та інші [7].

На наш погляд, метод польової організації матеріалу, де можна більш детально розглядати та аналізувати різні емоційні компоненти, є найбільш прийнятним для лінгвістичного дослідження емоцій та для опису й характеристики емоційних концептів.

За доцільне нами було проведено польовий аналіз негативних емоцій в англійських та українських пареміях. Щоб розкрити закономірності негативності у сфері паремій, за основу нашого дослідження нами було взято 70 прислів'їв і приказок англійської та української мов.

Результатом дослідження паремій англійської та української мов є виділення ядерної або основної емоції та периферій емоцій, що виражають негативність, на основі чого визначається найбільш характерна й найбільш поширена емоційна категорія запропонованих одиниць (див. схему № 1).

Як ми бачимо з вищепредставленої схеми, негативна емоція страху, котра є універсальною та поширеною серед людей незалежно від культурних традицій і є домінантною для носіїв англійської та української мов. Страх – емоція, що виникає в ситуаціях загрози біологічному або соціальному існуванню індивіда та спрямована на джерело дійсної або уявної небезпеки. На відміну від гніву й інших видів страждання, що викликаються реальною дією небезпечних факторів,

які виникають при їх передбаченні, страх може тримати людину в напруженні та не дає змогу реалізуватися повно.

Схема № 1

Польова організація негативних емоцій в англійських та українських пареміях

В українській мові спостерігається незначна кількісна перевага одиниць. Так, в англійській мові зафіксовано 68 %, а в українській мові – 80 %. Поняття fear-страх являє собою домінантне значення, характерне для англійської та української лінгвокультур. Наприклад, *fear is only as deep as the mind allows; fear is that little darkroom where negatives are developed; the only thing we have to fear is fear itself* – злякався – аж у п'яти заколол, чого б ти з ляку не сказав; вовків боятися – в ліс не ходити; з переляку душа в п'ятки утекла; страху нема там, де його не бояться.

Щодо негативної емоції *anger*, то в англійській мові дана лексична одиниця має більше паремічних одиниць, ніж гнів в українській мові, крім того, англійська мова демонструє різноманітний набір синонімів. Так, слово *anger* має такі синоніми: *Rage means to act or speak in heightened anger. Fury means extreme anger. Ire means to fret; to irritate*[8]. Причиною сильного гніву є агресія, яка наколюється за різних обставин. До цієї негативної емоції нерідко може привести навіть елементарна дрібниця, або страх, який теж може виступати причиною даної емоції. Наприклад, *anger dries up the bones man and destroys the heart; a cruel word raises up anger, anger and straw will not break* – гнів людині сушить кості, гнів людині сушить кістки і руйнує серце, гніву не лякайся, на ласку не кидайся, гнівом і соломки не переломиш.

Лексичні одиниці *ненависть/hate* та *зздрість/envy*, що є периферійними в англійській та українській мовах, займають важливе місце в англійській та

українській паремічній емоційній картині світу. Hate means to dislike intensely or greatly. Envy means resentful desire of something possessed by another or others [8].

Отже, аналіз периферійної зони негативних емоцій засвідчує наявність спільних і відмінних рис у процесі об'єктивації цих концептів засобами пареміології досліджуваних мов. Однаково релевантним є емоція anger / гнів в англійській та українській мовах, де зафіксовані подібності в продуктивності паремічних засобів актуалізації концептів периферійної зони, де репрезентують етнічні й культурні уявлення про емоції англійських та українських спільнот. Злість являє собою уособлення почуття недоброзичливості, роздратування, гніву, досади, люті. Найчастіше всього, причина злості може бути пов'язана з проблемами особистого характеру: фізичний та емоційний напади, вираз агресії, перепад настрою.

Література:

1. Лінгвістичний енциклопедичний словник / гол. ред. С. Н. Ярцева. – М. : Велика Зростав. Енцикл., 2002. – 380 с.
2. Попова З. Д. Нариси з когнітивної лінгвістики / З. Д. Попова, В. А. Стернин. – Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-ту, 2001. – 125 с.
3. Бабенко Л. Р. Лексичні засоби позначення емоцій в українській мові / Л. Р. Бабенко. – Свердловськ : Вид-во Урал. ун-ту, 1989. – 86 с.
4. Всеволодова М. Функціональносемантические поля та функціонально-семантичні категорії : (До питання про структуру змістовного простору мови) / М. Всеволода // Лінгвістичні студії : зб. наук. праць. Вип. 15. – Донецьк : ДонНУ, 2007. – 35 с.
5. Бондарко А. В. Про граматику функціонально-семантичних полів / А. В. Бондарко // Изв. АН СРСР. Сер. літ. і яз. – 1984. – № 6. – С. 494.
7. Longman – Словарь современного английского языка. – [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://slovar-vocab.com/english/longman-vocab.html>

СЕМАНТИКА ПРИКМЕТНИКІВ-ІНТЕНСИВІВ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Ольга Раділова

*студентка IV факультету іноземних мов
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – к.філол.н., доц. Сорока Т.В.*

Сучасна лінгвістика спрямована на вивчення різномірневої природи мовних явищ та їхнього зв'язку з людським пізнанням. Категорія інтенсивності пролягає через всю мовну систему, своєрідно поєднуючись з іншими структурно-семантичними категоріями. Основне навантаження вербального

вираження інтенсивності припадає на мовні одиниці лексико-семантичного рівня, а саме: дієсловах-інтенсивах та інтенсивах-прикметниках, адже «людське мислення виробило певні поняття ознак – своєрідні узагальнення властивостей, предметів і явищ» [3, с. 140]. Особливість ознаки найбільш чітко і яскраво виявляється саме в прикметниках і послідовно відображається у їх семантиці.

Актуальність теми зумовлена спрямованістю сучасних лінгвістичних тенденцій до явищ, пронизуючих людську діяльність і всю мовну систему. Серед них вагоме місце належить поняттю інтенсивності, яке має важливу роль у семантико-когнітивних процесах й життєдіяльності людини.

Метою роботи є виявлення принципів формування і функціонування категорії інтенсивності на лексико-семантичному рівні. Реалізація встановленої мети визначає вирішення завдання щодо дослідження семантичного потенціалу категорії інтенсивності у англійській мові.

Лексико-семантична природа прикметника різноманітна: «по перше прикметник має ознаки номінативно повної частини мови, по-друге лексичне значення прикметника реалізовується тільки у поєднанні з іншими частинами мови, найчастіше з іменником» [1, с. 9]. Прикметники із значенням інтенсивності позначають якість та властивість, вказують на незвичайні та специфічні ознаки з позиції суб'єкта мовленнєвого процесу.

Семантика інтенсивності властива лише якісним прикметникам англійської мови. Доречно буде сказати, що прикметники в найвищому ступені (*the strongest, the most beautiful*) ми не розглядаємо, бо такі конструкції є формами слів, а не окремими лексичними одиницями.

Відносні прикметники також мають семантичну категорію інтенсивності, вони метафоризуються та переходять до розряду якісних прикметників (*thunderous, murderous, equine*). Виникнення нових синтагматичних характеристик викликає втрату одних семантичних компонентів і появу інших. Така зміна призводить до появи нової семи, якій властиві нові парадигматичні відношення. Таким чином, виникають якісні значення у відносних прикметниках, наприклад: *predatory: predatory tendencies, predatory behavior*. Кількість інтенсивних значень відносних прикметників зумовлюється емоційною можливістю іменника.

Загальновідомо, що існують індивідуальні й культурні розбіжності в переживанні емоцій [2, с. 315]. Оскільки емоції є підсумком розумової інтерпретації дійсності, а не реальності, вони є істинними та яскраво вираженими. Аналізуючи прикметники англійської мови, можна виокремити найзмістовніші групи, котрі складає лексика, позначаючи прагматично-інтенсивну суб'єктну характеристику й оцінку фізичних якостей людей.

Перший вид – прагматично-інтенсивна суб'єктна характеристика з оцінкою фізичних якостей людей – формує такі підгрупи прикметників з семантичною ознакою інтенсивності:

1. Прикметники, які позначають неврегульовані психічні ознаки суб'єкта (*furious, explosive, testy*).

2. Прикметники, які несуть у собі значення моральної якості суб'єкта (*lying, insolent, moronic*).

3. Прикметники, які позначають зайве демонстрування суб'єктом своєї вичурної поведінки (*expropriated, pompous, flatulent*).

4. Прикметники, які характеризують динамічні ознаки суб'єкта (*handsome, raging*).

Другий вид – прикметники які позначають фізичні якості суб'єкта – формує наступні підгрупи:

1. Прикметники, які позначають максимальне вичерпання фізичних або психічних сил об'єкта (*breathless, plowed, moody, ailing, whacked*).

2. Прикметники, що характеризують надлишкові психічні реакції суб'єкта (*nailed, resplendent, worried, pensive, feverish*).

3. Прикметники, які виражають вплив якостей суб'єкта у відношенні до іншого (*bloodthirsty, repressive, dictatorial, merciless, barbaric*).

4. Прикметники, які характеризують суб'єкт, враховуючи зовнішні чинники (*awash, upheld, gluttonous*).

5. Слова, які характеризують суб'єкт під час ненормативного акту комунікації (*loud, loquacious, uproarious*).

Дуже важливу роль у розподілі інтенсивно-забарвленої лексики за групами грає категорія оцінки, аналізуючи які, можна виділити кілька видів подібних значень: точна морально-етична оцінка (відповідність чи не відповідність тим чи іншим морально-етичним стандартам) та інтелектуальна оцінка (відповідність чи не відповідність інтелектуальним принципам). Указані оціночні значення характеризують:

- поведінку: *moderate, aggressive, scurvy, hypo-allergic, messy*;
- темперамент: *bright, perky, extreme, snappy, dashing*;
- зовнішність: *divine, pompous, exquisite, flatulent*;
- параметри та фізичні характеристики: *stormy, enormous, mighty*.

Інтенсивні ад'єктиви виражають абстрактну нормативну (об'єктивну й суб'єктивну) оціночну характеристику. Абстрактна нормативна оцінка розрізняється:

- за параметрами предметів, явищ, тіла: *myriad, horrible, straggling, huge*;
- за естетичним спрямуванням: *ravishing, repulsive, ugly, hideous*;
- за загальною характеристикою: *fanatical, faddy, mushy, clumsy*.

Запозичені прикметники складають велику різноманітність інтенсивної семантики, яким, на відміну від інших лексем інтенсивного значення, притаманне досить широке стилізоване вживання. Це такі ад'єктиви, як:

aggressive – який застосовує методи агресії, виконує озброєний напад (*aggressive action, aggressive policy*); який вороже, озлоблено поводить, який

свідчить про таку позицію, проявляється в цей спосіб (aggressive attitude, aggressive behavior, action);

ambitious – який впливає з амбіції, часто завищеної, продиктованої амбіцією (ambition games, disputes);

vulgar – грубий, непристойний, простяцький, тривіальний, грубіянський (vulgar vocabulary, vulgar expressions, jokes);

eccentric – який вчиняє незгідно з прийнятими засадами, який відрізняється від норми; дивакуватий, оригінальний, екстравагантний (eccentric director).

expansive – неопанований у прояві почуттів; вибуховий, раптовий (expansive nature).

Прикметники з префіксами іншомовного походження *ekstra-*, *super-*, *ultra* мають особливу виразність та семантичну повноту, в них значення інтенсивності закладено на рівні афіксів:

ultra-reactive – крайньо реакційний; регресивний (ultra-reactive politician, ultra-reactive views);

ekstra-modern – найбільш сучасний (ekstra-modern equipment);

super-expressive – дуже швидкий, швидкісний, швидший, ніж експрес (super-expressive tempo, super-expressive laundry, super-expressive term).

Тенденція вживання цих префіксів свідчить про поступове витіснення з активної лексики англійської мови такого префіксу, як *ekstra-*, на користь досить «модного» *super-*, котрий має з ними спільне синонімічне значення «very». Він більш продуктивний та емоційно навантажений, тому набув широкого вжитку не тільки як словотворчий афікс, але й як самостійна лексична одиниця, значення якої відповідає тому, що й префікс. Прикметники з афіксами *argu-*, *ekstra-*, *ultra-* є досить поширеними у публіцистичному стилі з метою надання більшої значущості та ваги суспільним явищам, предметам, але їхнє вживання в побутово-розмовній лексиці набуває іронічного відтінку.

Отже, в ході дослідження встановлено, що значущість категорії інтенсивності в мові характеризується тим, що вагома частина психічних актів, здійснюваних людиною, зводиться до оцінювання. Результати оцінки суб'єкта є об'єктивними, але водночас містить суб'єктивні елементи, зумовлені індивідуальним сприйняттям дійсності.

Метафоричні моделі грають значну роль у виділенні сем інтенсивності, тому що тематичні групи слів диференціюються в мові не тільки за багатьма лексично-семантичними параметрами, але й за закономірностями природних номінативних процесів. Вони спричиняють взаємодію чуттєвої сфери зі сферами реального світу.

Література:

1. Кононенко І. В. Прикметник у слов'янських мовах / І. В. Кононенко. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. – 495 с.

2. Ортони А. Когнитивная структура эмоций / А. Ортони, Дж. Клоун, А. Коллинз // Язык и интеллект. – М. : Прогресс, 1995. – С. 314-383.

3. Сучасна українська літературна мова: Морфологія / За ред. І. К. Білодіда. – К. : Наукова думка, 1969. – 584 с.

АУДІОВІЗУАЛЬНИЙ ВИД ПЕРЕКЛАДУ

Наталія Руссва

*магістрантка кафедри англійської мови та перекладу
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – к.філол.н., доц. Четверікова О. Р.*

Кіно за своєю природою є неймовірно захоплюючим, але доволі суперечливим об'єктом досліджень. Не дивлячись на те, що більшість творів кіномистецтва являють собою продукти глобалізації, як вітчизняні, так і зарубіжні дослідники все частіше говорять про «культурно детерміноване уявлення про кінотекст, що існує в свідомості носія мови й реалізується в комунікації» [4, с. 153].

Мексиканський дослідник А. А. Кастаньєда Діас дає характеристику кіно як «об'єкту культури, що сприймається через органи чуття, як системі смислів, в якій відображені специфічні способи сприйняття й позначення дійсності» [6, с. 118]. Тому переклад кінофільмів слід віднести до такого особливого виду перекладу, як аудіовізуальний.

Аудіовізуальний переклад – це особливий вид перекладу, специфіка якого полягає у передачі змісту через слуховий та зоровий канали. Тобто, аудіовізуальний переклад – родова назва, котра визначає характер різноманітних способів перекладу, коли оригіналом є текст, що передається за допомогою аудіоканалу (переклад радіопрограм), аудіо- та візуального каналів (кінотеатральний та телевізійний переклад) або письмового, аудіо- та візуального каналів (мультимедійний переклад).

Оскільки процес перекладу аудіовізуальної продукції виходить за межі традиційного перекладу, то й загальна характеристика цього процесу повинна виходити з його специфіки, а метод перекладу, як зазначає К. Райс, повинен відповідати типу тексту [5, с. 145].

Н. Шубенко зазначає: «системна організація аудіовізуального образу характеризується співвідношенням його складових – відеоряду, музики, шумових ефектів, вербального ряду» [5, с. 146], вона робить наголос на тому, що наявність відеоряду або ж візуальної складової є константою в аудіовізуальному тексті. Проте цілісний аудіовізуальний образ можливий лише в разі взаємодії відеоряду з аудіальною складовою [5, с. 146].

Переклад фільмів займає особливе місце у типології аудіовізуального перекладу та залежно від замовника та місця первинного перегляду його можна поділити на кінотеатральний (на замовлення відповідної кінокомпанії оригіналу для перегляду в кінотеатрах) і телевізійний (на замовлення телеканалу для трансляції по телебаченню). При цьому види кіноперекладу відрізняються один від одного. Якщо, наприклад, для кінотеатрального перекладу використовують переважно дублювання, то для перекладу телевізійної продукції – як дублювання, так і закадровий переклад і субтитрування.

Часто саме візуальний ряд нашоухує транслятора фільму на прийняття адекватних перекладацьких рішень і дозволяє йому компенсувати інформативні недоліки, зумовлені специфікою сфери перекладу, а саме завданням забезпечити чітку відповідність зображення та звуку, при цьому не залишаючи поза увагою факт обмеження фільму у просторі та часі.

Враховуючи все вищезазначене, слід роз'яснити такі поняття, як «кінотекст» і «кінодискурс». Відомі російські науковці-лінгвісти Г. Слишкін та М. Єфремова називають кінотекст як: «нероздільне, цілісне та завершене повідомлення, виражене за допомогою вербальних (лінгвістичних) та невербальних (іконічних та/або індексальних) знаків, організоване ... через залучення кінематографічних кодів, і зафіксоване на матеріальному носії, з головним призначенням – відтворення на екрані» [4, с. 32]. При цьому лінгвістичну систему утворюють письмовий (титри, написи) та усний (мовлення акторів, голос за кадром, пісні) компоненти [4, с. 17-18].

В. Конкульовський зазначає, що кінотекст, на відміну від кінофільму, що охоплює весь комплекс як вербальних, так і невербальних компонентів, зосереджується на мові й розглядає елементи мовлення: інтонацію, паузи тощо як другорядні [2, с. 264].

Щодо поняття кінодискурсу, тут варто спинитися на визначеннях А. Зарецької та С. Назмутдінової. Перша вважає кінодискурс семіотично ускладненим, динамічним процесом взаємодії автора кінореципієнтом, який відбувається в міжмовному та міжкультурному просторі за допомогою засобів кіномови, котрій властиві синтаксичність, вербально-візуальна цілісність елементів, інтертекстуальність, множинність відправника, контекстуальність значення, іконічна точність, синтетичність [1, с. 11].

На думку А. Зарецької, кінодискурс – це зв'язний текст, тобто вербальний компонент фільму. Дослідниця виділяє наступні властивості кінодискурсу: аудіовізуальність, інтертекстуальність, креолізованість, цілісність, здатність до поділу, модальність, інформативність, перспекція та ретроспекція, прагматична орієнтованість [1, с. 8].

Таким чином, кінотекст можна вважати фрагментом кінодискурсу, а кінодискурс – цілісним текстом або сукупністю текстів, об'єднаних за певною ознакою: наприклад, за жанровою ознакою можна виокремити комедійний чи

мелодраматичний кінодискурс; за видом кінематографу – анімаційний кінодискурс.

Література:

1. Зарецкая А. Н. Особенности реализации подтекста в кинодискурсе: автореф. дис. канд. филол. наук: 10.02.19 «Теория языка» / А. Н. Зарецкая. – Челябинск, 2010. – 21 с.
2. Конкульовський В. До визначення одиниці перекладу кінокомедій / В. Конкульовський // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка. – Вип. 104. – 2012. – С. 263-266.
3. Назмутдинова С. С. Гармония как переводческая категория (на материале русского, английского, французского кинодискурса. / С. С. Назмутдинова: автореф. дисс. на соискание науч. степени канд. филол. наук : 02.20 «Сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание» – Тюмень, 2008. – 18 с.
4. Слышкин Г. Г. Кинотекст (опыт лингвокультурологического анализа) / Г. Г. Слышкин, М. А. Ефремова. – М. : Водолей Publishers, 2004. – 153 с.
5. Шубенко Н. О. Аудіовізуальний медіатекст: специфіка, структура, властивості / Н. О. Шубенко // Культура і Сучасність : альманах. – К. : Міленіум, 2012. – № 1. – С. 145-149.
6. Castañeda Díaz A. A. Le temps comme dimension de l'univers cinématographique (A propos du temps et de l'espace créatifs dans le cinégramme) // Langage, Temps et Temporalité : Actes du 29-e Colloque d'Albi Langages et Signification. – Toulouse : Université Toulouse-Le Mirail, 2008. – P. 117-129.

**PHENOMENON OF CHICKLIT AS A NEW GENRE IN MODERN
LITERARY SPACE**

Darya Sakadzi

the 4th year student

Izmail State University of Humanities

scientific adviser – assistant professor G. A. Oleinikova

The article is dedicated to the representation of new modern image of woman which has become a reason of the formation and establishment of chicklit genre.

Chicklit as a modern literary genre was formed and became popular at the end of XXth – at the beginning of XXIst century. Formation of a new view on a role and place of woman in modern society influenced on establishment and development of these literary genre. Works of postfeminism literature became a reason of the

development of chicklit. Helen Fielding and Candace Bushnell can be real representatives of modern woman in the society [2].

There are some peculiarities of chicklit genre. The first peculiarity is a discourse. It combines modern feminist rhetoric and traditional fairy tale. Fairytale characters are Cinderellas, who have passed all barriers and have found their happiness. They have got wealth and success for a short period of time.

First the term chicklit was used in the work *Chick Lit: Postfeminist Fiction* (1995) by Chris Mazza and Geoffrey Dashell. Chicklit is also appeared in works of Suzan Ferris, Shanna Svendsen and Roshell Mabry [3].

Different kinds of novels were considered in the fiction. It is supposed that first novels were written in the period of antiquity and the Middle Ages, they have common features with the modern novel, where women wanted to be independent and have equal rights with men's rights. It is influenced on the formation of a new genre in literature – chicklit genre. One of the bright features of chicklit is representation of the young unmarried woman in all spheres of her life, which is depicted in the form of a diary. We want to underline, that this manner of narrative presentation is a specific literal feature of chicklit genre. Language and purpose of a diary are obvious. Language reveals the inner world of the author and attracts reader's attention [1].

We analyzed the peculiarities of the novel «*Bridget Jones's Diary*» by Helen Fielding. Having investigated the lexical – grammatical features of this novel, we can make the following conclusions:

Events are mostly described in past and present grammatical tenses. The author of the diary describes events, which happen or happened with the character of the novel, Bridget. For example:

«*At 4:15 on Friday evening Sharon rang me in the office*» [4, p. 39].

«*The last thing on earth I feel physically, emotionally or mentally equipped to do is drive to Una and Geoffrey...*» [4, p. 10]

«*I racked my brain frantically to think when I last read a proper book*» [4, p. 13].

Notes are seldom made in the future tense, because it is impossible to guess events or actions of character, which will occur in the future:

«*Daniel will be back in the office today*» [4, p. 28].

«*Think will go for walk and see if can somehow go into Daniel's office and erase it*» [4, p. 18].

«*She'll bring a piece of salmon with her, and will be here about 1 o'clock*» [4, p. 29].

It should be mentioned that monologues are considered as a main feature of the diary in chicklit. That is why many monologues are given in the novel. The main specific character describes her emotions, feelings, attitudes to events, which happened with her in monologues. For example:

«Ugh. First day of New Year has been day of horror. Cannot quite believe I am once again starting the year in a single bed in my parents' house. It is too humiliating at my age» [4, p. 11].

«Just got home from shopping to message from my dad asking if I would meet him for lunch on Sunday. I went hot and cold. My dad does not come up to London to have lunch with me on his own on Sundays. He has roast beef, or salmon and new potatoes, a home with Mum» [4, p. 29].

Speaking about lexical peculiarities of the novel «Bridget Jones's Diary» we can say that vulgarisms, slang and colloquial vocabulary are often used. They are used to increase inner state of the character. For example: «bastard»

«Jerrers, you adulterous bastard!» [4, p. 59]

«Bastard» is translated as «виродок».

«Oh, that is just such crap, you cowardly, dysfunctional little schmuck. Right» [4, p. 16].

The word «crap» has many meanings, but one of them is «капость», «погань». The word «schmuck» is translated as «бовдур».

Realities are also represented in the given novel. They can help to define culture and mode of life in the country, describe events. For example:

«Silk Cut» is a brand of cigarettes, which was produced in 1964 first.

«Panic stricken, I reached for the Silk Cut» [4, p. 20].

«EastEnders» is a british serial about people's life of fictional district Walford in East End.

«... while watching East Enders, imagining it was a Christmas special» [4, p. 15].

Results of our research give the grounds to make the conclusion. Chicklit is a genre of female literature. The basic peculiarity of chicklit is the representation of young unmarried woman in different spheres of life. A great number of monologues are observed in past and present tenses in a given genre.

Literature:

1. Богданова Е. В. Языковые особенности жанра дневника / Е. Богданова // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – Тамбов : Грамота, 2008. – №1. – С. 28-33.

2. Болонева М. Л. О некоторых аспектах жанра чиклит / М. Болонева // Вестник ИГЛУ. – 2014. – № 2 (27). – С. 261-267.

3. Гергель О. В. Гендерный аспект сравнений в произведениях жанра «чиклит» / О. В. Гергель // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – Тамбов : Грамота, 2013. – № 10. – С. 59-61.

4. Fielding Helen «Bridget Jones's Diary». – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.kkoworld.com/kitablar/Helen%20Fielding%20-%20Bridget%20Jones's%20Diary.pdf>

**PHRASEOLOGICAL UNITS EXPRESSING COLOUR
IN MODERN ENGLISH**

Victoria Sulyma

the 4th year student

Izmail State University of Humanities

scientific adviser – assistant professor G.A. Oleinikova

English is particularly rich in phraseological units. It has about 25,000 idioms. Without them the English language would lose much of its variety and humor both in speech and writing. Idioms increase our vocabulary, enrich the language and make it more interesting and vibrant. The grammar and vocabulary of the idioms are fixed, and if we change them, we lose the meaning of an idiom.

Every country or nation has got their own phraseological units that are specific to their own culture. Learning the specific idioms related to a certain culture helps us to learn more about the history, customary beliefs, social forms and material traits of it. Most idioms come from ancient literature and many of them originated as quotations from well-known writers such as Shakespeare. For example, «at one fell swoop» comes from Macbeth and «cold comfort» from King John. Sometimes such idioms have a meaning that has been altered from the original quotation.

What is a phraseological unit (PU)? It is a phrase which means something different from the meanings of the separate words that are a part of it. Usually it cannot be understood by the literal interpretation of the words that make up the expression, if you take them word for word, they might not make much sense. Used together, the words convey a meaning that is often unrelated to the individual words in the idiom. Some idioms have become so well worn that they are also clichés: overused or commonplace expressions. Some idioms are slang. They may be used to create an effect such as shock, irreverence or exaggeration.

We have analyzed the colour aspect of phraseological units in the English language. Based on the analysis of colour classification we found out that the basic colour-group consists of 11 colour-terms – white, black, red, green, yellow, blue, brown, purple, pink, orange. Black is the colour which is usually symbolized sadness. According to the Oxford Learner's Dictionary of English idioms – a black day means “a day when something sad, unpleasant, disastrous happens to someone. White is the colour which has the ability to change something bad into something good and nice. For example a white elephant – something valuable but useless and undesirable, a white Christmas – a Christmas when it snows, or white nights. Green is the colour which symbolizes nature. For example: she has green fingers – skilled as gardener. Red is the colour which is associated with the active masculine, the color of life, fire, war, energy, aggression, danger, impulse, emotion, passion, love, joy, conviviality, vitality, health, physical strength and youth[1, p. 325]. For example red tape, red skirt.

Yellow is the colour that easily attracts attention and is regarded as a positive colour, it is the colour of the sun and the flowers. However it can be rather overpowering and irritating [1, p. 300]. For example: A yellow streak – means cowardice; being afraid. Blue is the colour which represents the sky, air, cold and the spiritual emotional distance. For example: Feel blue means I feel in a bad mood, the blues – melancholy, spleen, to give somebody blue – to depressing on smb, dark/navy blue – scared, sad, depressed, get/have the blues – be sad, to be in the blues to be depressed – to be in a bad mood, depressed, blue study – gloomy meditation. Pink is the colour which more related to the female gender as it is one of their favorite colours. For example: Tickle someone pink – Entertain someone very much a pink slip – a letter that tells you, you are fired. Brown is the colour which expressed stability, reliability, and approachability. For example: Brown nose – slightly vulgar, refers to flattering someone in a position of power in order to obtain favors.

Colours are present everywhere in our world. We often ask each other: «Which is your favorite colour?». They enrich our life and play a greater part in our life. It is well known that colours do not only name physical objects; we give them a sense and a specific subtext.

Phraseological units expressing colour occupy the important role in the literature, for example, one of the most famous idioms taken from the tragedy «Othello»: the green-eyed monster – jealousy [6]. To win golden opinions - earn favourable good opinion of yourself. The sere and yellow leaf – the coming of old age, infirmity [6]. In modern English in Shakespeare's phraseological units may be some changes. For example: Buy golden opinions – deserve the good opinion of yourself, admiration or respect. Sometimes, instead of the verb buy is used the verb win. In modern language, these idioms included their metaphorical values.

We've selected 208 of phraseological units with the component «colour». The results of our investigation is the following:

1. Black – 48 phraseological units (23%);
2. Blue – 33 phraseological units (16%);
3. Red – 23 phraseological units (11%);
4. Golden, gold – 21 phraseological unit (10%);
5. Green – 21 phraseological unit (10%);
6. White – 19 phraseological units (9%);
7. Brown – 8 phraseological units (4%);
8. Yellow – 6 of phraseological units (3%);
9. Silver – 5 phraseological units (2,5%);
10. Blonde - 3 phraseological units (1,5%);
11. Orange - 3 phraseological units (1,5%);
12. Purple - 3 phraseological units (1,5%);
13. Pink - 3 phraseological units (1,5%);
14. Grey – 2 phraseological units (1%);
15. Ruby - 1 phraseological unit (0,5%);

16. Rose - 1 phraseological unit (0,5%).

To sum it up, we can conclude that black colour is dominated (23%) colour in PU? for example: black mafia, a black look, a black ship. Black is the colour of sadness and sorrow. The second place is blue colour (16%) for example: a bit of blue sky, blue stocking, blue blood. Red colour occupies (11%) for example: the Red Book, a red rag to a bull, a red herring. Golden colour is (10%) for example: a golden girl. Green colour is (10%) for example: a green old age. White colour is (9%) for example: white magic. Brown colour –is (4%) for example: Brown Betty. Yellow colour is (3%) for example: a yellow streak. Silver colour is (2,5%) for example: the silver wedding. Blonde is (1,5%) for example: a peroxide blonde. Orange is (1,5%) for example: Lombard Street to a china orange. Purple is (1,5%) for example: a purple patch. Pink is (1,5%) for example: the pink of perfection. Grey is (1%) for example: grey matter. Ruby is (0,5%) for example: the ruby wedding. Rose is (0,5%) for example: take a rose-coloured (rosy) view of smth.

Literature:

1. Oxford learner's dictionary of English idioms // Edited by Helen Warren. Oxford University Press. – Oxford, 1994. – p. 334
2. Akhmanva O. Lexicology: Theory and Method / O. Akhmanva. – MGU – 1972. – 200 p.
3. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка / И. В. Арнольд. – М. : Высшая школа, 1996. – 295 с.
4. Гинсбург Р. Г. A course of modern English Lexicology / Р. Г. Гинсбург. – М. : Высшая школа, 1979. – 269 с.
5. Кунин А. В. Курс фразеологии современного английского языка / А. В. Кунин. – М. : Высшая школа, 1996. – 156 с.
6. Shakespeare William. Macbeth / William Shakespeare. – [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://ae-lib.org.ua/texts/shakespeare-macbeth-ua.htm>

ПЕРЕКЛАД ПРАВОСЛАВНОЇ ЛЕКСИКИ В АНГЛОМОВНОМУ ВАРІАНТІ КНИГИ АРХІМАНДРИТА ТИХОНА (ШЕВКУНОВА) «НЕСВЯТІ СВЯТІ»

Катерина Супончева

*студентка IV курсу факультету іноземних мов
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – викладач Шляєва Т.В.*

Наше дослідження присвячене проблемі перекладу православних термінів з російської мови англійською. Розглядаються термінологічні та перекладацькі проблеми, які можуть виникнути у перекладача при роботі з текстами іконографічної та релігійної спрямованості.

Переклад релігійних текстів – це складний багаторівневий процес, в якому існують різні школи й концепції, і не вщухають суперечки про методи, тотожності й адекватності перекладу. Проблема релігійної комунікації залишається актуальною та розглядається в роботах В. В. Кабакчі [5], М. С. Петрушкевіч [6] та ін. Дослідники А. Д. Белова [2], Д. Б. Гудков [4] вивчали відмінності й збіги, існуючі у вербальному і невербальному досвіді тих чи інших лінгвокультур. У міжкультурному спілкуванні в процесі перекладу постійно виникає проблема трансферу культурологічної інформації, в тому числі релігійної. Використання англійської мови в додатку до теми православної церкви спрощується у зв'язку з тим, що в англійських країнах сповідається християнство. Область релігійного становить значну частину життя суспільства і всієї історії людства.

Матеріалом дослідження стала книга «Несвяті святі та інші оповідання» Архімандрита Тихона (Шевкунова) [1]. Презентація книги в англійському перекладі відбулася в Нью-Йорку в бібліотеці Конгресу США. «Несвяті святі» стала однією з найбільш продаваних книг за останні роки, а наклад видання перевищив 1 100 000 примірників. Книга перекладена багатьма мовами й відзначена в конкурсі «Книжкова премія Рунету 2012», де в підсумку перемогла в двох номінаціях. Назва «Несвяті святі» позначає всіх християн: до всіх християн Церква звертається як до святих («святая святих»), так виходить, що стосовно «справжніх святих» «звичайні християни» – несвяті святі.

У нашому дослідженні ми розглядаємо особливості передачі релігійної лексики, характерної для православної церкви, англійською мовою. Одним із способів перекладу, за допомогою якого проходить пряме запозичення, – це транслітерація. У досліджуваній книзі можна виділити використання транслітерації таких термінів як:

клубук → *klobuk*, *Лавр* → *Lavra*, *дзвіниця* → *zvonnitsa*, *Владика* → *Vladyka*, *просфора* → *prosphora*, *Богородиця* → *Bogoroditsa*, *Поповці* → *Popovtsy*, *чудотворець* → *chudotvorets*, *соборність* → *sobornost*, *подобні (нісня, яка послужила зразком для інших нісень)* → *podobny*, *матушка* → *matushka*.

Пряме запозичення можна зустріти в англійських спеціальних текстах і перекладах, орієнтованих на компетентного в православній тематиці читача. Деякі терміни, незрозумілі для рецепторів перекладу, даються з поясненням або комплексом паралельного підключення: *подвір'я* → *podvorye (local representation or residence)*, *енітрахиль* → *epitrachelion (an Orthodox stole)*.

Також поширене лексичне калькування: *старовір* → *Old Believer*, *соборна церква* → *sobornal church*, *чудотворна ікона* → *a wonder-working icon*, *духівник* → *spiritual father*, *духовні чада* → *spiritual children*, *розумна молитва* → *a mental prayer*, *священномученик* → *a holy martyr*, *Чистий Понеділок* → *Clean Monday*, *Прощена Неділя* → *Forgiveness Sunday*, *чернече смирення* → *monk-like patience*.

В деяких випадках калькування супроводжується комплексом паралельного підключення або використовуються гібридні сполучення (полукальки): *znamenny chant (from the Slavic word znamia, or «sign»), the Great Zbornik (collection of prayers and liturgical texts)*.

Транслітерації та кальки (в тому числі з пояснювальними елементами) використовуються в тих випадках, коли необхідно створити або зберегти відчуття національного колориту. Калькування відноситься до числа найбільш продуктивних способів при передачі назв церков, соборів, монастирів: *the Sretensky Monastery, the Donskoy Monastery, the Cathedral of Christ the Savior, the Holy Trinity Church, the Ss. Cyril and Methodius Church, the Saint Michael's Orthodox Church, the Pokrovsky Cathedral, the Saint Tikhon's Monastery*. У деяких випадках діють кілька паралельних відповідників: калька і пряме запозичення: *Успенський Собор – Uspensky Sobor, the Cathedral of the Assumption*. В даний час практика англomовного опису православної культури знаходиться в стадії переходу від суцільного перекладу назв православних церков до запозичення назв на кшталт англomовної або італійської культури [5, с. 453].

В деяких випадках як відповідність православним термінам у перекладі використовуються описові звороти. Вони дають приблизне пояснення, часто без збереження конотативного значення слів. Наприклад, *юродиві* → *holy fools, fools for Christ*; *поліелейна служба* → *unction service*, *передосвячені Дари* → *the reserved Holy Gifts (the Body and Blood of Christ reserved for ministration to the ailing)*.

Іноді перекладач вдається до використання найближчого англійського аналога при неможливості застосування інших способів перекладу: *послухання* → *obediencies*, *у повному одяганні* → *in full ceremonial dress*, *настоятель чоловічого монастиря* → *abbot*, *лампада* → *lamp*, *ієромонах* → *monk*, *підрясник* → *monastic dress*, *обідня* → *mass*, *Пустовицина* → *Monastery*. Суть застосування функціонального аналога полягає в тому, що одна й та ж предметна ситуація зображується в мові, на основі різних, хоча і взаємопов'язаних ознак [3, с. 108].

Таким чином, у ході нашого дослідження ми дійшли висновку, що в англomовних країнах зростає інтерес до православної культури. Нами виділені основні способи передачі православної лексики в процесі перекладу англійською мовою. Ми бачимо перспективу подальшого дослідження у вивченні способів перекладу релігійної лексики різних конфесій.

Література:

1. Архимандрит Тихон (Шевкунов). «Несвятые святые» и другие рассказы. – М. : Изд-во Сретенского монастыря; «ОЛМА Медиа Групп», 2011. – 640 с.
2. Белова А. Д. Лексична семантика і міжкультурні стереотипи / А. Д. Белова // Мовні концептуальні картини світу. – К., 2002. – С. 43-54.

3. Бреус Е. В. Основы теории и практики перевода с русского языка на английский / Е. В. Бреус. – М., 2000. – 208 с.
4. Гудков Д. Б. Теория и практика межкультурной коммуникации / Д. Б. Гудков. – М., 2003. – 288 с.
5. Кабакчи В. В. Практика англоязычной межкультурной коммуникации / В. В. Кабакчи. – СПб, 2001. – 480 с.
6. Петрушкевіч М. С. Релігійні комунікації: християнський контекст / М. С. Петрушкевіч. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2011. – 228 с.
7. Archimandrite Tikhon (Shevkunov). Everyday Saints and Other Stories. Translation by Julian Henry Lowenfeld. Pokrov Publications, – 2012. – 504 p.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАГОЛОВКІВ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ ГАЗЕТИ

Дан Чепой

*студент IV курсу факультету іноземних мов
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – к. філол. н., доц. Четверікова О. Р.*

Заголовок можна віднести до першого сигналу, який спонукає всіх читати газету або відкласти її в сторону. Випереджаючи тексти, заголовки мають деяку інформацію про зміст журналістської роботи. В той же час у заголовку сторінки газети – це номери емоційні, що збуджує інтерес читача, привертає до себе увагу. Психологічні дослідження показали, що близько 80% читачів зосереджуються тільки на заголовках. Тому важливо вибрати назву журналіста за його публікаціям. У кількох словах, вирок повинен не тільки передати основний зміст статті, його стислий зміст, але й залучити інтерес до читача, але не забувайте, що не всі види діяльності підходять тут. Дуже часто гучні й сенсаційні заголовки нічого не варті. Читач розчаровується не тільки в окремій статті або публікації, але й у публікації в цілому. Не варто ризикувати довірою читача за хороший гучний і дотепним. Тема заголовку – це обличчя всієї роботи, вона впливає на популярність і рівень продажів публікацій. Щоб зробити це, назва може бути використана всіма відомими лексичними і синтаксичними засобами вираження.

Заголовок може висловлювати будь-який елемент структури твору: основну думку, установчі тези, аналітичну оцінку ситуації, фон до мети повідомлення, ілюстрації. Ім'я тексту сигналізує про його зміст, про те, яким чином реалізується інформативна функція назви публікації.

Існує безліч класифікацій заголовків залежно від їх відповідності змісту, зв'язків з текстом. Так, А. П. Бессонов в книзі «Газетний заголовок» вказує,

перш за все, на те, що заголовок повинен відповідати змісту матеріалу і давати максимально стислий і влучний вислів головної ідеї тексту. Загальна вимога, яка пред'являється до заголовку – конкретність. Для досягнення цього необхідно взяти з тексту деталі, які становлять сутність матеріалу. Залежно від рівня конкретності заголовки можуть бути неконкретними, розпливчастими, беззмістовними, повними. Чим менший конкретний заголовок, тим більше, на думку А. П. Бессонова, падає інтерес читача до матеріалу.

Заголовки газети повинні залучити найбільшу кількість читачів, іншими словами, забезпечити нормальне функціонування самої газети. Тому заголовки англійської газети, перш за все, виділяються своєю зовнішньою особливістю – вони надруковані іноді настільки великим шрифтом, що займають значну частину смуги.

Заголовки в англійській газеті являють собою багатоступеневе викладення основних положень газетної статті або газетного повідомлення. Наприклад, за заголовком: «Britain ready to use force to free Libya» (from «The Times») можна відразу здогадатися, що в даній статті буде викладатися матеріал про готовність британських військ до встановлення миру в Лівії. З іншого боку, є й такі заголовки, за допомогою яких ми не зможемо зрозуміти, про що йдеться в тексті. Наприклад, прочитавши заголовок «The Brits are coming» (from «The Times») ми плануємо прочитати сенсаційний матеріал, наприклад, про введення британських військ у будь-яку країну. Насправді мова йде про переможців кінопремії «Оскар» 2011 року. Багато заголовків англійських і американських газет побудовані у вигляді питань, мета яких – привернути увагу читачів до змісту повідомлення. У Великобританії видаються приблизно 120 буденних і недільних газет. «Якісні» англійські газети відрізняються непомерними за величиною шапками, крикливою версткою і заголовками, досить стислим обсягом ілюстрацій. Для «масових» газет характерні великі, на всю першу шпальту шапки, різна верстка, безліч фотографій. До «якісних» відносяться: «The Times», «Financial Times», «The Guardian», «The Daily Telegraph», до загальноновизнаних – «Daily Mail», «Daily Express», «Daily Mirror», «The Sun» та ін.

Економний, влучний вислів своїх думок – одна з найважливіших вимог сучасної стилістики. Особливо важливою є яскравість і точність для заголовків, оскільки – це найперше, з чим може стикатися читач газети, на що звертають увагу читачі, які переглядають газетну смугу, по заголовкам орієнтуються в змісті газети. Під час проведеного аналізу газетних заголовків ми зупинилися лише на тих особливостях англійських й американських газетних заголовків, які найбільш важливі і безпосередньо пов'язані зі специфікою їх розуміння і перекладу українською мовою. Не завжди виникає необхідність виходити з поширеного принципу, що при перекладі заголовків не виникають певних

труднощів, оскільки спочатку необхідно перекласти саме повідомлення або статтю, а потім вже, виходячи з їх змісту, й заголовок.

Характер мовних засобів визначається характером передачі інформації, для яких вони призначені. Як уже зазначалося, в зв'язку з існуючою традицією формування заголовків, основна мета британських газет – у найстислішій формі повідомляти основний зміст матеріалу, розміщеною в статті або повідомленні. Образно кажучи, в назві дається тільки загальна схема ланцюга, а інша частина тексту вже надає повну картину з докладною інформацією та півтонами. В цьому криється причина граматичних назв, скупості та оригінальності мови, які можуть викликати певні труднощі при перекладі, а також потреба в стилістичній адаптації. Якщо перекладач буде враховувати чутливість британських газетних заголовків, він може уникнути багатьох проблем в їх перекладі.

Література:

1. Haskovec S. Introduction to news agency journalism / S. Haskovec, I. First. – Praha, 1972. – 296 с.
2. Heyn H. C. Writing for newspapers and magazines / H. C. Heyn, W. J. Brier. – New York, 1969. – 324 с.
3. Financial Times
4. «The Guardian», лютий 2011
5. «The Times», лютий 2011

ВІДМІННОСТІ МІЖ УКРАЇНСЬКОЮ ТА АМЕРИКАНСЬКОЮ ЖУРНАЛІСТИКОЮ

Анастасія Шишман

*студентка III курсу факультету іноземних мов
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – викладач Шияєва Т. В.*

Наше дослідження присвячено проблемі сучасної української журналістики. Розглядаються основні стандарти української та американської журналістики, їх відмінності й принципи роботи.

Журналістика (від фр. *journaliste* – «звістка», «щоденна новина») – це професійна діяльність, яка полягає в тому, щоб збирати, переробляти та передавати інформацію через засоби масової інформації. Журналістика зародилася ще в античності – у Стародавньому Римі. Американська журналістика зародилася приблизно в 1690 році. У свою чергу, активну

діяльність українська журналістика починає лише з початку XX століття [1, с. 182]. За свою історію журналістика в Україні зазнала чимало випробувань – війни, запровадження цензури, втрата свободи слова й багато іншого. До нас вона дійшла, звичайно ж, уже трохи в іншому вигляді, на який наклала відбиток нелегка доля України.

Матеріалом дослідження стала лекція про журналістику Катерини Горчинської, яка є заступником головного редактора газети Kyiv Post і журналістом The Wall Street Journal. Лекція була проведена в рамках Програми Media Development Foundation за підтримки MyMedia. У своїй лекції Катерина Горчинська визначила основні відмінні стандарти між американською та українською журналістикою, зробивши порівняння на підставі принципів і методів роботи цих двох країн у цій галузі.

У нашому дослідженні ми розглядаємо основні відмінності української журналістики від західної, зокрема від американської.

Одним із найбільш важливих чинників журналістської діяльності є фактчекінг. Варто відзначити, що українцям це поняття взагалі невідомо. Але ті журналісти, які пишуть для американських засобів масової інформації, обов'язково стикаються з цим явищем. Дуже важливо перевіряти інформацію, яку пише журналіст. Навіть якщо джерело інформації було надано друзями або добрими знайомими, все одно варто перевірити його на достовірність. Як йдеться у старій приказці: «Довіряй, але перевіряй».

Однак в Україні дуже добре відоме таке явище, як копірайт. Українці йдуть легким шляхом – знаходять якісь цікаві теми або статті, копіюють і публікують у себе у виданнях. В Америці, звичайно ж, не так. На Заході є спеціальні сайти, котрі агрегують новини. Але є міжнародне єдине правило – можна поставити посилання на своє ЗМІ (наприклад, сайт), залишити до 500 символів у тексті, а потім зробити гіперпосилання на оригінальну статтю.

Аналогічна ситуація і з фотографіями. Якщо журналіст бере чужі фото, то він зобов'язаний запитати дозвіл у автора на використання його матеріалу, а потім під фотографією вказати, чия вона. В українців є свій формат вказівки авторства, який значно відрізняється від американських стандартів. На Заході, зокрема в Америці, є два види підписів – caption (підпис) і cutline (підпис під ілюстрацією). Caption означає заголовок, а cutline відповідає на п'ять питань, що починаються з «W» (What? (що?), Who? (де?), When? (коли?) Where? (куди?) Why? (чому?)). Але в Україні останній вид підпису поки не застосовується.

Значною відмінністю американської журналістики від української є такий тип статті, як «walk about». На Заході дуже часто його застосовують, на відміну від України. Даний формат статті полягає в тому, що його журналіст може використовувати, коли просто йде вулицею, знаходить привід для статті й пише про це. Найчастіше дана подія нецікава для великої аудиторії, а важлива для людей, які проживають саме на тому місці, яке й стало приводом для новини.

В Америці й Україні різні уявлення про поняття «інтерв'ю». В американській журналістиці інтерв'ю – це не жанр публікації, а збір певної інформації. Якщо на Заході журналіст підійде до простого перехожому і поставить питання – це вже й є інтерв'ю. І це не означає, що воно з'явиться в газеті або на сайті. У західній журналістиці є певні винятки, коли вживається саме формула Q+A (Question and Answer – питання-відповідь). В Америці цю форму використовують у рідкісних випадках – наприклад, коли хочуть розповісти своїй аудиторії швидко про якесь складне явище або предмет. І це буде далеко не одне джерело. У свою чергу, українські журналісти майже у всіх випадках використовують форму Q+A.

Ще одне американське явище в журналістиці, що в Україну прийде не скоро, – це «nutgraph». Nutgraph – це деталізуючий текст, який дає певне обґрунтування (background). Він розташований одразу після ліда (lead). Дане явище в журналістиці має спеціальну функцію, котру ніяка інша частина тексту не в змозі виконати. Nutgraph пояснює читачеві, чому йому варто далі прочитати той чи інший текст, що особисто для нього це означає і як він прочитане може застосувати в житті.

Таким чином, у ході нашого дослідження ми дійшли висновку, що американська журналістика має значні відмінності від української. Нами виділені основні явища, які не властиві або мало використовуються в Україні, на відміну від Америки. Ми бачимо подальшу перспективу дослідження американської та української журналістики, бо не розкрито ще дуже багато професійних аспектів журналістської діяльності.

Література:

1. История мировой журналистики / А. Г. Беспалова, Е. А. Корнилов, А. П. Короченский, Ю. В. Лучинский, А. И. Станько. – Р-н-Д, 1999. – 344 с.
2. Редакторский портал. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://redactor.in.ua/>
3. История журналистики. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.teknodiesel.ru/>
4. Evartist. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://evartist.narod.ru/>

КОРОЛЕВИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Наталья Янцос

*студентка II курсу факультету іноземних мов
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – к.філол.н., доц. Вдовенко Т. О.*

Велика Британія це дуже особлива країна, в якій поважають традиції та великий духовний скарб минулого передається з покоління в покоління. Це стосується не тільки духовної сфери народу але і її політики теж. Велика Британія одна з небагатьох країн яка до сих пір має як главу держави – монарха. В главі цієї країни було багато королів, але є ті, які вразили не тільки свою країну але і цілий світ. Одна з таких королів є королева Анна.

Королева Анна народилася 6 лютого 1665. Вона стала королевою Англії, Шотландії та Ірландії 8 березня 1702. 1 травня 1707 року, відповідно до актів Союзу королівств Англії та Шотландії, об'єднаних в єдиний суверенною державою Великобританії. Вона продовжувала правити як королева Великобританії і Ірландії аж до її смерті. Анна стала королевою після смерті Вільгельма III 8 березня 1702 і відразу ж здобула популярність. У своєму першому виступі перед англійським парламентом, 11 березня вона сказала: «Я знаю, що моє серце, є повністю англійським, я можу щиро запевнити вас, що немає нічого що ви від мене може очікувати або бажати, що я не буду готова зробити для щастя і процвітання Англії». Практично весь період правління Анни її країна в складі коаліції брала участь у Війні за іспанську спадщину. Щороку війни коштував 13 млн фунтів. Податки і державний борг росли. У 1710 р. торі, які виступали за якнайшвидший світ, перемогли на парламентських виборах і в 1713 р домоглися підписання Утрехтського мирного договору, за яким Англія залишила за собою захоплені в ході війни Гібралтар і отримувала право протягом 30 років поставляти африканських невольників в іспанські колонії в Америці. Все життя Анна страждала від проблем зі здоров'ям. Незважаючи на брак з Георгом Датським і 17 вагітностей, вона не залишила спадкоємців, ставши останнім монархом з роду Стюартів [1].

В очах людей королева Анни була втіленням національних і сімейних чеснот – благочестивий протестант, віддана дружина і мати сімейства, любитель спорту і дозвілля, особливо полювання. Проте, вона не відзначався ерудицією і здатністю до інтелектуальної діяльності, і її нерішучість часто створювала труднощі в рішенні політичних проблем.

Іншою представницею трону Великобританії є королева Вікторія. Вікторія була Королевою Сполученого Королівства Великобританії та Ірландії з 20 червня 1837 до її смерті. З 1 травня 1876 р вона мала додатковий титул імператриці Індії. Вона успадкувала престол у віці 18 років, після того, як три

старших брата її батька померли, не залишивши законнароджених дітей. В Сполученому Королівстві вже була створена конституційна монархія, в якій правитель мав відносно мало політичної сили. Неофіційно Вікторія намагалася впливати на політику уряду. Публічно, вона стала національною іконою, яка ототожнювалася зі строгими стандартами особистої моральності.

У 1840 р. Вікторія вийшла заміж за свого двоюрідного брата, принца Альберта. Їх дев'ять дітей вийшли заміж за королівських і шляхетських родин по всьому континенту, тому її часто називають «бабусею Європи». Після смерті Альберта в 1861 році Вікторія занурилася в глибокий траур і уникала публічних виступів. В результаті цього республіканізм тимчасово набрав чинності, але в другій половині її царювання її популярність відновилося. Її золоті та діамантові ювілеї були часом громадськими святами [2].

Її царювання 63 років і 7 місяців відомо як Вікторіанська епоха. Це був період індустріальних, культурних, політичних, наукових і військових змін в Сполученому Королівстві і ознаменувався великим розширенням Британської імперії. Вона була останнім британським монархом з Будинку Ганновера. Але найвідомішою королевою Великої Британії, яку на сьогоднішній день знає приблизно весь світ – це Елізабет Олександра Мері, яка народилася 21 квітня 1926.

Елізабет народилася в Лондоні у герцога і герцогині Йоркської, пізніше короля Георга VI і королеви Єлизавети, і була старшою з двох їхніх дочок. Вона отримала особисту освіту вдома. Її батько приєднався до престолу на зречення свого брата Едварда VIII в 1936 році, з цього часу вона була спадкоємицею. Вона почала виконувати громадські обов'язки під час Другої світової війни, працюючи в Допоміжній Територіальній службі Головної. У 1947 році вона вийшла заміж за Філіпа, герцога Единбурзького, з яким у неї четверо дітей: Чарльз, Енн, Ендрю і Едвард. Королева Великобританії, Канади, Австралії та Нової Зеландії, а також глава Співдружності. Вона також є королевою 12 країн, які стали незалежними після того як вона стала королевою: Ямайка, Барбадос, Багамські Острови, Гренада, Папуа-Нова Гвінея, Соломонові Острови, Тувалу, Сент-Люсія, Сент-Вінсент і Гренадіни, Беліз, Антигуа і Барбуда і Сент, Кітс і Невіс.

Численні історичні візити і зустрічі Елізабет включають державний візит в Ірландську Республіку і взаємні візити до Папи. Вона бачила великі конституційні зміни, такі як деволюція в Сполученому Королівстві, канадська патріція і деколонізація Африки. Вона є найстарішим правлячим монархом у світі. У 2015 році вона перевершила правління своєї прапрабабусі, королеви Вікторії, і стала королевою, яка правила найдовше своєю країною у світі.

Срібний ювілей Єлизавети II ознаменував 25-ту річницю вступу королеви Єлизавети II в престоли Сполученого Королівства та інших країн Співдружності. Він відзначався великими партіями і парадом на всій території Сполученого

Королівства і Співдружності протягом 1977, кульмінацією яких стало офіційне «Ювілейні дні» в червні, приурочене до офіційного Дня народження королеви. Сама річниця була відзначена в церковних службах по всій землі 6 лютого 1977 року і тривала протягом усього місяця.

Золотим ювілеєм Єлизавети II було міжнародне святкування, присвячене 50-річчю приєднання королеви Єлизавети II. Ювілей був відзначений великомасштабними і популярними подіями в Лондоні в червні того ж року, зазначених подіями в країнах Співдружності. Єлизабет відвідувала всі офіційні урочистості, як планувалося, разом зі своїм чоловіком, герцогом Единбурзьким. За дванадцять місяців королівське подружжя вирушила в Карибське море, Австралію, Нову Зеландію, потім до Сполученого Королівства і вирушила в Канаду більш ніж на 40 000 миль і завершила ювілейний рік в Канаді [3].

Алмазний ювілей королеви Єлизавети II був багатонаціональним святом протягом всього 2012 року, який ознаменував 60-ту річницю приєднання королеви Єлизавети II 6 лютого 1952 року. Єдиний раз в історії Британії, коли монарх відзначав алмазний ювілей, це було в 1897 році, коли королева Вікторія відсвяткувала його. В рамках Співдружності Націй пройшли урочисті заходи. На відміну від Срібного та Золотого ювілеїв королеви, коли королева здійснила поїздку по більшості своїх королівств по всьому світу, Єлизавета II та її чоловік принц Філіп, герцог Единбурзький, здійснили поїздку по Сполученому Королівству.

Великі Королеви Великої Британії – це королеви, які залишили після свого правління великий відбиток в історії не тільки своєї країни але і в історії всього світу.

Література

1. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Anne,_Queen_of_Great_Britain
2. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Queen_Victoria
3. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Elizabeth_II

Збірник наукових праць / Сборник научных работ
Українською, англійською та німецькою мовами.

Філологія XXI ст. Методика викладання іноземних мов // Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної студентської науково-практичної конференції. – Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2017. – 136 с.

Филология XXI ст. Методика преподавания иностранных языков // Сборник научных трудов по материалам Международной студенческой научно-практической конференции. – Измаил : РИО ИГГУ, 2017. – 136 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Я.В. Кічук,
доктор педагогічних наук, професор, ректор Ізмаїльського державного гуманітарного університету.

Упорядник: Г.І. Градинар

Верстка та дизайн: Г.І. Градинар

Проведення Міжнародної студентської науково-практичної конференції «**Філологія XXI ст. Методика викладання іноземних мов**» та видання збірника наукових матеріалів стало можливим завдяки організаційній підтримці «Придунайського центру громадських ініціатив».

Матеріали доповідей подані в авторській редакції. Відповідальність за зміст, достовірність інформації, точність викладених фактів несуть автори та наукові керівники.

Зважаючи на свободу наукової творчості, редколегія бере до публікації статті й тих авторів, думки яких не в усьому поділяє.

Матеріали конференції розміщені на офіційному сайті Ізмаїльського державного гуманітарного університету за адресою <http://idgu.edu.ua> та на сайті «Придунайського центру громадських ініціатив» за адресою <http://pcoi.at.ua/index/0-5>.

Підписано до друку 25.04.2017. Формат 60x90/8.
ум. друк. арк.5,5 Тираж 300 прим. Зам. № 425

*Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Ізмаїльського державного гуманітарного університету*

Адреса: 68610, Одеська обл., м. Ізмаїл, вул. Репіна, 12, каб. 208

Тел.: (04841) 4-82-42

E-mail: nauka_idgu@ukr.net